

ZEVEN LEERREDENEN
OVER
DEN PROFEET JONA.

GEHOUDEN IN DE MAANDEN JUNIJ, JULIJ EN AUGUSTUS 1848,

DOOR

H. F. KOHLBRÜGGE,

Doctor in de Godgeleerdheid.

Predikant der Nederlandsch-Gereformeerde Gemeente te Elberfeld.

NAAR HET HOOGDUITSCH.

TWEDE DUK.

Dit theologieboek is afkomstig van het gratis theologieboek project:

<http://over-theologie.nl/gratis-theologieboek>

Deze boeken worden verspreid door iedere week een mail te versturen met daarin een download link. Aanmelden is gratis en mogelijk via bovengenoemde website.

Wat mag u doen met dit theologie-boek?

- Gebruiken voor persoonlijke niet-commerciële toepassingen
- Doormailen naar een familielid, vriend of bekende (dat mag echt)

Wat mag u niet doen?

- U mag dit bestand niet gebruiken voor een commercieel doel
- U mag dit bestand niet op een website plaatsen
- U mag deze pagina en de voetteksten met verwijzing naar *over-theologie.nl* niet verwijderen
- U mag dit bestand niet gebruiken voor het maken van een geprint of gedrukt boek (daarvoor zijn betere bestanden beschikbaar)

Goed om te weten

- Dit boek mag dan wel gratis aangeboden worden, het is wel eerst aangeschaft in een antiquariaat, gescand, opgeschoond en soms ook verbeterd. Daar is flink wat tijd en ook geld in gaan zitten.
- Dit boek is zichtbaar en onzichtbaar gemarkeerd
- Er is desgewenst een hoge resolutie bestand beschikbaar
- Bij voldoende belangstelling kan ook een geprint exemplaar gemaakt worden
- Vragen en opmerkingen kunt u sturen naar: info@over-theologie.nl

I.

LEERREDE

OVER

HET EERSTE HOOFDSTUK VAN DEN PROFEET JONA *).

Het eerste kapittel van den Profeet Jona lezen wij als volgt:

„1. Ende het Woord des Heeren geschiedde tot Jona/ den zoon van Amittjai/ zeggende: 2. Maak u op/ ga naar de groote stad Nineve/ en predik tegen haar: want hunlieder boosheid is opgeklimmen voor mijn aangezicht. 3. Maar Jona maakte zich op om te blugten naar Charfis/ van het aangezicht des Heeren; en hij kwam af te Tapho/ en vond een schip gaande naar Charfis/ en hij gaf de vracht daarvan/ en ging neder in hetzelfde/ om met hen te gaan naar Charfis/ van het aangezicht des Heeren. 4. Maar de Heere wierp een grooten wind op zee; en daar werd een groote storm in de zee/ zoodat het schip dacht te bezinken. 5. Toen vreesde de zeelieden/ en riepen een iegelijk tot zijnen God/ en wierpen de vaten/ die in 't schip waren/ in de zee/ om (het) van dezelve te bezligten; maar Jona was nedergegaan aan de zijden van het schip/ en lag neder en was met eenen diepen slaap bevangen. 6. En de opperschipper naderde tot hem/ en zeide tot hem: Wat is u/ gij laatslapende? Sta op/ roep tot uwen God/ misschien zal die God

*) Gezongen: Psalm 139, 3—5; Ps. 143, 8; Ps. 86, 3.

aan ons gedenken/ dat wij niet vergaan. 7. Dooztse zeiden zij/ een ieder tot zijnen medgezel: Komt en laat ons lotenwerpen, opdat wij mogen weten/ om wiens wille ons dit kwaad (overkomt); alsoo wierpen zij loten/ en het lot viel op Aona. 8. Toen zeiden zij tot hem: Verklaar ons nu/ om wiens wille ons dit kwaad (overkomt); wat is uw werk en van waar komt gij? Welk is uw land? En van welk volk zijt gij? 9. En hij zeide tot hen/ ik ben een Hebreër/ en ik breeze den Heere/ den God des hemels/ die de zee en het drooge gemaakt heeft. 10. Toen breefden die mannen (met) groote breeze/ en zeide tot hem/ wat hebt gij gedaan? Want de mannen wisten dat hij van des Heeren aangezicht bloed/ want hij had het hun te kennen gegeven. 11. Dooztse zeiden zij tot hem/ wat zullen wij doen/ opdat de zee stille worde van ons? Want de zee werd hoe langer hoe onstuimiger. 12. En hij zeide tot hen: Neeemt mij op en werpt mij in de zee/ zoo zal de zee stil worden van ulieden; want ik weet dat deze groote storm ulieden om inijentwille (overkomt). 13. Maar de mannen roeiden/ om (het schip) weder te brengen aan het drooge/ doch zij konden niet/ want de zee werd hoe langer hoe onstuimiger tegen hen. 14. Toen riepen zij tot den Heere en zeide: Och/ Heere/ laat ons toch niet vergaan om dezez mans ziele/ en legt geen onschuldig bloed op ons; want gij/ Heere/ hebt gedaan/ gelijk als het u heeft behaagd. 15. En zij namen Aona op/ en wierpen hem in de zee; toen stond de zee (stille) van hare vervolgheld. 16. Diez breefden de mannen den Heere (met) groote breeze; en zij slagten den Heere slagtoffer/ en beloofden geloften. 17. De Heere nu beschikte eenen grooten visch om Aona in te slokken; en Aona was in des visches ingewand/ drie dagen ende drie nachten."

Eene geschiedenis rijk aan leering hebben wij voor ons, en welke ons de volgende waarheden voor oogen stelt:

- 1°. Wij willen nooit wat God wil en zoo als God het wil (vs. 1, 2).
- 2°. In plaats van zijnen wil te doen, verwijderen wij ons zoo ver van hem als onze voeten ons maar kunnen dragen, en betalen liever vracht, om op de ruime zee te komen (vs. 3).
- 3°. De Heere weet ons echter wel te vinden en slaat er met zijn onweder achter ons op in (vs. 4).
- 4°. Alsdan verschuilen wij ons zooveel te meer, slapen en snorken alsof er niets om ons heen gebeurde (vs. 5).
- 5°. Alles wat ons omringt laat ons echter geen rust en wij moeten er toch aan (vs. 6—8).
- 6°. Komt het nu bij ons op de proef, dan wordt het openbaar voor de wereld welken geest wij toebehooren (vs. 9).
- 7°. Komt het echter bij ons op de proef, zoo achten wij ons zelven niet, indien wij waarlijk des Heeren zijn, maar laten ons over boord werpen (vs. 10—15).
- 8°. Laten wij ons over boord werpen, dan hebben wij, wel is waar, eene hellevaart, maar van onderen zijn armen van eeuwige liefde, die ons opvangen (vs. 17).

I.

Wij willen nooit wat God wil en zoo als God het wil.

Uit genade zijt gij zalig geworden niet uit werken, opdat niemand roeme." Wie wil deze waarheid verstaan, al stelt hij ze ook nog zoo hoog? Gods wil is, dat wij Hem gelooven, maar welk een moeite en arbeid heeft God met Abraham gehad, voor Hij hem zóó ver had, dat hij erkende: Gij zijt waarachtig, en ik ben een leugenaar; Gij alleen regtvaardig in al uwe uitspraken, en ik een goddelooze. Datzelfde zien wij weder bij onzen profeet. Een profeet was hij,

een kracht des Heeren, dat weten wij ook uit 2 Kon.: 14, vs, 25, alwaar wij van Jerobeam den zoon van Joas lezen: »Hij bragt ook weder de landpale Israëls van den ingang Hamaths, tot aan de zee des vlakken velds; naar het woord des Heeren, des Gods Israels, dat Hij gesproken had door den dienst van zijnen knecht Jona, den zoon van Ammitthai den profeet, die van Gath-Héfer was." Hoewel hij nu een profeet en knecht Gods was, zoo wilde hij toch niet wat God wilde. Zijn naam was Jona; d. i. ~~duivel~~/ zijns Vaders naam was Ammitthai, d. i. ~~waarachtig~~. Maar deze Jona, wilde vóór dat het werkelijk op de proef kwam, niet gelooven dat hij zich uit de voeten zou maken als hij zou moeten prediken, en wilde niet begrijpen, dat de naam zijns Vaders in de hemelen »Waarachtig" heet, die datgene, waartoe Hij zijn Woord zendt, ook ten uitvoer brengt, en zijn woord door dengenen daartelt, dien Hij zich daartoe heeft verkoren. Hij meende God zou dat toch niet doen, wat Hij door hem wilde laten prediken; hij bedacht echter niet welke geweldige uitwerking de prediking in Gods hand heeft, hij dacht niet aan het Woord en deszelfs magt. Hij dacht zoo: Wat ik, Jona, ben en zeg, dat moet gelden, en dewijl ik wel weet dat dit niet gelden zal, daarom maak ik mij uit de voeten en wil niet prediken. Intusschen was Gods Woord, aan hem aldus: »Maak u op, ga naar de groote stad Nineve, en predik tegen haar: want hunlieder boosheid is opgeklommen voor mijn aangezicht." — De Heere wilde deze prediking, om door het woord van Jona Nineve tot bekeering te leiden en voorts te behouden. Jona echter wilde wat de duivel ook wilde, hij wilde wel prediken: Nineve, gij zijt veroordeeld — maar dan moest Nineve ook veroordeeld blijven.

Gij zult wel dikwijls gedacht hebben: die Jona was ook een verkeerde zendeling! — Maar Petrus, die aan de haven der zelfde stad woonde alwaar Jona scheep ging, was in het begin even zoo onwillig tot den hoofdman Cornelius te gaan, en nadat hij werkelijk tot hem gegaan was, moest hij zich

voor alle geloovigen wegens dezen stap verantwoord, waarbij hij niet eens zich wist te helpen met het Woord des Heeren: «Gaàtheen door de geheele wereld,» maar hij verantwoordde zich dáarmede, dat God hem een gezigt had getoond. — Maar, de hand in eigen boezem gestoken, Mijne Geliefden! Ik houd u de groote vraag voor: Willen wij onze eigene en onzes naasten zaligheid of verderf? Gelooven wij in de daad dat alles afhangt van de prediking des Woords, of zetten wij ons niet veeleer met onze eigenliefde en met al onze fraaije zaken tegen Gods Woord en regering in? Tot het werk waartoe Jona geroepen werd, zijt gij wel is waar op die wijze niet geroepen, maar: «Ga in de groote stad Nineve van uw eigen hart en predik, want de boosheid dier stad is opgekomen voor mijn aangezicht!» Wilt gij dit opnemen, niet als een scherts, maar als Gods Woord tot u zelve? Wilt gij uzelf deze prediking voorhouden, opdat gij, terwijl het God alleen is die het willen en volbrengen in ons werkt, uws zelfs zaligheid werkt, en opdat de groote koning «Ik» in uw hart zich met al zijne onderdanen in stof en assche nederlegge? — Of denkt gij niet veeleer aldus: God is genadig en goeder-tieren, Hij doet toch niet wat Hij dreigt, ik ben toch behouden, ik behoef mij zelve niets meer te prediken? Onderzoekt uzelf! Maar, wat mij de ondervinding geleerd heeft, dat moet ik u zeggen, namelijk: Gods wil is het dat wij door het Woord van bekeering en geloof zalig worden, en dit Woord willen wij niet, wij willen niet dat genade zoude heerschen, omdat wij daarbij ten onder gaan, en zulk een ten onder gaan van ons zelve, schuwen wij. Dat komt, omdat wij nooit willen hoe en wat God wil, ofschoon wij dagelijks bidden: Uw wil geschiede.

II.

In plaats van Gods wil te doen, verwijderen wij ons liever zoo ver van God als onze voeten ons slechts dra-

gen kunnen: wij betalen liever vrachtgeld en begeven ons op de volle zee.

Alzoo deed Jona, hij maakte zich op, niet om Gods wil te doen, neen, hij vlood voor den Heere, en wilde op zee, hoewel hij in zijne jeugd wel op de school zal geleerd hebben wat David in den 139sten Psalm zegt: » Waar zoude ik henengaen voor uwen Geest? En waar zoude ik henenvlieden voor uw aangezicht? Name ik vleugelen des dageraads: woonde ik aan 't uiterste der zee, ook dáár zoude uwe hand mij geleiden, en nwe regterhand zoude mij houden." Eerst deed hij twee, drie dagreizen om in de zeestad Joppe te komen, alwaar hij met de meeste zekerheid een schip dacht te zullen vinden, en een schip gevonden hebbende, dat naar verre kusten ging, begaf hij zich dadelijk aan boord. Waar hij heen wilde, dat wist hij zelf niet regt; het was hem maar te doen om het meest afgelegen land te bereiken waarheen te dier tijde een schip iemand brengen kon, even alsof tegenwoordig iemand naar Amerika of Indiën wilde; hij wenschte zoo ver van Nineve te zijn als van den opgang der zonne tot haren nedergang. Mogten echter de zeelieden hem naauwkeurig uitvragen, welke stad of landstreek het doel zijner reis was, wat hem daarheen dreef of wat hij daar zocht, dan zou hij weten te antwoorden: op de zee, naar het gindsche land, naar verre kusten wil ik heen dat alleen kan hij ten antwoord geven, al moet hij zich daarom laten uitlagchen, en hij laat het zich welgevallen om reisgeld te betalen naar den geheelen afstand berekend, welken het schip op de zee zal afleggen; en daar hij niet weet wat hij zeggen zal, predikt hij den zeelieden voor, dat de mensch nimmer Gods wil doen kan of wil, maar steeds het tegenovergestelde wil, en voert eindelijk zich zelf tot bewijs aan, omdat zij hem niet willen gelooven. Want de natuurlijke mensch gelooft dit van zich zelf, dat, indien hij maar eerst den regten wil van God wist, hij denzelven

dadelijk doen zou, met opoffering van zich zelf en van al het zijne.

Een zonderling profeet die Jona! — daar zit hij tusschen de roebanken, predikt den zeelieden van menschelijke onmagt ten goede, en verbeeldt zich toch magtig genoeg te zijn om zich aan Gods wil te onttrekken. Hij heeft te dien einde wellicht al zijn gereede geld aan den schipper gegeven. Maar de hand in den eigenen boezem, dat is het wat ik zeg: Ga in het groote Nineve des harten en predik: uwe boosheid is opgeklommen voor den Heere. Een iegelijk zie toe voor zich zelve, hoe hij het klaar krijgt. Jona moest prediken: Nineve, gij zijt verdoemd voor God! en dan moest hij het God overlaten, wat er van Nineve zou worden. Hij wilde echter liever de letter zijner prediking, dan de uitwerking der prediking: de openbaarmaking van Gods barmhartigheid. Zoo houden wij ons ook aan de letter, en geven geen acht op den Geest der genade. Gods genade is er toch voor mij, denkt men; maar de toepassing op zich zelve te maken, dat men zich zelve predike, „gij zijt verloren benevens al uw werk”, daar wil men niet aan. Wij willen God niet regtvaardig laten, en niet van ons zelve gelooven dat wij leugenaars en goddeloozen zijn — wij willen niet met het Woord tegen ons zelve te velde trekken, opdat onze ongerechtigheid aan ons ontdekt worde, opdat in waarheid door het Woord de genade kome, en de genade, genade blijve. Neen, dan loopen wij ook liever zoo ver weg als onze voeten ons slechts kunnen dragen, opdat niet de genade door het Woord heersche, en wij ons aan het Woord onderwerpen, dat Woord alleenlijk hoogschatten en niet onze overleggingen; dan begeven wij ons ook op de groote zee en vlugten voor den Heere weg, even als Adam, toen de Heere riep: Adam waar zijt gij? Liever op de opene zee des twijfels, des versagens, des ongeloofs, liever op de zee der wereld om ons aan den genadigen wil Gods te onttrekken, ja liever betalen wij vrachtgeld, leggen al wat

wij hebben te koste, zoo wij maar eigen' wil en eigene heerschappij kunnen handhaven, helpen de zeelieden roeijen alsof wij er den kost mede moesten verdienen, prediken aan anderen van Gods wil en genade, in alle zuiverheid, maar uit een boos geweten, want wij gelooven, maar doen er niet naar.

III.

De Heere echter weet ons wel te vinden en slaat er met zijn onweder op in.

Willen wij aan het Nineve des harten niet prediken: uwe boosheid is opgeklommen voor God, „bekeer u en neem de toevlucht tot de genade,” willen wij ons niet aan het Woord overgeven, en aan het Woord overlaten, dat dit bij ons de genade verheerlijke, zoo zullen wij het evenzoo maken als Jona. Wil God zijn Woord door ons geëerd hebben, zijn Woord alleen, zoo zal wel in allerlei opzigt bij ons waar worden, wanneer wij ons op de ruime zee der wereld en der werken begeven en bovendien braaf geld betaald hebben om meê te varen: Toen wierp de Heere eenen grooten wind op de zee; en daar werd een groote storm op de zee: zoodat het schip dacht te breken.” Heeft God nu iemand daartoe geschapen dat hij zijnen roeim verkondige, zoo versteke de zoodanige zich vrij met Adam in het midden van het geboomte des hofs, of zoeken met Jona een schip op, en zette zich mede op de roeibank om maar spoedig van het land weg en op de ruime zee te komen, hij zal evenwel onder vinden dat de Heere ook bij hem het Woord dat Hij tot Paulus sprak, zal waar maken: Het is u hard de verzenen tegen de prikkels te slaan. De leer en prediking dat het louter genade en ontferming is, zouden wij gaarne willen vasthouden en alom verbreiden, maar wij schuwen het middel waardoor deze genade komt, namelijk het woord van

bekeering en genade, en doen er ook niet naar. Want waar dit Woord komt, daar gaat de mensch met zijne aanmatiging, hoogmoed en eigenliefde, met zijn werk en zijne vroomheid te gronde — en dat willen wij niet. Daarom begeven wij ons op de groote wateren der zelfheiliging en der doode werken; en hoe verder wij er op voorwaarts komen, hoe aangenamer het ons is, en zoo gaan wij, ons zelven handhavende, al verder en verder van God af. Dan hebben wij echter een slechte reis op ons roeschip. God verstaat het wel een storm en onweêr op onze zee te werpen, zoodat het ras openbaar wordt dat van al datgene, waarin wij ons geborgen hebben, geen stuk aanéén blijven zal. Daartoe dient echter de storm en het onweder van allerlei zonden en driften, de gewetensangsten, het innerlijke gevoel van Gods toorn en van het afzijn van Hem, de geweldige bestraffing in het binnenste, dat wij ons met opgeheven schild tegen God verzetten. Daartoe dient ook het uiterlijke lijden, allerlei kruis, ramspoed en nood, bekommering, verlegenheid en zorgen van velerlei aard; want daarmede zoekt God ons op, opdat Hij onze wegen, die de zijnen niet zijn, verderve, ons er een tegenzin in doe hebben en ons eindelijk in dien weg krijsge, waarin wij ten laatste in waarheid bekennen: Genade is genade, daaraan alleen ons vasthouden en daarnaar doen!

IV.

Wanneer echter de Heere met zijn onweder er op inslaat, dan kruipen wij zooveel te meer weg, slapen en snorken, als of er niets om ons heen gebeurde.

Bij den eersten opslag heeft het een zonderling aanzien dat Jona gedurende den storm sliep. Want zoo lezen wij van hem: „Jona was nedergegaan aan de zijde van het schip, en lag neder en was met een diepen slaap bevangen.” Zoodra

de storm opkwam en de golven over het schip begonnen te slaan, ging hij onder in het schip. Zijn geweten zeide tot hem alras: God heeft ook de zee gemaakt, zoowel als het drooge, en Hij jaagt u na, nu gij voor Hem vliedt. Maar in plaats van tot den Heere te schreeuwen, liet hij den nood voor hetgeen hij was, en kroop weg onder het dek, alsof hij daar in zekerheid ware. Hij had niet eens gevoel voor het roepen en schreijen der zeelieden die tot hunnen God riepen en het kostelijke gereedschap over boord wierpen; hij leide zich neêr, sliep en snorkte, alsof hij niet met het schip kon verzinken; hij dacht er niet eens aan dat de arme zeelieden zich zoo aftobden om het schip boven water te houden, maar lag in het midden van den nood als op een rustbed neder, en had God het niet verhinderd, hij zou slapende verzonken en in de golven versmoord zijn. De zeelieden werpen het beste wat zij hebben over boord — en hij waant zich veilig onder in het schip; de zeelieden waken en bidden — en hij schijnt der volharding nabij en laat den duivel op zich rijden, dat die hem betoovere met een diepen slaap. Hij is vermoeid van het strijden tegen God, van de ongehoorzaamheid, van het gevoel dat hij zich tegen God heeft opgezet om tegen Gods wil te strijden, hij is vermoeid van zijn loopen en willen tegen Gods wil en weg, — evenwel komt hij niet tot God met zijne verkeerdheid, neen het oordeel maakt hem slaperig, en zoo zeer heeft hij in zijn vleesch weten weg te kruipen, dat hij niet eens den storm bemerkt, en maar voortslaapt en snorkt, alsof hij evenwel geborgen ware.

Hieruit moeten wij leeren, welke menschen wij dan toch zijn, wanneer wij de toepassing van het woord der genade op ons zelve te maken hebben, en ons onder dat Woord zullen buigen. Wij willen niet in dat Nineve des harten gaan, om daar de verlorenheid te verkondigen, opdat wij door het woord van bekeering en genade zouden behouden zijn — en als wij dan voor

God wegloopen, dan vragen wij er niet naar, waar wij belanden zullen. Slaat dan nu God met zijnen grooten wind en onweder, op onze zee, dan laten wij den nood voor hetgeen hij is; al mogen dan ook nog onze liefste betrekkingen het uiterste in het werk stellen om het schip nog te redden, alles er voor opofferen, schreeuwen, roepen, bidden en zich aftobben om nog maar zich zelven te redden, — wij verschuilen ons in ons vroomheidshoekje, met een beroerd geweten, verlaten God, bekommeren ons weinig over onzen naaste, slapen en snorken in al de zekerheid der wet en derzelfver werken, en doen alsof wij niet wisten dat God den geheelen storm der wederwaardigheid dáárom op ons had doen losbreken, opdat wij Gods genade toch eindelijk zouden laten Heer en meester zijn over het Nineve onzes harten, over hetwelk wij, uit liefde tot ons Ik en tot onze hoogmoedige beweringen, de genade Gods niet wilden laten heerschen.

V.

Intusschen, hoe wij ons ook mogen verschuuld hebben, opdat Gods genadige wil niet over ons kome, — al wat ons omringt laat ons geene rust, zoodat wij ten laatste er aan moeten.

De opperschipper ging ten laatste ook beneden in het schip, de heiden moest den profeet uit den slaap opwekken. »Hoe slaapt gij zoo, zegt hij ongetwijfeld, op vrij schamperen toon: »sta op, roep tot uwen God, misschien zal die God aan ons gedenken, dat wij niet vergaan.» Dat zal Jona nu wel niet zeer aangenaam geweest zijn, dat hij uit zijn' slaap opgewekt werd, en dat hij niet alleen den geheelen nood heeft moeten zien en hooren, maar ook van een heidenkind zoo bestraft werd, dat hij sliep en niet tot God om redding riep. Zoo gaat het ons wanneer wij niet willen

dat de genade geheel en alleen bij ons heerschappij voere; dan mogen wij ons al verscholen hebben en hard slapen, God heeft menigen opperschipper gereed, die het verstaat ons de waarheid voor te houden, zoodat het ons ontdekt wordt, wat voor menschen wij eigenlijk zijn; en of wij al even als de hond in den ons toegeworpen steen, bijten, zoo zal toch God wel steenen genoeg hebben die ons eindelijk treffen, zoodat wij ons niet meer kunnen oprigten. Troosten wij ons zelve met de genade, zonder te willen bekenen in welk verderf het Nineve onzes harten verkeert, en zonder ons van dit verderf te willen bekeeren, zoo heeft God de Heere wel, om te beginnen, een geduchten opperschipper voor ons in zijne Wet, zoodat het ons eindelijk gaat gelijk de Apostel Paulus schrijft: „Ik hadde de begeerlijkheid niet geweten (zonde te zijn), indien de wet niet zeide: Gij zult niet begeeren.” Voorts verwekt God dan ook allerlei menschen uit degenen die ons omringen, met wie wij op hetzelfde schip varen, of met wie wij gemeene zaak gemaakt en aan wie wij onze vracht betaald hebben om meê te varen en ons in hun gezelschap van God verwijderd te houden; Hij verwekt ook dezulken die ons het naaste bestaan of ons het liefste zijn, vriend en vijand; en of wij die voor duivelen houden, dewijl zij ons geen rust laten, zij zullen ons wel schudden totdat wij wakker worden en totdat onze schuld en verdraaidheid, namelijk dat wij bij al ons praten van de genade toch de genade niet willen laten heerschen en regeren door het Woord des Heeren, ons ten laatste in het aangezicht slaan. Zoo ging het Petrus in de zaal van Kajafas, toen men hem geen rust liet, en zoo moeten wij er ten laatste ook aan, hetzij wij willen of niet. De zeelieden begonnen alras te vermoeden om wiens wille het hun zoo kwalijk ging, daarom zeiden zij, een ieder tot zijn medgezel: Komt en laat ons loten werpen, opdat wij mogen weten, om wiens wille ons dit kwaad (overkomt!) Dat gaf God hun in hun hart, en toen zij loten

wierpen, viel het lot op Jona. Daar stond nu deze heilige profeet als de eenige zondaar voor den Hemel en voor de heidenen op het dek; — aan hem lag de schuld! En die werd naauw bij hem onderzocht: »Verklaar ons nu, om wiens wille ons dit kwaad overkomt: wat is uw werk, en van waar komt gij? Welk is uw land? En van welk volk zijt gij?» Zoo naauwkeurig zoekt God het bij ons door zijne wet, door allerlei omstandigheden, door menschen, welke wij anders als heidenen zouden aanzien, en laat niet af, vindt den zondaar en dwingt hem tot bekentenis, laat hem openbaar worden en stelt hem wel eens gansch naakt daar voor de gansche wereld, en dan moet de mensch er aan en met al zijne heiligheid te gronde gaan, want bij al zijn roemen van de genade wil hij toch over het goddelooze Nineve zijns harten de genade niet laten komen door het Woord.

VI.

Komt het bij ons op de proef, dan wordt het openbaar voor de wereld uit welken Geest wij geboren zijn.

Moeten wij het voor den Hemel en voor de Heidenen bekennen. dat wij niet tegen het goddelooze Nineve van ons eigen hart hebben willen oprukken, opdat het gered zij door het Woord, staan wij daar als schuldigen voor het oog van Hemel en hel, als schuldigen dáárom, omdat wij ons tegen het Woord van genade hebben aangekant, dat niet willende laten gelden tegen ons, opdat genade alleen genade zij en blijve, heeft deze ongerechtigheid ons gevonden, zoo zullen wij, is het dat wij kinderen eens boozen geestes zijn, spoedig geheel inéén storten; het is met allen moed en met alle leven voorbij, wij laten de wereld hare vroomheid, en haar god de regte God zijn, en verloochenen onzen God en zijne genade. Is het echter dat wij kinderen zijn des Heiligen

Geestes, zoo zullen wij bij dat alles God zijne eere laten en deze eere handhaven voor het oog van alle vleesch, te midden onzer verlorenheid. Ofschoon onze ongerechtigheid ons gevonden heeft, en wij als zondaars daar staan, zoo laten wij toch volstrekt geen roem noch aan het vleesch noch aan de afgoden, alsof het ééne vleesch meer gerechtigheid had dan het andere, en alsof de afgoden helpen konden. Daarom antwoordt Jona, in het gezigt zijner zonden, in het gezigt der Heidenen, in het gezigt des doods, in het gezigt Gods, voor wien hij in het besef zijner schuld dáár stond: »Ik ben een Hebreër, en ik vreeze den Heere, den God des hemels, die de zee en het drooge gemaakt heeft.» Door te zeggen: Ik ben een Hebreër, zegt hij bijkans hetzelfde als: Ik ben heilig, ik ben door den Heere uitverkoren, ik ben overgegaan van den dood tot het eeuwige leven. Door te zeggen: Ik vreeze den Heere, geeft hij te kennen dat hij noch voor dood noch voor duivel bang is, ook niet voor zijne eigene verkeerdheid, noch voor den afgrond die hem dreigt te verslinden, maar dat hij alleen den Heere vreest, lief heeft, eert en Hem dient, ofschoon hij slechts het tegendeel kan aanwijzen. En door bij te voegen: die de zee en het drooge gemaakt heeft, handhaaft hij Gods eer voor de oogen der Heidenen en predikt hun; dat de afgoden hun geen nut zullen doen, dewijl de Heere alleen alles in zijne hand heeft.

Wat moeten wij van Jona leeren, wat wil de Heilige Geest door deze belijdenis aan de gemeente inscherpen? Dit: dat wij van Gods gerechtigheid moeten prediken en ons den mond niet laten stoppen, al zou de duivel ons ook met onze ongerechtigheid in het aangezicht slaan; en dit juist dan, wanneer wet, hemel en aarde, vriend en vijand ons als den zondaar hebben aangevat en wij als een ban aan den rand des afgronds staan. Wanneer ik mij heilig voel, kan ik goed prediken: Ik ben een Hebreër en vreeze den Heere, wanneer ik echter sta als een arm zondaar, als zulk een

die Gods genade en Gods wil heb tegengestaan, dan is het juist de regte tijd, dat ik met deze belijdenis de zonde en alle afgronden verhouwe en de Heidenen hunne afgoden niet laat. Want ofschoon aan mij de schuld ligt, zoo ligt zij toch niet aan mijn' God; daarom moet Hij geprezen blijven en moeten ook zijne genade en magt geprezen blijven — en ik moge vrij te gronde gegaan zijn, zoo zal ik wel een Hebreër zijn en blijven. Daaraan kent men de kinderen Gods: — zij willen wel weten dat zij ondeugenden zijn, maar hun Vader zal hun Vader blijven.

VII.

Komt het echter bij ons op de proef, dan verschoonen wij ons zelve niet indien wij waarlijk des Heeren zijn, maar laten ons overboord werpen.

De zeelieden vernemen de vrijmoedige belijdenis van Jona. Zij zijn verbaasd — en vragen: Wat, hebt gij dit gedaan? Zij doen even als de koning Abimelech, die ook aan Abraham vroeg, hoewel hij wist dat hij een profeet was: Wat hebt gij ons gedaan? Maar Jona verwijt hun niets. Zij hadden toch zich zelve wel verwijtingen mogen doen: Waarom hebben wij hem meêgenomen? Toen zij echter nog in de haven waren, dachten zij; Wat gaat ons dat aan of hij tegen den Heere zondigt en voor Hem wegvlugt: dat had Jona hun immers gezegd. Maar zij dachten: Wij krijgen een goeden vrachtprijs. — het overige moet hij met zijnen God vinden. Evenzoo maken het gedurig de werkheiligen, die van de wereld zijn; en als dan de nood aan den man komt, dan moet de heilige Gods alleen in alle opzichten de zondebok zijn, hunne eigene geldgierigheid daarentegen moet ongestraft blijven. Zoo willen dan de zeelieden zich van Jona ontdoen. Wat zullen wij u doen, vragen zij hem, opdat de zee stille worde van ons? Want de zee wilde niet

stil worden, maar ging zeer hoog, en de stormvlagen verhieven zich met zulk een geweld, dat en mast, en roeibank en alle bindselen kraakten. En nu antwoordde de profeet Jona, die zoo even gezegd had: Ik ben een Hebreër en vreeze God, de eeuwig gedenkwaardige woorden: »Neemt mij op en werpt mij in de zee, zoo zal de zee stil worden van ulieden!» Wat, wil Jona een zelfmoord aan zich laten begaan, om op die wijze de alomtegenwoordige hand Gods nogtans te ontkomen? Dat zij verre, mijne geliefden! Neen, hij deed het dewijl hij geen schuld bij de anderen zocht, maar bij zich de schuld erkende, opdat hij hen, die hij om zijnentwille in zoo groote angst en nood zag, uit dezen nood verlost en ze redde door opoffering van zich zelven; Jona was daarin aan David gelijk, die, toen de Engel des Heeren zeventig duizend door de pestilentie nedergeworpen had, uitriep: »Ben ik het niet die gezeid hebbe, dat men het volk tellen zoude? Ja ik zelf ben het, die gezondigd en zeer kwalijk gehandeld hebbe, maar deze schapen wat hebben die gedaan? O Heere mijn God, dat toch Uwe hand tegen mij en tegen het huis mijns vaders zij, maar niet tegen Uw volk ter plage.» Het was dus niet dat hij zelfmoord zocht, niet om Gods hand zooveel zekerder te ontkomen, maar om de anderen te redden, dat Jona sprak: Werpt mij in de zee, want hij geloofde op grond van vroegere ondervinding, dat hij terecht zou komen in Gods schoot, welk een arm zondaar hij ook mogt zijn. Daarin worden ten laatste de kinderen Gods openbaar hoe zij verschillen van de werkeiligen der wereld, dat zij namelijk, als het met hen op de proef komt, hunne schuld niet verbloemen, hunne ongerechtigheid niet vasthouden, maar voor hunne schuld en zonde bij God en menschen uitkomen; zij geven zich zelven er aan met alles wat zij zijn, verwachten en bezitten, en laten zich overboord werpen, opdat God en de naaste geen last van hen hebben mogen. De huichelaars daarentegen, breken nooit den staf over zich zelven, roemen gestadig het Evan-

gelie omdat zij dit niet nalaten kunnen, maar voor God en menschen laten zij hun goddeloos Nineve overeind staan; zij komen nimmer met hunne schuld voor den dag, al zijn zij ook duizendmaal wegens hunne ongerechtigheid te schande geworden; zij blijven de mannen in het schip, beginnen eerst met barmhartigheid, willen liefde bewijzen en nog redden, even als de zeelieden ook deden, die nog eerst met veel roeijen het land wilden bereiken, voorts echter toen hun dit niet gelukte, in plaats van te zeggen: »Dan zullen wij met u omkomen, want wij hebben ook gezondigd, dat wij den Heere veracht, de afgoden gediend, en vrachtgeld van u aangenomen hebben — roep gij tot den Heere dat Hij u en ons redde, wij willen het met u wagen” — worden zij integendeel op eens vroom; zij bidden tot den waren God, dat Hij hun genadig moge zijn daar zij Jona over boord werpen en den dood prijs geven, zij moesten zich wel in Gods weg en wil schikken, want immers lag de schuld aan Jona; en met dit gebedje werpen dan nu de huichelaars Christus over boord, opdat zij in het schip mogen blijven en rust hebben van den storm die ze vervolgt.

VIII.

Laten wij ons over boord werpen, dan hebben wij wel is waar eene hellevaart, maar van onderen zijn armen uitgestrekt van eeuwige liefde, die ons opvangen.

Verstaat het wel, Jona is niet zelf over boord gesprongen, hij heeft zich niet in zee gestort; hij heeft zich van de zeelieden in zee laten werpen, en heeft God geloofd, dat die hem ook te midden der woedende golven weder kon opvangen, zoo Hij lust aan hem had. De zeelieden vreesden den Heere, terwijl zij eene moord begingen, deden offer en gelofte aan den Heere, opdat hij ze niet mogt straffen en bezoeken wijl ze tot hun zelfbehoud zijn' profeet in de diepte der zee geworpen hadden: — en zij blijven

op hun schip en drijven alras op de spiegelgladde zee met alle voorspoed voort, om weldra weer hunne afgoden te dienen, en voor en na vrachtgeld aan te nemen, tot hen de dood en het verderf voor eeuwig overvalt. — En Jona, die zich voor het heil van anderen heeft opgeofferd, hij is spoedig door de golven verzwolgen en naar de diepte der zee verzonken. Geen menschelijk oog ziet hem meer, het wier bedekt zijn hoofd, God echter ziet hem. Welk eene hellevaart was dat voor Jona! maar niet te vergeefs heeft hij geloofd, want daar beneden zijn armen van eeuwige liefde, en ofschoon zij zich ook in afschuwelijke gedaante voordoen — want de Heere beschikte een' grooten visch om Jona in te slokken — zoo waren dat toch juist de liefde-armen Gods die hem opvingen, en juist deze hellevaart, dit ingeslokt worden door een zeemonster, dit was zijne redding door het aangezicht Gods.

Wat hebben wij daaruit te leeren? Dit, mijne geliefden! Als wet en zonde achter ons heen zijn, en God met zijn magtigen wind der bestraffing en met zijn onweder op ons aandringt, zoodat wij van alle zijden bezocht worden, en nu de menschen zich ook tegen ons opmaken, zoodat onze ongerechtigheid, (daar wij ons onder het Woord van genade niet hebben willen buigen) van alle zijden naauw gezocht wordt en wij er aan moeten; — zoo hebben wij aan het voorbeeld van Jona te leeren, om in zulken toestand ons zelven niet te verschoonen, niet onze ongerechtigheid en verdraaidheid te willen handhaven, waardoor wij ons zelven en de onzen slechts zooveel te meer in het ongeluk storten; maar alsdan God en Zijne wet en de zonde gerust in het gelijk te stellen, en ons zelven op- en er aan te geven met al onze werken en vroomheid. Al moeten wij dan ook uitroepen: Ja, maar zóó heb ik niets meer, zóó verzink in den afgrond en in de hell! zoo moeten wij zulk een verzingen in onze verlorenheid, zulk een weggeworpen zijn in ons verdef volstrekt niet schuwen, opdat God en

zijne wet, zijn regt en zijne waarheid mogen blijven en bestaan. Zoodanig een verdoemen en wegwerpen van zich zelve, welk eene hellevaart het ook moge zijn, zal zijne heerlijke vrucht dragen: want de Heere zal ons alzoo eene verlossing verworven hebben. Wel is waar, heeft deze verlossing in het eerst een angstwekkend en afstootend aanzien intusschen zullen wij er juist datgene in vinden, waarin wij voor de eeuwigheid tot de regte erkenenis Gods en zijns Zoons Jezus Christus geraken zullen.

Wat voor Jona het zeegedrocht was, dat hem verslond, dat is voor ons de overgang van uit de dienst der doode werken en der zelfheiliging onder de heerschappij der genade om den levenden God te dienen. Verschrikkelijk laat het zich aanzien, als wij uit het schip der zelfredding en des eigenen willens en loopens moeten geworpen worden in de zee der genade; verschrikkelijk laat het zich aanzien voor ons, wanneer wij gansch en al omvangen en als verslonden zijn door dat middel, waarin alleen wij tot de regte zelfkennis en kennis Gods geraken kunnen! want dan bevinden wij ons ook, even als in den buik van een grooten visch en zien noch licht noch God, wij kunnen ons zelve niet eens meer zien, kunnen geen lid meer bewegen en zijn van alle levenden en van alle leven afgesneden; maar juist in dezetoestand, die ons zoo verschrikkelijk dunkt, is de Heere bij ons, met zijnen hemel en met zijne volle zaligheid.

Daarom, over boord met ons, in de zee der Goddelijke genade! — Dan komt men als een wonderteeken weder uit de diepte op, na drie dagen en drie nachten. Amen.

II.

LEERREDE

OVER HET

TWEEDE HOOFDSTUK VAN DEN PROFEET JONA vs. 1—6. *).

vs. 1. En Jona had tot den Heere zijnen God uit
des vischjes ingelwand.

De heiligen des vleesch en des duivels hebben allen kunnen zwemmen, al zijn ze ook van steen geweest; de waarachtige heiligen, die des Geestes en Gods zijn, zouden ten allen tijde verdronken zijn, zoo de Heere zelf ze niet wonderbaarlijk behouden had. Het ontbreekt Hem nimmer aan middelen, welke juist berekend zijn voor den aanwezigen nood en het gevaar des oogenblik. Op de woorden: „De Heere beschikte eene visch” hebben wij wel acht te geven, want zij bewijzen dat de Heere de hulp even zoo wel beschikt heeft als den nood, en dat Hij op de minuut af met zijn heil gereed staat. Daarin bewijst Hij zijne trouw dat nog steeds de dood verslonden en verzwolgen wordt door het leven, wanneer het met ons leven gedaan is, en nog nimmer is de Heere met zijne verlossing ééne sekonde te laat gekomen. Het blijft altijd gedenkwaardig dat de Heere zoo dadelijk een grooten visch bij de hand had, die Jona moest opvangen en inzwelgen, zonder aan hem het minste leed te veroorzaken. Zeker toen Jona den visch gewaar werd, zal hij wel gedacht hebben: Nu is het voor eeuwig

*) Gezongen Ps. 9, vs. 9—13; Ps. 27, 5; Ps. 37, 12.

met mij gedaan; ondertusschen, wat tot zijn verderf scheen te zullen dienen, dat was juist zijne verlossing, en wat hem verslond, verslond hem juist tot zijn heil. Diegenen welke des Heeren zijn, moeten met Christus drie dagen en drie nachten in de smeltkroes der ellende, in de kaken des verderfs. Er komt een tijd, dat het dierbare licht wijkt, en dan is er duisternis, — een tijd, waarin deze duisternis ijzingwekkend is en men meent er onder te moeten bezwijken, — en er komt een tijd, dat het op eens weer helder wordt. Dat gaat menigmaal zoo op- en nederwaarts, zoo voor en na met Gods kinderen. Maar de duisternis en de hel kan ze niet vasthouden, want uit den buik des noods en der helle beginnen zij tot den Heere hunnen God te bidden. De Heilige Geest werpt zich in hen op, zoodat er scheiding komt tusschen zonde en verlossing, tusschen nood en heil, en wanneer het nu al te erg is geworden, zoo breekt de ziel uit de helle los tot haren God en Heiland; zij moet, zij kan niët anders; wat leven heeft wil lucht en licht van boven hebben, en laat zich niet verstikken. Zoo bad dan ook Jona. Wij wenschen ons in dit morgenuur met zijn gebed bezig te houden, hetwelk hij gebeden heeft toen hij in des vissches ingewand was, en hetwelk hij na zijne verlossing heeft opgeteekend. De woorden staan allen in den verledenen tijd, want toen hij het gebed ter neder schreef, drnkte hij meer uit hoe hij in des vissches ingewand zijnde met zijnen God had geworsteld, dan dat hij juist de eigenlijke woorden zou wedergegeven hebben, welke de angst hem uitgeperst had.

Jona heeft al een zonderling bidvertrek gehad. Maar och! als het waarlijk ernst bij ons is, dan bidden en schreeuwen wij wel, waar wij ons ook mogen bevinden, want dan weten wij van geene kamerwanden, maar wij gevoelen ons door God ingemuurd van boven en van onderen, van voren, van achteren en aan alle zijden, en dan wordt de hel en de nood onze bidkamer. Toch kon de Heere het schreijen

zijns kinds' wel hooren, even als de moeder het kind wel hoort schreijen al is het kind beneden en de moeder boven in huis, en zoo heeft ook de Heere het gebed van Jona uit des vissches ingewand gehoord. Hoe Jona nu gebeden, wat hij van den Heere ondervonden heeft, dat heeft de Heilige Geest hem, tot troost der gemeente, doen te boek stellen. Wij lezen het als volgt:

vs. 2. En hij zeide: Ik riep uit mijne benaauwdheid tot den Heere/ en hij antwoorde mij; uit den buik des grafs schreide ik/ (en) gij hoortet mijne stemme.

Wij hebben daar een gebed vóór ons, zoo als Davids gebeden bijkans allen zijn. Het is één Geest die al de heiligen Gods leidt. Zij hebben geen verstand van bidden, maar de geest bidt hen voor: „Wij hebben benaauwdheid gehad, wij hebben tot den Heere geschreid, wij hebben ook antwoord gekregen” — dat weten alle heiligen Gods te vertellen, en dat vertellen zij ook gaarne. Wie aan het roepen en schreijen is, deelt het mede dat hij in benaauwdheid is, en wie antwoord heeft gekregen, deelt het mede dat hij geschreid heeft. Alzoo krijgen ook de overigen moed, als zij hooren dat ook andere kinderen Gods in benaauwdheid zijn geweest, en dat ook zij geschreeuwd en antwoord gekregen hebben. Alsdan beginnen ook zij uit hunne benaauwdheid te roepen. Het moet voor Jona wel schrikkelijk geweest zijn toen hij het werkelijk ondervond, dat de mannen van het schip hem over boord wierpen. Want wij offeren ons zelven gaarne op, maar als het er nu wezenlijk toe komt, dan is de schrik voor onzen geest als een gewapend man. Zelfs de overste Leidsman onzer zaligheid ging geheel vrijwillig zijn lijden, dat Hij in onze plaats leed, te gemoet, en toch — wij weten wat in Gethsemane voorviel. Wij zingen het gaarne. „Doe met mij

wat u behaagt, wil mij u slechts toebereiden" — maar het »hoe" van dit toebereiden, de weg waarin wij Gods heiligheid deelachtig worden, is een weg van omkomen en ondergang. — Toen Jona in de zee zou geworpen worden, moest hem de angst overvallen; maar het geloof: alle kwaad dat Hij mij in dit jammerdal toezendt, kan hij als een almachtig God en wil Hij als een getrouw Vader mij ten goede keeren — dat werkt bij hem een roepen tot den Heere. Want die des Heeren zijn, kunnen nimmer in eenigen nood welken dan ook, geraken. zonder dat zij beginnen te schreeuwen en te roepen tot den Heere. Dat doet de Geest in hen, al geschiedt het dan ook onder zwaren last, met veel gezucht en gesteren, hetwelk men niet onder woorden weet te brengen; want een hevig schreeuwen tot God bestaat gewoonlijk uit een paar woorden: »Ach God", »ach mijn God" of iets dergelijks.

In den angst, in de uiterste benaauwdheid bevond Jona zich, en uit dien angst riep hij tot den Almagtigen, wien niets onmogelijk, ook niets te wonderlijk is, en hij ontving antwoord. God hoort de zondaars niet, die vroom willen zijn in eigene kracht, en de tranen der Ezaus, welke niet den zegen begeeren, maar wel den uiterlijken voorspoed die met dien zegen gepaard gaat, die heeft hij nog nooit geteld. Jona echter voelde zich reddeloos verloren, en dat wel om zijner zonden wille, nogtans wendde hij zich tot de genade Christi, hij schreedde om heil van den Heere ondanks de verdoemenis: dat heeft God behaagd, en daarom heeft hij hem geantwoord, Van achteren heeft Jona het eerst kunnen zien dat God hem metterdaad geantwoord heeft, toen God den visch beschikte, welke hem inslokte; op het oogenblik dat de visch de kaken opsperde, zal Jona wel gedacht hebben: in plaats dat ik antwoord verkrijg, is de nood nu nog grooter, ja het is geheel met mij gedaan! Want zoo gaat het ons gedurig; als wij in angst zijn beginnen wij te roepen; de Heere beschikt de middelen ter onzer uitredding, doch

die zien er bij den eersten opslag zóó uit, dat ons verderf nu ten volle besloten schijnt, en dat wij moeten klagen: Ik zink er nog dieper en dieper in. De weg der uitredding is in onze oogen eene hellevaart, en wij verbeelden ons, ja bevinden ons ook midden in de hel, wanneer God juist reeds dáár is om ons te behouden; daarom betuigt Jona: Uit den buik des grafs schreide ik, en gij hoordet mijne stemme. Het ingewand des vissches was voor hem de buik des grafs. Want hij had tot den Heere geschreid toen hij door de woedende golven opgenomen werd, en was dat dan nu eene verhooring, dat hij door een visch werd ingeslokt? Ach, hij verzonk in nog dieperen nood, maar midden uit die hel schreide hij om heil en uitredding; hij klaagde het zijnen God, dat wel verre dat God zijn gebed had verhoord, hij nu door het verderf voor eeuwig verslonden was, — en nu verhaalt hij ons verder dat de Heere zich zijner heeft aangetrokken en een oor heeft gehad voor zijne stem, voor zijn klagen, schreijen en gesteen. O, laten wij dan ook niet twijfelmoedig worden, als wij tot den Heere schreijen en de nood dan nog wel dubbel zoo groot wordt als te voren, want naderhand zullen wij het ondervinden, dat juist in den meest radelloozen toestand de Heere ons met zijn antwoord nabij is. Ook hebben wij ons volstrekt niet van het gebed te laten terug houden door de gedachte: dewijl ik mij in deze hel, in dit graf bevind, zoo mag ik tot Hem niet roepen, want ik heb het met mijne zonden wel verdiend om in dezen afgrond te vervallen. de Heilige Geest stelt hier voor allen, die naar barmhartigheid verlangend zijn, Jona tot een toonbeeld, dat, hoe diep de hel ook zij, God de Heere evenwel in den hemel het geroep en geschrei om heil, om uitredding, om zaligheid wel hooren kan en ook wel hooren wil; daarom zegt Jona: Gij hoordet mijne stem. Deze verhooring was voor hem verrassend, en hij heeft het nedergeschreven tot troost van alle opregten, die zich uit de hel niet verlossen kunnen — en hij predikt hun:

Houdt maar aan met schreijen om heil en zaligheid, de Heere zal ook u verrassen, ofschoon alles u toeroept dat de Heere u om uwe zonden in de hel geworpen heeft, dat Hij u van zijn aangezicht verstooten en u verlaten heeft. — Zulk eene verschrikkelijke aanvechting heeft Jona ook moeten doorstaan; hoor maar, hoe hij daarover tot zijnen God klaagt.

Vs. 3 en 4. Want gij hadt mij geworpen in de diepte/ in het hart der zeeën/ en de stroom ontving mij; al uwe baren en uwe golven gingen over mij henen. Ende ik zeide: Ik ben uitgestooten van voor uwe oogen; (nochtan zal ik den tempel uwer heilichheid weder aanschouwen) *).

Alzoo gaat het in de ziel toe als zij in een zwaren nood verkeert; zij denkt die geheele nood wordt haar van God toegezonden, niet om haar te helpen en haar daaruit te verlossen, maar om haar daarin te laten liggen. Het is haar bijkans ongeloofelijk dat God nog eenigzins hart voor haar zou hebben in zulk een' nood, daar zij niets dan toorn en ongenade van de zijde Gods ontwaart. Zoo spreekt dan ook Jona: •Gij hadt mij geworpen in de diepte, in het hart der zeeën, want ofschoon de zeelieden het gedaan hadden, zoo zouden zij het toch niet hebben kunnen doen, zoo God het hun niet had toegelaten; en al was ook de zonde, dat hij zich niet onder het woord der genade had willen buigen, de voornaamste oorzaak van zijnen doodsnoed, zoo had God het toch wel anders kunnen bestieren en hem dadelijk de zonde vergeven. Dewijl hij nu echter in zulk een' nood geraakt was, zoo was het God die het gedaan had, en dewijl hij het einde van Gods wegen niet zag, zoo sprak hij: Gij hadt mij geworpen, gij liet mij varen en uit uwe hand glippen, gij zondt mij van U weg in de waterkolk, waarin

*) De overzetting van Luther heeft: ik zal den tempel uwer heilichheid niet weder aanschouwen.

men wel overeind komt te staan, doch niet om staande te blijven maar om des te dieper te verzinken, waar men wel voortgesleept wordt, doch niet naar het drooge, maar geheel in de volle en diepe zee; Ja „in het hartje der zeeën,” zoodat er geen uitkomst was noch ter regter- noch ter linkerhand. „De stroom omving mij” — het was alles verlorenheid, ik lag daar zonder eenige hoop op redding. Ik schreide, ik schreide, maar in plaats van mij te helpen, liet Gij uwe baren en golven de eene na de andere over mij henen gaan; en dacht ik al eens: deze golf is over mij heengetogen, nu zal ik kunnen boven blijven, zoo liet Gij alras eene nog sterkere op mij aanloopen en mij over het hoofd gaan, zoodat het gedaan was met mijn leven. Nu dacht ik: Er is voor mij geene zaligheid meer, God wil mij niet meer zien, mij niet meer bij Hem toelaten, niet naar mij meer hooren: neen, Hij wil zijn aangezicht niet meer over mij doen lichten: „Ik ben ten eenemale door Hem verstooten.” — Zoover heb ik het nu met mijne zonden gebracht, dat God zich niets meer aan mij laat gelegen zijn; al dit kwaad heeft Hij zelf over mij doen komen om zich te wreken over al mijne boosheid; o mijne ziele, nu moet gij sterven, God zal hier geen wonder doen om u uit te redden. Ook de laatste schemering van hoop heeft Hij weggenomen, „nu moet ik met den dood en het verderf worstelen, zonder ooit God weder te zien met de hulpe zijns aangezigts, gelijk het mij vroeger toch zoo vaak heeft mogen gebeuren; het is nu alles uit en voorbij.”

Dat zijn zoo onze gedachten en overleggingen, als wij ons te midden van de zee der hartstogten, der zonde bevinden, in den diepgaanden nood van ziel of ligchaam, in tijden van zware beproeving, wanneer God ook zelfs het laatste rund van den stal wegneemt en zelfs den stal ook, en wij geen antwoord meer weten te geven op de vraag: Wat is uw eenige troost beide in leven en sterven? Zonden zien wij genoeg, afschuwelijke zonden, wij zien nood en dood van alle zijden,

verderf en ondergang dreigt van rondsom, — wat wij gisteren nog wisten: »Ik heb een' genadigen God en trouwen Vader in de hemelen," dat is heden weder weg. Het dondert schrikkelijk boven ons hoofd, vuurvlammen dreigen ons te verteren, de afgrond gaapt om ons te verslinden bazuinen hooren wij die tot het oordeel oproepen — of ook gebeurt het wel dat alles zwijgt boven ons, en wij niet anders hooren of zien, dan dat de nood telkens hooger stijgt; God slaat ons met zijne tien plagen, gelijk voorheen de Egyptenaren, en ook wat ons het liefste is, datgene wat ons is als de eerstgeboorte, ontzinkt ons in zulke golven en baren; — in zulk een' toestand nu, waar men niet anders denken kan dan: Ik ben uitgestooten van voor uwe oogen — hoe houdt een mensch, een kind Gods het daar uit?

Verneemt wat de Heilige Geest den armen Jona gaf uit te spreken, en waardoor hij in deze zware aanvechting en nood der ziele, de zege heeft weggedragen over zijn vleesch, over nood, dood en helle, en waardoor hij in het midden van de baren der zee, ja midden in des vissches ingewand, zich op eens weder bij den Heere bevond: **Eventwel** (want alzoo staat er in het Hebreeuwsch) **eventwel zal ik den tempel uwer heilichheid weder aanschouwen.**

Dit »Evelwel" (evenwel zal ik den tempel uwer heilichheid weder aanschouwen) was van ouds eene waarachtige harversterking voor ieder aangevochten gemoed. Zij ook alle hoop vervlogen — de bevinding echter werkt hope; en wanneer het geloof onmagtig ter neder ligt, zoo rigt de hoop het wederom op. Het ontbreekt een kind Gods, ook in den verschrikkelijksten nood, wanneer ook alle verwachting afgesneden is, nimmer aan heiligen Geest, van welken de Apostel betuigt dat Hij onze zwakheden te hulpe komt. Een doode kan niet klagen; waar echter de liefde Gods in het hart is, daar is veel klagens als men in den nood zit, en daar ontstaat eene twist der liefde, hetzij in gedachten of in hoorbare woorden, omdat men Gods wegen niet begrijpt.

En als nu de overmagt des ongeloofs God de eere zijns werks wil ontrooven, en de gedachten van hopeloosheid, door de hel gaande gemaakt, slechts toorn en verwerping willen doen verwachten, zoo hoort men, waar slechts waarachtig leven is, in het midden van verloren zijn en van de diepste klagten, dit zegelied:

Evenwel zal ik den tempel uwer heiligheid weder aanschouwen. — Zoo was het ook bij Jona. Ofschoon hij zich in den schrikkelijksten toestand bevond, zoo kwam toch op eens de bewustheid bij hem op, dat hij daar niet in zoude omkomen, maar behouden worden. Daarna sprak hij het uit, ofschoon hij niets zag: Evenwel zal ik den tempel uwer heiligheid weder aanschouwen. Wel is de nood erg, maar ik zal nogtans dit voor waar houden, dat ik den tempel uwer heiligheid weder aanschouwen zal. Onder »tempel» verstond hij nu niet het cederen huis te Jeruzalem op zich zelve, maar veeleer datgene wat de geloovige daarin met de oogen des geestes zag, daarom zegt hij: den tempel uwer heiligheid. Hij meende bijgevolg: het wondere gebouw des heils, hetwelk God voor zijn volk heeft gebouwd. Jona wil zeggen: Ik wil evenwel niet aflaten te wachten op uw heil, hetwelk gij uit de volheid van uwen Christus mij beloofd hebt. Zoo sprak ook Job: Al zoude hij mij dooden, zoo wil ik nogtans op hem hopen. Het woord »Heiligheid», Gods heiligheid, heeft voor allen, die nog zich zelve heiligen, hoezeer zij dat woord ook prijzen, iets schrikkelijks, iets onverdragelijks. Maar in den nood leeren wij de liefelijkheid en dierbaarheid van dit woord kennen; want als ik geheel en al onrein ben, dan verheug ik mij dat de Heere heiligheid genoeg heeft om mij daarin te reinigen. Eerst in den nood leert men het inzien, dat God zich voor zijne heiligheid een huis heeft gegrondvest en opgebouwd. Dit huis is de gansche raad Gods in Christus Jezus tot zaligheid van al wat verloren is. Naar dezen raad heeft de heiligheid Gods haar troon gevestigd op het verzoendeksel,

en deelt God zijne heiligheid aan de verlorenen mede in het bloed der verzoening, door den Geest der genade in het Woord van zondevergeving. En wie nu maar eerst, al is het éénmaal, iets van deze heiligmaking tegen zijne onreinigheid, als een waarachtig verlorene, gesmaakt heeft, diens oogen kunen niet weder terugzien, neen in den diepsten nood en hoe ook aangevochten, laten zij niet af, te hopen tegen alle hoop, ja ondanks alle tegenspraak te gelooven: »Evenwel zal ik den tempel uwer heiligheid weder aanschouwen», en te schreijen: Laat mij leven opdat ik u love, en dat uwe regten mij ondersteunen» gelijk wij zulks ook in den 119^{den} en in den 42sten Psalm uitgedrukt vinden.

Dit: »Evenwel zal ik den tempel uwer heiligheid weder aanschouwen», klinkt bijkans evenzoo als de Apostel Paulus voor de geheele gemeente, en tegenover de diepste diepte des verderfs en der verlorenheid zich uitdrukt in het 8^e. Cap. van zijn' brief aan de Romeinen, alwaar hij met zekerheid betuigt, dat niets ons scheiden zal van de liefde Gods welke in Christus Jezus is.

Zoo geeft ons de lieve profeet Jona het geheele geheim der godzaligheid te verstaan. Aan hem is het ook openbaar geworden dat het Evangelie van Jesus Christus eene kracht Gods is tot zaligheid. Wel is waar is het ons in den nood eigen, om ook zóó te denken gelijk Luther in zijne overzetting heeft: »zóó dat ik dacht, ik zoude uwen heiligen tempel niet meer zien:» — ik dacht, voor mij is geene verlossing, geene heiliging, geen heil, eere of doorkomen meer; voor mij is het uit en voorbij met de zaligheid. Ik kan niet meer vernieuwd worden tot bekeering, ik heb met den Zoon Gods den spot gedreven, ik heb al te moedwillig gezondigd en den Geest der genade smaadheid aangedaan, het gaat mij als Ezau, ik kan met al mijne tranen den zegen niet weder verwerven, ik heb het al te erg gemaakt met mijne zonden, en God kan mijner niet meer gedachtig zijn; Hij heeft mij moeten verstooten, daarom laat Hij ook

al zijne golven en baren over mij henen gaan. Ach, waarom heb ik toch eenmaal in zijnen heiligen tempel mogen inzien? het ware mij beter nooit geboren te zijn geweest, dan in zulk eenen toestand te zijn gekomen; wanneer van twee, welke op één bed of in denzelfden nood liggen, er één aangenomen wordt, dan word ik zeker verworpen. Al deze dingen zijn tegen mij.”

Daarentegen hebben wij ook aan Jona een bewijs, dat bij de kinderen Gods de taal der hopeloosheid den Geest der genade opwekt en aanspoort, om juist in den wanhopendsten toestand geloof, hoop en liefde levendig te maken; zoodat liefde aan hoop, en hoop aan geloof de hand reikt, en liefde, geloof en hoop zich opmaken in de ziel, zoodat de bedrukte de baren en golven niet aanziet, niet aan de belofte Gods twijfelt, maar gesterkt wordt in het geloof, God de eere geeft en op het allerzekerste weet: Wat God belooft, dat kan hij ook doen. En getroffen door het lieflijk Evangelie, door deze kracht Gods ter zaligheid, hoe dan ook ingesloten en toegemueurd, en ofschoon geen licht gezien wordt, zoo laat de omkomende het zegelied hooren; »Evenwel zal ik den tempel uwer heiligheid weder aanschouwen.” Want daar, waar eenmaal door de hand Gods de belofte in de ziel werd geplant en geloofd: het goede en de weldadigheid zullen mij volgen al de dagen mijns levens, en ik zal in het huis des Heeren blijven in lengte van dagen (*) — daar zal ook wel onverwachts, als de vloed komt opzetten en alle baren Gods over den mensch henengaan, dit Woord waarheid worden: De Heere zal des daags zijne goedertierenheid gebieden en des nachts zal zijn licht bij mij zijn; het gebed tot den God mijns levens. Wat buigt gij u neder o mijn ziel en zijt gij onrustig in mij? Hoop op God, want ik zal hem nog loven, hij is de menigvuldige verlossing mijns aangezichts en mijn God.

*) Psalm 28 vs. 6.

Dit is echter een voortreffelijke geest, die zich door geen tegenstand laat ter neder houden, maar ondanks alle baren, golven en vlooden Gods die over den ellendigen henengaan het »evenwel» het »nogtans» des geloofs niet opgeeft, al is het dat hem de gedachten bestormen, dat hij van den Heere geheel en al verstooten is; al zou hij ook zelf verschrikken van dien moed om zich zóó te uiten, hij zal wel ondervinden dat zulk een »nogtans» zal staande blijven, zoo als ook Job het ondervond, toen hij, ofschoon op den aschhoop zittende, midden in de smarten uitriep: »Ik weet dat mijn Verlosser leeft.»

Vs. 5 en 6. **De wateren hadden mij omgeven tot de ziele toe; de afgrond omging mij; het wier was aan mijn hoofd gebonden. Ik was nedergebaald tot de gronden der bergen; de grendelen der aarde waren om mij henen in eeuwigheid; maar gij hebt mijn leven uit den verderve opgevoerd, o Heere mijn God.**

Het aanhouden bij God, ofschoon men denkt »ik ben geheel door hem verstooten», moet zijne heerlijke vrucht, moet de vrucht der gerechtigheid opleveren. Dat deelt Jona ons mede tot troost van alle noodlijdenden en aangevochtenen, door in deze verzen te herhalen, in welk eene benaauwdheid hij geweest is: »De wateren hadden mij omgeven tot de ziele toe.» Tot aan de ziele dus, tot aan de lippen zóó hoog kwam het; want toen de visch hem inslokte, slokte hij meteen eene groote hoeveelheid water in, zoodat Jona in dezen vloed den dood nabij was. Evenzoo denken wij ook wel eens: Nu heeft het een einde, nu kom ik om, het is gedaan met Gods genade, het is uit met zijne hulp. »De afgrond ontving mij» zoodat het mij was gelijk het den aangevochtenen menigmaal is, alsof men eene stem verneemt: Gij zijt in onze magt, denkt gij nog dat gij Gode zijt; gij komt hier nimmer weder uit, wij houden u vast, gij blijft in onze magt, om uwer zonden wille.

»Het wier was aan mijn hoofd gebonden,» zoo klaagt hij verder; want het wier, door den visch ingeslokt, zette zich

om zijn hoofd. Dat was ook een ander hoofdsiersel dan wanneer de gemeente zingt: Gij bedekt mijn hoofd met eene kroon van fijn goud. Ach, al degenen die dáár boven kroonen zullen dragen, moeten het verstaan dat hier beneden, onder hun met doornen gekroond Hoofd Christus, menigmaal het wier zich om hun hoofd slingert, zoodat de duivel alle regt schijnt te hebben hen te beschimpen over zulk eene kroon! »Ik was nedergedaald tot de gronden der bergen,» namelijk, met den visch, zoodat hij dieper lag verzonken dan het uiterste en onderste van alle vastigheid waarop men rusten kan. Even zoo kan ook de aangevochtene menigmaal zich in zijnen nood zoo diep nedergezonken gevoelen, dat het hem onmogelijk toeschijnt ooit weder de hoogten Gods, de hoogten zijns heils te kunnen bereiken, waarom de profeet nog laat volgen: »De grendelen der aarde waren om mij henen in eeuwigheid,» d. i. ik was in den visch op den bodem der zee als in eene gevangenis ingesloten, welker grendelen men toegeschoven had, zoodat de gevangene niet anders verwachten kan dan dat hij er voor altoos in moet blijven. Ach, dat is een verschrikkelijke toestand, als de nood bij ons zoo hoog stijgt en ons zoo ter neder drukt, dat wij ons als levendig in een graf bevinden, wanneer de twijfelingen ons zoo zeer overweldigen, dat alle opening, alle uitgang tot God en zijn hart ons als toegemuurd en gegrendeld is, en alles ons heimelijk toeroept: Nooit, nooit komt gij in den hemel, nimmer, nimmer zult gij verlossing beleven, voor altijd blijft gij verloren en verstooten; andere mogen losgelaten worden, maar gij blijft voor altoos rampzalig. Ja, Gods heiligen hebben vreesselijke ondervindingen gehad, hoe ver het met de radeloosheid komen kon, en hoe schrikkelijk het is met den dood en den nood te moeten worstelen, als men hoegenaamd geen licht, geen troost van boven heeft.

Nu komt echter een »maar» en dat is een ander »maar» dan hetgeen de duivel, de nood en het ngsvolle hart tel-

kens opwerpen: »Maar Gij hebt mijn leven uit het verderf opgevoerd, o Heere mijn God.»

Alzoo geeft God dan den ellendigen ook een »maar», hetwelk een zegelied is. Het verderf is er wel is waar, eene groeve die verteert, gelijk wij lezen Job 33 vs. 15 — 22. Alles wordt verteerd in den nood, zoodat het vleesch verdwijnt uit het gezigt en het gebeente geen merg meer behoudt. Als echter dan bij ons het eene »maar» na het andere opkomt: maaꝝ de nood, maaꝝ de zonde, maaꝝ de dood, maaꝝ de hel, maaꝝ de toorn en de verdoemenis: — dan behoudt de Geest der vrijmoedigheid ten laatste evenwel de overhand, de stemme des ellendigen komt op in de ooren Gods, en het kruis van Christus, hetwelk niet meer gezien werd, begint midden in ons verderf weder te stralen in nieuwen glans der liefde Gods. De donder zwijgt, het ongeloof vermag niets meer, en eer men het vermoedt, ziet men Hem weder, die onze zonden gedragen heeft. Dan is ons leven gered, onze ziel op nieuw geborgen, wij zijn uit de groeve uit, wij zien den Heiland Gods en roepen met Thomas uit, terwijl onze oogen gericht zijn op zijne wonden, op zijn leven: »O mijn Heere, en o mijn God» — gelijk ook Jona hier uitroept: Heere, mijn God!

»Heere» — want hij heeft ons gekocht en is toch magtiger dan de groote visch, dan de diepe afgrond, dan de geweldige vloed, dan de gevangenis, die hare grendelen over ons toegesloten had. »Mij is gegeven alle magt in den hemel en op aarde, en ziet ik ben met ulieden al de dagen tot de vol-einding der wereld!»

»Mijn God», — ja dat »mijnen», dat »mijn» zeggen, dat »mijn God» zeggen, het komt toch eindelijk. God heeft geantwoord, de stemme des klagens gehoord, men aanschouwt zijne trouw, de onveranderlijkheid zijner liefde, de waarheid zijns Woords, en van al zijne toezeggingen. Men voelde zich uitgestooten van zijne oogen, van zijnen tempel verworpen, den tempel zijner heiligheid, men lag daar in de diepte — maar in de helle bezoekt hij de verlorenen — en zoo is men

dan niet beschaamd geworden over zijn „nogtans” en de verlorene grijpt hem in zijn verzinken met beide armen aan, en wat zoude hij anders kunnen zeggen dan „mijn God!” — immers, zulk een God, die ons in onze verlorenheid opzoekt, kan niet anders zijn dan een God van verlorenen en ellendigen.

Mijne geliefden! Is het niet tot onzen troost opgeteekend geworden: „Maar Gij hebt mijn leven uit het verderf opgevoerd, o Heere, mijn God”? Hebben wij dan niet alle reden om in allerlei opzigt moed te grijpen in den Heere, vooral in dezen tijd van verdrukking? Hetgeen Jona overkwam, overkwam ook David, overkwam alle heiligen Gods, inzonderheid onzen dierbaren Heer en Heiland Jesus Christus. In alle Psalmen hooren wij Hem klagen hoe alle baren en watergolven Gods over Hem heengingen. Maar dat heeft Hij ook betuigd: „Gij zult mijne ziele in de helle niet verlaten, Gij zult niet toelaten dat uw heilige de verderving zie.” Christus is opgestaan, verlost van de banden des doods. Onze zonden heeft Hij gedragen en al onzen nood. Daarom moet het ons welgelukken, dat wij antwoord ontvangen als wij tot Hem roepen — dat onze stem gehoord wordt, als wij tot Hem schrijven uit den buik des grafs. Daarom zullen wij niet beschaamd worden als wij het „nogtans zal ik den tempel uwer heiligheid weder aanschouwen” laten hooren, ook dan als wij denken „ik ben uitgestooten van voor uwe oogen.” Al zijn de grenzen der aarde ook om Gods kinderen heen — Hij draagt de sleutelen der helle en des doods. Deze onze sterke Simson laat zich niet houden, en ook zijn volk niet, door slot of grendel. Hij heeft ons zijn woord gegeven, dat is zekerder en waarachtiger dan al het zichtbare, dan alle magt van verderf en ondergang. Daarom, houden wij ons aan Hem, zoo zullen wij met Hem wel doortogt vinden, en dit zal ten laatste in waarheid ons laatste woord zijn: „Gij hebt mij verlost, o Heere, o trouwe God.” Amen.

III.

LEERREDE

OVER HET

TWEEDE HOOFDSTUK VAN DEN PROFEET JONA vs. 7—9. *)

Ik heb gedwaald als een verlozen schaap (of volg. Luther: Ik ben als een verdwaald en verloren schaap); zoekt uwen knecht/ want uwe geboden heb ik niet betreten. Deze klagt, bede en betuiging lezen wij aan het slot van Psalm 119. Er schijnt eene tegenstrijdigheid daarin te liggen, want hoe kan men dwalen als een verloren schaap en tevens voor den Heere betuigen: Ik vergeet uwe geboden niet. De zaak is echter eenvoudig; al wie slechts eenig leven heeft kan het hier zonder Gods gemeenschap niet uithouden, hij kan niet buiten dezen troost des Heiligen Geestes, dat hij dáárvan verzekerd zij: de Heere daarboven is mijn God. Is hij echter als een schip, weggeslagen van zijne ankers en prijs gegeven aan de baren der zee, heen en weder geslingerd van alle winden der zonde, der aanvechting en van allerlei nood, gaat hij eenzaam en verlaten zijnen weg, kan hij de weide Gods niet vinden waar de kudde Gods nederligt, voelt hij zich beroofd van den grooten Herder der schapen; moet hij uitgeteerd en afgetoofd aan het dwalen: — zoo zal alles, wat waarachtig leven heeft, juist dan het meeste aan de geboden des grooten Herders denken. — Ach, als ik met nood en aanvechting te kampen heb, als ik weggeslagen ben van den grond, waarin mijn anker rusten moet, wanneer ik

*) Gezongen Ps. 61, vs. 1—4; Ps. 119, 64; Ps. 59, 10.

mijn' Heere, mijn' Herder en den Bruidegom mijner ziel verloren heb, zoo gevoel ik mij aan den dood overgegeven, zoo zie ik slechts ondergang, zoo gevoel ik mij als een schaap, dat van de kudde weggeloopt en afgedwaald is. Hoe vele wolven zijn er niet in het woud en op het veld! ik ben te angstig en ook geheel magteloos om ééne enkele schrede te wagen; van alle kanten zie ik gevaar en verderf, en mijnen herder zie ik niet, ik kan hem ook niet opzoeken, ik kan hem niet wedervinden, indien hij zich niet laat vinden. Dan gaat het arme dier aan het blaten: »Ik ben uw knecht, ik ben uwe dienstmaagd, ik ben uw schaap." Ja dit »ik ben uwe'', dat komt uit het hart wanneer men dit het allerm minst durft te gelooven; want de Geest geeft het, dat men ondanks alle zonden, en ofschoon men zich ook niets kan toeëigenen, zooveel te meer het oog op den eeuwig lof prijs rigt, en zoo houdt het schaap dan niet op met roepen: »Zoek mij, zoek mij" en weet ook wel een beweegreden bij te brengen waarom de Heere het zoude zoeken, namelijk omdat het des Heeren geboden gedachtig is. En deze beweegreden is opregt. Bij de belijdenis »ik ben als een verdwaald en verloren schaap", kan degene die zulks belijdt, onmogelijk des Heeren geboden vergeten. Welke geboden kan hij niet vergeten? De Heere heeft het bevel aan zijnen Jacob gegeven, dat hij den zegen zal hebben en het leven. Zegen en leven, dat zijn dus de geboden Gods. Kan eene ziel deze geboden vergeten, wanneer zij het eenmaal van den Heere gehoord heeft: »Mijne genade zal van u niet wijken"? Kan zij die vergeten, zelfs wanneer zij zich later door en door zonde, geheel en al genadeloos en goddeloos bevindt? Volstrekt niet. Al breekt de nood aan, en met den nood de vloek en de verdoemenis, — dat evenwel de Heere den zegen heeft geboden, dat kan zij nimmermeer vergeten. Al overweldigt haar de dood met zijne verschrikkingen onder allerlei gedaante, al dreigt ondergang en omkomen van alle kanten, — dat de Heere het leven geboden heeft, dat blijft zij indachtig.

Maar dat nood en dood, dat zonde en verdoemenis aanwezig zijn, terwijl er leven en zegen moesten zijn, dat verwekt den angst, die wel eens klimt tot volslagene vertwijfeling; dat veroorzaakt het worstelen, het hartverschenrende blaten van het schaap. Er moet weder zegen en leven zijn; hoe verre ook van den Heere weggeslagen, hoe het ook tot het uiterste moge gekomen zijn, en of het ook steeds donkerder wordt, des te magtiger toch ligt in de ziel het denken aan leven en zegen; het gedenken aan den Heere. En zij komt, zij komt ook ten laatste weder, de belofte der hulpe van den Almagtige. Wat uit God is heeft den slag gewonnen, juist dan wanneer het dien verloren heeft. Hoort wat Jona daarvan betuigt. Wij lezen,

Kap. 2, vs. 7—9.

7. Als mijne ziel in mij overstelpt was/ dacht ik aan den Heere; en mijn gebed kwam tot U/ in den tempel uwer heilichheid. 8. Die de valsche ijdelheden onderhouden/ verlaten hunlieder welbadigheid. 9. Maar ik zal U offeren met de stem der dankzegging; wat ik beloofd heb/ zal ik betalen. Het heil is des Heeren.

Als mijne ziel in mij overstelpt was/ dacht ik aan den Heere; en mijn gebed kwam tot U/ in den tempel uwer heilichheid.

Dat heeft de profeet Jona dus ook ondervonden, dat zijne ziele in hem overstelpt is geweest. Dezulken dus die daarover klagen dat hunne ziele in hen overstelpt is, hebben toch broeders en zusters vóór hen gehad, die even zulken strijd des lijdens hebben moeten doorgaan. Het is bijkans niet uit te houden wanneer de ziele overstelpt is in iemand die des Heeren is. In zulk een toestand wordt men tot een spot, tot hoon en tot een spreekwoord van alle duivelen, en in ons zijn geene tegenredenen, om ons tegen hen te verweren. Men staat zoo geheel verlaten en ontvangt van alle zijden vuistslagen.

Duizend, ja millioenen beloften van zegen en leven te hebben gezien, en niet ééne eenige daarvan te zien vervuld, dat is te vreesselijk dan dat men het zou kunnen verdragen. Den trouwring in den afgrond te zien liggen, en te moeten hooren : » Dat is uwe schuld, haal hem weder zoo gij kunt » — dat is genoeg om tot vertwijfeling te brengen. Den zegen van God te hebben, en dan van alle zijden den vloek te vernemen alsof men een Judas ware; het leven te hebben voor eeuwig, en bij dat al zich te bevinden als Petrus, toen hij den Heere had verloochend en niet wist, of hij Hem ooit zoude wederzien — verwekt eenen onbeschrijflijken angst. De eere Gods te kennen en dan voor alle duivelen aan de schandpaal gebonden te staan, en geschonden te liggen op een veld vol doode lichamen, dat is bijkans om te niet te gaan.

De weg Gods met zijne uitverkorenen echter is door diepe wateren en zijne voetstappen worden niet gezien, dan van achteren. Met strakken blik en sprakeloos staat men bij het graf, waarin men al zijne verwachtingen begraven ziet, en alle beloften Gods schijnen » Neen » te zijn, in plaats van » Ja en Amen. » Ook dit nog, ook dat nog moet ons treffen, alsof God er op uit ware ons te vernietigen. Daar staat men dan, alles wat men in de hand had is verbroken, het is dood, alles is afgesneden! Millioenen gedachten uit den afgrond en vurige pijlen des boozen jagen door het hart. Medelijden ontmoet men nergens. Men ondervindt slag op slag. Men gevoelt eenen ijsselijken nood, en zoo men niet oogenblikkelijk verademing krijgt, dan is het met den mensch gedaan; de ziel versmelt en versmacht, en wordt als met eenen nacht overdekt door angst, beklemdheid, zorg en bekommering, alle levenswerktuigen zijn als ineengedrukt en samengetrokken, en men ziet zich alléén met de puinhoopen zijner eeuwige bezittingen op eene zandbank, en van rondom dreigen alle baren den dood. Niemand wordt onzen nood gewaar en wij bespeuren geene redding.

In zulk eene overstelptheid der ziele, wat gebeurt er dan

bij de uitverkorenen Gods? Geven zij zich geheel aan de verwijfeling over? Worden zij den duivelen ten prooi gegeven, een buit van nood, van zonde, van de hel? Dat zij verre. Zóó betuigt de profeet Jona: »**Als mijne ziele in mij oberstelt was/ dacht ik aan den Heere.**» Bij allen, in wier ziele het in opregtheid toegaat, kan dit niet achterblijven. Juist dan als de nood hoog stijgt, juist dan als het in de diepste diepte gaat en tot verzinkens toe, dan is er een gedenken aan den Heere, gelijk nooit te voren. Wel is waar, dit gedenken aan den Heere vertoont zich op die wijze, dat de ziel zucht: »Mijn God, mijn God, waarom hebt Gij mij verlaten, waarom verstoot Gij mij, waarom moet ik in het zwart gaan, waarom verbergt Gij uw aangezicht voor mij?» Maar juist bij al het klagen, kermen en jammeren, kan men den Heere niet vergeten. Bij alle uitverkorenen wordt vervuld wat de Heere beloofd heeft: »De Trooster, dien ik u zenden zal van den Vader, die zal u alles indachtig maken wat ik u gezegd heb.» De Heilige Geest is werkzaam in de ziel, hoe zij zich ook van den Heere verlaten en zonder troost bevinden moge, de goede woorden en liefelijke, troostrijke beloften van leven en zegen met des te meer kracht bij haar in het geheugen terug te roepen. De duivel zoekt zulke beloften voor de ziel belagchelijk te doen voorkomen, maar de Heilige Geest bewerkt de ziel zoodanig, dat zij zooveel te meer op deze beloften pleit en er mede worstelt, opdat zij nogtans waar mogen worden, en de Heere op nieuw met haar van leven en zegen moge spreken. Daardoor ontstaat dan het gebed; gelijk de profeet betuigt: »**en mijn gebed kwam tot u/ in den tempel uwer heilichheit**». Van zoodanig gebed, hetwelk, juist in nood en aanvechting, zonder ophouden geschiedt, schrijft de Apostel zeer troostelijk Rom. 8, vs. 26. Dit gebed vindt zelfs dan plaats, wanneer wij niet weten dat wij bidden, ook niet weten wat wij bidden zullen, ook als alles in ons zegt: »Houd op, laat toch af, God hoort de zondaars niet, God hoort uw gebed niet, hij maakt eene voleinding met u.» Het woord des

Heeren Jesus is magtiger dan alle nood van ligchaam en ziel; zijne beloften van zegen en leven, zijne liefde heeft Hij in het hart geworpen, daarom kan het gebed der uitverkorenen niet uitgedoofd worden. Ofschoon alles "neen" schreeuwt, ofschoon zij zich in de hel voelen liggen, evenwel blijft het er bij: „Uit den buik des grafs schreide ik tot U, hoor het blaten van uw schaap, o Gij groote Menschenhoeder.” En een Almagtige is in dit gebed, de Heilige Geest, en die weet wel hoe het hart van een toornend Vader weder gewonnen, hoe de genade, hoe zegen en leven van den troon weder verworven wordt. Daarom staat er: **mijn gebed kwam/ ja het kwam**, hoe ook teruggehouden door alle magten des afgronds, ja door mijn eigen ongeloovige hart, **het kwam/ het drong door**, waarheen? **Het kwam tot U/ in den tempel uwer heilichheid.** Door den Heiligen Geest komt het gebed tot den Vader van alle genade; in dit gebed wordt de ellendige aan zijne voeten geworpen. In den tempel van Gods heilichheid is heiliging en reiniging voor de onreinen, voor de verlorenen, eere voor die in schande zijn, heerlijkheid voor die vertreden liggen. En wie daar in de diepte nederligt, ondervindt het, dat zijn gebed niet vergeefs was tot den God zijn levens. Uit het huis van Gods heilichheid en heerlijkheid snelt de Vader zelf zijn verloren kind te gemoet, van den troon der genade komt kwijschelding en allerlei hulp, en de ziel is van haren nood genezen. De heilichheid, de heerlijkheid, de eere, welke haar toegezegd was, waarnaar zij had gedorst, heeft zij verkregen midden in hare verlorenheid, en zij is tevreden gesteld geworden door den almagtigen God en grooten Ontfermer.

Dat is het wat Jona betuigt, als hij zegt, mijn gebed kwam tot U, in den tempel uwer heilichheid; en wie dit ondervonden heeft, die kan niet nalaten dat hij er, als ware het in éénen adem, bijvoegt: „**Wie de valsche ijdelheden onderhouden/ verlaten hunlieder welsadichheid.**”

Mogt gij dit allen verstaan en het ter harte nemen! Het

onderscheid tusschen waarachtig leven en schijnleven wordt toch ten laatsten openbaar. - Wie waarachtig leven heeft, kan het in geenen nood, in geene zonde, in geene aanvechting en verlegenheid uithouden. Hij blijft vasthouden aan Gods belofte van leven en zegen. Hij worstelt zóólang tot dat hij deze belofte weder heeft. Hij moet zeker zijn van zijne zondevergiftenis, hij moet verlossing hebben uit allen nood. Hij kan alles slechts van den Heere zelven verwachten. Hij dorst in waarheid naar heiligheid. Hij geeft den moed niet op; of ook duivel, zonde, nood en wereld magtig zijn tegen de ziel, zoodat zij van alle zijden ter aarde geworpen wordt: — de ziel moet gezegevierd hebben, eerder geene rust! Gods Woord moet Gods Woord blijven, het moet vervuld zijn; eerder zullen hemel en aarde vergaan dan dat de genade niet bij haar de heerschappij zou hebben en de verlossing volkomen zijn. De ziel kan van alles omringd en bedreigd worden, maar Gods wet en gebod kan zij nu noch nimmer opgeven. De dood kan met zijne verschrikking, de nood met zijn verscheuren, de wereld met haar dreigen, de zonde met haar woeden, de duivel met zijn spottend gelach alles beproeven, — wie eenmaal in waarheid den Heere gekend en in het Woord zijner genade een inzien gehad heeft, hij kan de valsche ijdelheden niet onderhouden. Al moge hij ook voor een korten tijd meêgedaan hebben, zoo stuiten de ijdelheden hem, die waarachtig leven heeft, ras tegen de borst, en hij moet aan het verbond der eeuwige genade en trouwe Gods vasthouden, al liet hij zich ook een oogenblik tot de ijdelheid mede verleiden, want de liefde Christi heeft hem het hart gestolen en de vreeze des Heeren hem voor eeuwig overmeesterd.

Hetgeen de profeet hier verklaart, is de uitkomst van een geheel leven, waarin men zich heeft afgetoed, het heil overal te zoeken waar het niet is, en, wien het te verstaan wordt gegeven, die is verblijd dat hij de valsche ijdelheden niet meer te onderhouden heeft. De profeet kon het uit ondervinding betuigen, dewijl hij ten deele zelf de valsche ijdel-

heden onderhouden en daarbij zijne weldadigheid verlaten had, ten deele met dezulken omgang had gehad, van wien men hetzelfde kon zeggen. Nietig en ijdel is alles wat het woord des Heeren, het woord van zegen en leven niet op zijne zijde heeft, en hetgeen men nogtans beschouwt alsof de zegen en het leven daarin waren opgesloten. De Hebreuwsche woorden, welke wij hier door valsche ijdelheden vertaald vinden, be- teekenen nevelen eener beweging, welke in den gang brengt, zonder dat het ergens toe dient. Dat nu een mensch aan zulke ijdele dampen hechten kan en daarin zijn leven, zegen en zaligheid zoeken, ja zoozeer daaraan hechten, dat hij slechts door almagtige genade, slechts door diepe wegen van allerhande verdrukking daarvan af te brengen is, wordt door de dagelijksche ondervinding bewaarheid; en dat men om den wil van zulke dampen, tegen beter weten en overtuiging in, de regterhand, hoe ons die ook ergert, en de regtervoet niet afhoudt, ook het regteroog niet van zich werpt, — dat men liever aan zulke dampen blijft vasthouden dan zich zelven te verloochenen en dagelijks zijn kruis op zich te nemen, dat wordt helaas! maar al te veel gezien. Dampen zijn hier de werken der eigengerechtigheid, de werken van eigene keuze, de zegen en het leven welke men in eigene hand heeft, dampen zijn alle vrome krachtsinspanningen om zich zelven tot God op te heffen, om door zich zelven en eigene oefeningen zich weder tot God te brengen; en iedere beweging, waarbij men zich door deze dampen voort laat drijven, leidt tot niets, en iedere beweging tot en voor zulke dampen, is zonder eenige vrucht. Dampen zijn ook vader en moeder, vrouw en kind, eere, geld en goed en elke verwachting van de wereld en van het zichtbare, wanneer men om hunnentwille zich laat in beweging zetten, voortdrijven en terughouden van datgene, waarin men toch alleen het heil erkent. Nogtans laten velen zich voor zulke dampen in beweging brengen, doen alles om den wille dier dampen, en meenen daarbij altijd nog het volste regt op de genade te hebben, ja gelooven dat zij bij

dat alles aan het Evangelie vasthouden. En toch, dat is niet waar. Zij verlaten hunlieder weldadigheid, zegt de profeet. Of hij nu hiermede te verstaan geeft dat zij om zulke dampen de genade en goedertierenheid er aan geven, welke hun van Gods wege ten deel is geworden, en God den Heere zelve, bij wien zij alleen genade kunnen vinden, en die hun ook vele weldaden en voorregten heeft gegeven; — dan wel of hij het zoo verstaat, dat zij om zulke dampen hunne eigene vroomheid omverstootten, hun eigen voornemen, den Heere alleen te dienen, te gehoorzamen en te gelooven, — dat wil ik niet bepalen. Dit echter weet ik, dat al wie de valsche ijdelheden onderhoudt, steeds God wil dienen en zijnen naaste liefhebben, maar ook steeds het werk op de helft laat steken; want zulk een laat zich wel is waar dikwijls als met een snelle vaart aandrijven tot alles wat God en Christus welbehagelijk moet zijn, hij wil zich van de wereld en van den schijn los rukken, en brengt in dien weg ook wonderen tot stand; maar de dampen komen weder tusschenbeiden, en maar al te spoedig heeft hij zich van de genade laten wegtooveren. Met woorden hangen zoovelen den Heere en het Evangelie aan, — met het hart en met de werken houden zij, ondanks alle inwendige bestraffing, aan zulke dingen vast en laten zich ook van zulke dingen drijven en voortstuwen, welke in het geheel geene wezenlijkheid in zich hebben.

Ik wensch dat velen uwer zich mogen beproeven en wat de profeet hier verklaart, ter harte nemen. Ondervindt menigeen hier reeds op de bitterste wijze, hoe nietig al die ijdelheden zijn, om welker wille hij God, genade, leven en zaligheid er aan geeft, denkende dat God het door de vingers zal zien dat hij de ijdelheden najaagt: hoe vreesselijk zal dan eenmaal het ontwaken in de eeuwigheid zijn! Hun worm sterft niet en hun vuur wordt niet uitgebluscht, zegt de Heere. O hoe vreesselijk wanneer deze worm eeuwig aan het hart knaagt: „Ik heb aan de nietige ijdelheden vastgehouden en daarvoor mijne genade verlaten.” Hoe vreesselijk, met den rijken man in de

gelijkenis, hoog boven zich verheven het loflied te hooren dat Gode en het Lam wordt toegebracht, het loflied uit den mond van allen die uit groote verdrukking gekomen zijn, en dan zich zelven te moeten verwijten: »Zulk eene heerlijkheid gaf ik er aan voor de dienst van datgene wat damp, wat ijdelheid is." Want dat het nietige dampen zijn, alles wat een menschenkind in het zichtbare zoekt en waardoor hij zich in beweging laat brengen, — ik bezweer u dit toch ter harte te nemen, — dat wordt den mensch eerst regt openbaar als hij zich in de hel bevindt en de heerlijkheid Gods hoog boven zich gevoelt, ver boven zich de zaligheid aller verlostten, en evenwel tusschen hem en die heerlijkheid en zaligheid eene eeuwige klove gevestigd ziet.

Wel hem die zich laat waarschuwen door dien, tot denwelken God gezegd heeft: »Menschenkind, Ik heb u tot een' wachter gesteld over het huis Israëls: gij zult hen van mijnentwege waarschuwen"; hij zal zich verheugen dat hem deze dienst der dampen in al hare ijdelheid wordt opengelegd, en dubbel zal hij zich verheugen dat hem de verlossing en de vrijheid van deze dienst uit Gods mond gepredikt wordt.

Waaraan hebben wij ons dan te houden, en wat hebben wij te onderhouden? Dat heeft de profeet ons ook medegedeeld als hij zegt: *Maar ik zal u offeren met de stem der dankzegging; wat ik beloofd heb/ zal ik betalen. Het heil is des Heeren.*

Ik, -- zegt de profeet, in tegenstelling van degenen die de valsche ijdelheden onderhouden en hunlieder weldadigheid verlaten; — ik kan niet anders, ik had het bedorven, ik had eigene wegen verkoren, ik had mij niet willen buigen onder het woord van genade; nu zie ik het in, hoe het met de dienst der ijdelheden gelegen is, hoe vreesselijk, hoe aanmatigend het is, zich te bewegen en te laten in beweging zetten voor hetgeen niets is, zich te laten voortdrijven tegen uwen heiligen wil en regtvaardig gebod. *Ik zal offeren/ slagten, er aan geven alles wat het mijne is en wat uit mij is, ik zal*

niet meer werken van eigene keuze en eigene vroomheid brengen, waarbij men het vet voor zich terughoudt; neen het zullen niet meer de wegen van eigen willen en loopen zijn, neen, ik zal offeren het eenige offer dat u behaagt, ik kom met uwen Christus, met zijn offer, hetwelk alleen voor eeuwig geldt; **u zal ik offer brengen**/ want gij alleen zijt het waardig, ik kan mijzelven en mijne werken niet langer bewierooken, Gij alleen zijt regtvaardig, Gij alleen zijt heilig, Gij alleen zijt goed, Gij alleen genadig en trouw, **U zal ik offer toe- brengen en niet meer aan de valsche ijdelheden, Ik zal ik offeren met de stem der dankzegging.** Want ik heb zelf geen offer te brengen; het offer, waarin mijn heil is, is alleen uit U, Gij hebt het voor mij geboden, verordend, gegeven: Uwen Christus en zijne voldoening, gerechtigheid en heiligheid; daarin is de zegen en het leven; dat zal ik belijden, dat Gij het alleen zijt, want Gij hebt mij in getrouwheid verootmoedigd, Gij hebt al mijne zonden achter uwen rug geworpen, Gij hebt ze op het Lam geworpen, dat de zonde der wereld wegdraagt. Ik belijd het blijmoedig voor alle duivelen en voor heel de wereld; Ik ben een zondaar, ik heb mij niet kunnen bevrijden, ik heb mij in het verderf gestort; ik beken het, ik heb u slechts arbeid en moeite gegeven door mijne zonden en misdaden, Gij echter hebt mijn leven verlost van het verderf, en U mijner ziel van harte aangetrokken; toen ik in de helle lag hebt Gij mij uit de groeve opgehaald, daarom zeg ik het vrij uit van U, dat ik van nu aan alles alleen van U verwacht, want Gij zijt een God van volkomene zaligheid. Ik wil niets meer van mij zelve weten noch van alle vleesch; niets van al deszelfs wandel en streven, niets van verstand, oordeel, wil en de overleggingen van het menschelijk hart; zijne beste voornemens, al zijne gezindheden, welken vromen schijn zij ook hebben mogen, zijn toch niets dan enkel damp, schuim en droomerij. Maar de gerechtigheid, welke voor U geldt, die wil ik alleen hoog eeren, roemen en prediken, ik zal uwen naam vermelden, want die naam

in een toeverlaat die neit bedriegt, en buiten dein naam is er geen. **Dat ik beloofd heb zal ik betalen.** Wees Gij mij tot hulpe, o Gij mijn genadige God en Heiland, — dat heb ik U vrijwillig beloofd, in mijnen vreesselijken angst en nood: dat, zoo Gij mij ooit daaruit zoudt gered hebben, ik mij dan niet schamen zou, het vrij uit te belijden: De voornaamste der zondaren ben ik, en tot zulke zondaren, die zich niet meer kunnen helpen, die naar heiligheid dorsten, naar verlossing, maar ziet zij gevoelen de moordende pijlen des duivels en der zonde in hunne beenderen, tot dezulken wilt Gij u nederbuigen; daartoe zijt Gij nabij, daartoe zijt Gij God, om dezulken in hunne verlorenheid met uwe genade te bedekken, en om ze van alle kanten, inwendig en uitwendig, met uwe heiligheid te bekleeden en uwe heerlijkheid op hen te leggen. Ik heb het U vrijwillig beloofd. Mijn God, mijn Schepper, hier lig ik in de diepte, er is geen raad, geene verlossing mogelijk; wilt Gij mij ondanks dezen verlorenen toestand, zooals ik hier tot beneden het redelooze vee en dieper dan de duivelen gezonken ben, de zaligheid, de gerechtigheid de heiligheid uit U schenken, wilt gij mij nogtans van mijne zaligheid de verzekering geven, dat ik in waarheid verlost ben, wilt Gij mij een' grond onder de voeten leggen, waarop ik staan mag, verzekerd zijnde dat het gerechtigheid is voor U, zulk eenen als ik ben voor U toe te laten dat hij ook in eeuwigheid bij U wone, — O, zoo zal ik het blijmoedig tot prijs uws naams aan allen prediken, die ook in zulken nood verzonken liggen: Vrees niet gij dochter Zions, uw God is koning. Ik zal uwen naam mijnen broederen vertellen, in het midden der gemeenten zal ik U prijzen. Dat zal ik houden, deze vrijwillige gelofte zal ik U betalen; ik laat mij den mond niet stoppen, gij Heere weet het. De zachtmoedigen zullen eten en verzadigd worden, zij zullen den Heere prijzen, die Hem zoeken; ulieder hart zal in eeuwigheid leven.

Zulk eene gelofte te betalen heeft hoegenaamd geen bezwaar

in, ofschoon ook de duivel spoedig bij de hand is, denkende: Ik zal mij opmaken, hem allerlei hindernissen in den weg leggen en hem wel spoedig den moed doen opgeven. Want hij, die waarlijk het heil in zijne verlorenheid gevonden heeft, hij kent den grond, waarop zulk eene gelofte berust en ondervindt ook dat hij niet anders kan dan deze gelofte te houden. Wat is de grond, en wat betuigt en predikt hij, die zulk eene gelofte aflegt? Hij betuigt en predikt niet anders dan wat hij in al zijnen nood, in al zijne verlorenheid, in zijne hoogste bestrijdingen gewaar wordt, wat hij ook dagelijks van den Heere ondervindt en met Jona onder deze woorden te kennen geeft: **Het heil is des Heeren.** Een ellendig mensch, dood in zonden, der verdoemenis onderworpen, een slaaf der zonde, een vijand Gods en des naasten, tot alle goed ondeugende, tot alle kwaad geneigd, verkeerd, verdraaid, en met een hart waaruit allerlei gruwelen opstijgen, behoeft eene almagtige genade, eene genade aan welke niets in den weg kan zijn en niets beletten kan hem levendig te maken, te bekeeren, te regtvaardigen, te reinigen, te heiligen, hem de eeuwige zaligheid deelachtig te maken, hem daarvan de verzekering te geven en bij deze zaligheid te bewaren. **Het heil**, de verlossing, zelfs uit den verschrikkelijksten, uit den meest hopeloozen toestand, is mogelijk gemaakt, is er, en wordt in waarheid den armen en ellendigen geschonken om het eenige offer van Christus, om de groote barmhartigheid Gods. Dit heil, deze verlossing is nergens te vinden dan bij den Heere, en wordt door den Heere alleen voltrokken.

Heil u, mijne Geliefden! die het hebt ondervonden en met blijdschap belijdt: het heil is des Heeren; die het daarom ook éénniglijk en alleen bij den Heere zoekt en het niet verwacht van de bergen en van de heuvelen, van de werken eener wet en alle andere ijdelheden, door welke zij die naar het vleesch wandelen, betooverd worden. Wie het van den Heere geleerd heeft, dat het heil des Heeren is, die schrijft op al het overige den dood, en wat hij in het vleesch leeft,

dat leeft hij slechts in het geloove des Zoons Gods. Laat ons daarover verblijd zijn, dat het heil des Heeren is, want slechts alzoo is de bewaring voor den dood en de verlossing van alle kwaad, slechts alzoo is de eeuwige zaligheid verzekerd voor het volk, dat Hij tot zijne zaligheid geroepen, dat Hij zich zelven tot prijs zijns naams geformeerd heeft. O wat zal het zijn, wanneer dit heil, waarvan wij hier de eerste-lingen inoogsten, ons ten volle zal geopenbaard zijn in het eeuwige licht zijner heerlijkheid! Daarom, nog een weinig geduld onder den ons opgelegden last, weldra zijn wij ver over zonde, nood en alle lijden heengezet, om te zamen en ongestoord te juichen: Uwen Naam alleen zij eere, Gij alleen hebt alles goed gemaakt wat wij bedorven hebben. Amen.

IV.

LEERREDE

OVER HET

TWEEDE HOOFDSTUK VAN DEN PROFEET JONA, vs. 10 *).

Nu zult gij het uit Gods' Woord gaarne vernemen, Geliefden! hoe Jona aan land gekomen is. Het is ook hartverheffend dit te vernemen, want voor den eenen moet het tot troost verstrekken, opdat hij verzekerd zij, dat ook hij aan het land is gekomen, — voor den anderen tot troost, dat er ook voor hem de hoop bestaat om toch eenmaal uit de vloeden en uit de hel te worden uitgerukt en zijnen God eeuwig lof en prijs toe te brengen, ofschoon ook thans alles hem zijn geloof en zijne hoop ontrooven wil. Derhalve is het mij ten hoogste welkom dit onderwerp met u te behandelen.

Als inleiding breng ik u daarom de volgende uitspraak uit den mond des Heeren: »Mijne hand heeft al deze dingen gemaakt,» spreekt de Heere; »maar op dezen zal Ik zien, op den armen en verslagenen van geest, en die voor mijn woord beeft.» Twee voorbeelden uit de Heilige Schrift, het eene van eene vrouw, het andere van een' man zullen u tot bewijs dienen hoe dierbaar dit woord des Heeren is. Mirjam, de zuster van Mozes en Aäron, die overigens eene profetes was, had zich in haren ijver voor de wet der werken, der zonde en des doods, tegen Mozes verzet, omdat hij eene

*) Gezongen: Psalm 119, 40—42; Ps. 146, 4.

Moorin ter vrouwe genomen had. Toen Mirjam dit deed, stond zij op tegen de wet der vrijheid, tegen de wet des Geestes des levens in Christus Jesus, en zij had Aäron daarin tot een' medestander. Daarom vertoornde God zich over haar, de genade Christi week van den Tabernakel, en Mirjam stond daar, bezocht door de schrikkelijkste aller plagen, — de melaatschheid: zij was melaatsch, wit als de sneeuw. Mozes, die uit ondervinding wist, wat men lijdt indien men zich niet, zoo als men is, der genade Christi overgeeft, schreide en sprak: »Ach God heel ze toch!» En de Heere wilde ze heelen; maar Mirjam moest zelve nog eens door en door ondervinden, dat de Heere de ellendigen aanziet; daarom moest zij door hare wet waarvoor zij had geijverd, veroordeeld, zeven dagen buiten het leger opgesloten zijn, gelijk Jona drie dagen opgesloten was in den buik van den visch. In deze zeven dagen moest zij het leeren, in Gods sabbatsrust als eene melaatsche in te gaan. Dat zij zalig moest worden was boven alle bedenking, daarom trok het volk niet verder voort totdat Mirjam weder aangenomen werd, maar zij zoude zalig worden als eene melaatsche, als eene ellendige, als eene . . . ja, hoe zal ik ze noemen? — de wet, Aäron zelf verklaart het beste hoe zij zalig is moeten worden: als een doode, van wiens vleesch, als hij uit zijns moeders lijf uitgaat, de helft wel verteerd is *).

Saulus, die naderhand Paulus heette, dat te zeggen is: een die weinig, die gering is, Saulus, een geleerde in de Schrift gelijk er na hem geen geweest is, had zich ook in zijnen ijver voor Mozes, in zijnen ijver voor de wet der werken, der zonde en des doods, tegen de wet der genade opgezet, de gemeente des Heeren was in zijne oogen eene Moorin, welke men behoorde te verbannen of te dooden; en terwijl hij zoo ijverde voor de wet, was het eigenlijk niets anders dan eene woeden ook tegen Mozes, die gezegd had:

*) Num. 12: 12.

Een' profeet uit het midden uwer broederen, gelijk mij, zal u de Heere verwekken, dien zult hij hooren; en hij woedde ook tegen de wet zelve, welker einddoel juist deze profeet, Jesus van Nazareth, was. Nadat hij echter door den Heere ter aarde geworpen en met blindheid geslagen was, ging het hem even als Mirjam en Jona: drie dagen was hij, dat hij niet zag, en at niet, en dronk niet. En weet gij hoe hij in die drie dagen zich zelve heeft leeren kennen? O, hoe liefelijk en hoe rijk aan troost is de belijdenis, die hij van zich heeft afgelegd! Hoort waarmede hij zich vergelijkt als hij de Corinthiërs wil leeren dat Jesus is opgestaan van de dooden en na zijne opstanding van zijne jongeren is gezien geworden: „En ten laatste van allen is Hij ook van mij, als van een ontijdig geboren en gezien.” Wat bedoelt hij met deze woorden „ontijdig geboren en gezien”? Hij dacht aan Mirjam. Toen onze Heere Jesus mij verscheen, wil hij zeggen, en ik de wet zijner genade erkende, toen was ik als een doode, van wiens vleesch, als hij uit zijns moeders lijf uitgaat, de helft wel verteerd is.”

Deze twee voorbeelden mogen dan tot inleiding dienen, als bewijs hoe ellendig de ellendigen zijn, welke de Heere aanziet, en hoedanig hun uiterlijk voorkomen is wanneer zij gered op het drooge komen. Nu zullen wij het aan Jona zelf nog nader waarnemen.

Wij lezen in het boek Jona Cap. 2 vs. 10, de volgende woorden:

De Heere nu sprak tot den visch; en hij spuugde Jona uit op het drooge.

Zoo is dan Jona's gebed tot den God zijns levens niet te vergeefs geweest en onze geschiedenis is een nieuwe bijdrage tot bewijs dier waarheid, welke de diep bekommerde Hanna, uit haren zielenood gered, in haar loflied uitriep: „De Heere doodt en maakt levend, Hij doet ter helle nederdalen, en Hij doet weder opkomen. Jona's gebed in het ingewand van

den visch was van den Heere, en de verhooring des gebeds was alreede hereid vóór dat Jona nog geboren was. Het is een onbedriegelijk bewijs van leven, een bewijs, dat de diep bekommerde ziel hare bede, welke zij van den Heere afsmeeft, ook erlangen zal, als zij in waarheid begint te schreijen en te kermen, te worstelen en te klagen, en zonder ophouden te roepen: «Laat mij leven dat ik U love, wat hebt Gij aan mijnen dood? Wanneer de nood zoo hevig is, dat men het wel voor vast en zeker moet houden: hier is in der eeuwigheid geene verlossing meer mogelijk, indien de Heere het niet doet, zoo zal de Heere alras de gelofte in het hart inleggen: Ja, zoo Gij mij uit dezen nood wilt verlossen, — hetgeen ik, wel is waar, voor onmogelijk houd, want hoe zoude een zoo door en door onregtvaardige als ik ben bij zulk een regtvaardigen en heiligen God als Gij zijt, langer vertoeven, — wilt Gij mij echter desniettemin uit deze mijne hel nog eens uitrukken, zoo zult Gij mijn leven lang en in eeuwigheid mijn God zijn. Het moet met alle ellendigen, die daarna in de heerlijkheid Gods, in de heerlijkheid zijner verlossing alleen heerlijkheid zien, eerst zóóver komen, dat zij bekennen: Het is met mij uit en gedaan, het heil is des Heeren. De Heere echter brengt het zoover met hen, opdat zij zijne heerlijkheid en zaligheid voor eeuwig deelachtig zijn en in Gods wegen blijven zouden, hoe verkeerd en verdraaid zij ook op zich zelve zijn mogen. Want, zullen wij het in waarheid leeren dat het heil niet uit ons is, niet uit het vleesch, niet uit het eigen willen of loopen, maar alleen des ontfermenden Gods, zoo zullen wij het ook wel te voren uit hoofde van onzen grooten en vreesselijken nood geheel en al hebben moeten opgeven, ons heil van ergens elders te verwachten. Dan is het ons gegaan even als Jona: toen hij in des vissches ingewand was, en dus in de magt des doods en der hel, toen was er geene verlossing meer mogelijk, dan alleen van de hand diens zelfden Gods, wiens golven en baren hem over het hoofd gingen. Maar deze

God verlost ook ten laatste op wonderbare wijze. Dat doet Hij om zijns lieven Zoons wille, die gezegd heeft: »Gij zult mijne ziele in de helle niet verlaten» en insgelijks: »Gij hebt mij de paden des levens bekend gemaakt.» Hij, die den broederen in alles werd gelijk gemaakt, opdat Hij barmhartig zoude zijn en een getrouw Hoogepriester om de zonde des volks te verzoenen, die in alle dingen verzocht is geworden gelijk als wij, Hij leerde het in de dagen zijns vleesch es uit de geschiedenis van Jona, dat Hij voor zijn arm en ellendig volk drie dagen en drie nachten in het hart der door God vervloekte aarde moest liggen, als vloek en zonde, als een prooi des doods en der hel, en voor ons al de schrikkelijkste aanvechtingen zou hebben door te staan. Hij wist echter dat Hij dit voor het uitverkoren volk zou doen, hetwelk in de hel, in de magt van zonde en dood zich bevond, en Hij wist evenzeer dat het des Vaders welbehagen was, dat door zijn verzwolgen worden van de hel, de hel en de dood zelven zouden verslonden worden tot overwinning, en zijne armen en ellendigen, die in de banden des doods en der hel lagen, in eeuwigheid zouden verlost zijn. Daarom sprak Hij door den eeuwig en Geest tot zijnen Vader: »Gij zult mijne ziele in de helle niet verlaten,» alsof hij zeggen wilde: Gij weet, dat ik naar Uwen wil, om de ellendigen te verlossen ter helle vaar, daarom zult Gij midden in deze hel mijne ziele bewaren. Daarom vertrouw ik het U ook toe, dat ofschoon ik het pad niet weet om uit zulk eene magt en banden des doods weder los te komen, Gij mij echter het pad ten leven alsdan zult bekend maken, opdat ik mijne verlost en, die daar liggen in banden en schaduwen des doods, met mij opgetrokken moge hebben.

En dit »Gij zult mijne ziele in de helle niet verlaten» en »Gij maakt mij de paden des levens bekend» werkt Hij door zijnen Geest in het hart van al de zijnen die gekocht zijn met zijn dierbaar bloed, zoodat zij ook zulk een geloof verkrijgen, dat zij het in Hem, hun overwinnend Hoofd, ofschoon ook met vreeze en beven, midden in den buik der

helle, wagen uit te roepen: »Gij zult mijne ziele niet verlaten; nogtans zal ik den tempel uwer heiligheid weder aanschouwen." Dan kunnen zij ook niet anders, dan met geschrei hunne stem tot den Heere te verheffen, en krijgt men dan nadat alle hoop op verlossing opgegeven is, den Heere weder in het oog, zoo is Hij het ook alleen, in wien men den weg ten leven, en den uitgang uit deze magt der banden des doods aanschouwt; en terwijl men het gewaar wordt dat het heil alleen van den Heere is, ondervindt men ook hetzelfde wat Jona ondervond: »De Heere nu sprak tot den visch." Kon dan dat zeegedrocht, hetwelk in het geheel geen waarnemingsvermogen voor Gods stem schijnt te bezitten, evenwel de stemme Gods vernemen? Ongetwijfeld; evenzoo goed als een hond zijns meesters stem vernemen en zijnen wil verstaan kan, evenzoo kon het zeegedrocht de stem zijns Scheppers vernemen en zijnen wil verstaan. Treffend klinkt de vertaling van den Zurichschen Bijbel: »Daarna heeft de Heere den visch geboden." Dit »daarna" geeft het einde van den strijd en van het lijden te kennen, hetwelk Jona heeft doorgestaan, het einde van zijne worsteling, van zijne verschrikking, van zijnen nadeloos angst, van zijne redeloosheid, ja van de vertwijfeling waarin hij zich bevonden heeft, toen de wateren des toorns hem tot de ziele toe hadden omgeven. Dit »daarna" is als een lichtstraal in de duisternis, tot troost van alle aangevochtenen. Jesus Christus is gister en heden dezelfde en in alle eeuwigheid. Wanneer dus strijd en lijden zich vertoonen, wanneer nood, wanneer angst, radeloosheid en vertwijfeling zich opeenstapelen, en de leden als te zamen gebonden liggen in de magt der hel, zoodat de ellendige gekromd ligt in zijnen nood gelijk Jona in het ingewand van den visch, en er ontstaat dan, als nu alle uitzigt op verlossing verdwenen is, een noodgeschrei tot den almachtigen Ontfermer, die toch in het midden des toorns des ontfermens kan gedachtig zijn: dadelijk moeten poorten en grendelen uiteenspringen, dadelijk moet de duivel zijne prooi wedergeven, de hel haren buit

laten varen, en eene door den satan gebondene dochter Abrahams moet weder regtop gaan in de gezondheid haars Verlossers, wiens handoplegging tot herstel eene gansch andere magt heeft dan de geheele magt der hel tot vernietiging. En heeft Hij de zonden vergeven, wie zal dan nog zonden verwijten kunnen?

Geen zeegedrocht, geene hel, geen dood, geen gebonden zijn in zonden, heeft verder magt of geweld, wanneer de Heerespreekt: „Laat mijne gevangenen los”; de hel moet bersten of wedergeven. Dat is toch wel geschikt om eens voor al goeden moed te geven, zoodat wij een vrolijk, vergenoegd leven mogen leiden, nu wij weten dat het der hel zeer kwalijk bekomt wanneer zij Gods ellendigen verslindt, want zij die door Christus bloed van eeuwigheid gekocht zijn, kunnen het in den buik der helle niet uithouden. Wel is waar, meent de hel eene goede vangst aan hen te hebben, maar zij kan den levenden Heiland zoo weinig in haar binnenste verdragen, dat, ofschoon zij anders den zondaar gaarne behield, zij om den wille van een losgekochten zondaar meer angst des doods in haar binnenste zal gevoelen dan de ellendige zelf daarbij beangstigd zal zijn; en begint hij eenmaal regt te schreijen en te belijden: Het heil is des Heeren! zoo zal zij krank worden tot der dood toe; en wanneer dan Hij, wiens naam is: „Hun Verlosser is sterk”, het magtwoord uitspreekt: Geef uwe prooi terug! zoo kromt zich aanstonds aan zijne voeten de magtige Leviathan, smeekt om het leven voor zich zelve, en spuwt den met God worstelende uit, als is het ook met onwil en sterke tegenstreving. Intusschen, hij moet wel gehoorzamen, want het Woord is uitgesproken: Ik wil ze verlossen uit de hel, ik wil ze redden van den dood; dood, ik zal u een gif, — hel, ik zal u eene pestilentie zijn.

Maar wat zeg ik: „Hij spuwt hen uit?” Immers ja, zóó zoo lezen wij: „En hij (de visch) spulde Aana uit op het drooge.”

Zoo vernemen wij dus hoe Jona aan het land gekomen is,

te weten: evenzoo als ~~Mirjam~~ Mirjam/ hetwelk in het hollandsch be-
teekent »hare wederspanningheid'', in het leger Gods weder
aangenomen werd. Zij werd aangenomen, alsof haar vader
haar in het aangezicht gespuwd had, hetgeen wel de ergste
smaad is. Jona bevond zich in een' toestand, als waarin zich
Paulus bevond toen de Heere hem verschenen was. Jona,
Mirjam en Paulus, en allen die tot het kleine hoopje van
Gods heiligen behooren, komen aan land als een ontijdig ge-
borene die, als hij van moeders lijf komt, alreeds half ver-
teerd is. Jona kwam aan het land als een uitgespuwde, als
een uitgeworpene van de hel. Hoe verschillend was deze Jona
van den vroegeren Jona! Vroeger was hij vet en sterk, vroeger
kon hij zoo heilig, met zooveel waardigheid daar heenstappen,
hij kon als met het hoofd in de wolken wandelen; hoe schoon
waren vroeger zijne kleederen, goudene schellen der heilig-
heid kon hij aan den zoom zijns roks dragen, zoodat allen
het geluid hoorden en van hem zeiden: Daar gaat hij, daar
komt hij! En ach, hoe was het thans met hem gesteld! Had
hij nog eenige gedaante of heerlijkheid? Had zijn Joodsche
volk hem in dezen toestand gezien, zoo zouden zij ongetwij-
feld gevraagd hebben: Is dat Jona, is dat een profeet Gods,
is dat een Christen? Zijne gansche bevalligheid was versmolten,
al zijne heerlijkheid verdwenen. Hoe was hij zoo geheel ver-
anderd binnen den tijd van drie dagen en drie nachten. Zijne
gedaante was vervallen en als van de motten verteerd. Uit-
geteerd en vermagerd van het vasten en den angst des doods
kwam hij weder te voorschijn; hij zag er uit als aan het graf
onttogen, al zijne kleederen, ja de gansche heilige profeet
was één slijk en vuil, en bovendien overstort door eene groote
watergolf, waarmede de helle hem uitgeworpen had. Dus zag
hij erger uit dan ooit te voren; zondiger was hij dan ooit te
voren, ellendiger en hulpelooser, onrein en bevlekt meer dan
toen hij voor de eerste maal bekeerd werd. Ach! hij kon van
schaamte en schande zijnen mond niet opendoen. Hij was als
een bladerlooze onvruchtbare boom, tweemaal verstorven en

ontworteld, en hetzelfde wat Paulus van eene weduwe getuigt die in wellusten leeft, namelijk dat zij levende gestorven is, dat moest hij tot zijne beschaming ook van zich zelven bekennen. Dat de mensch als hij eerst bekeerd wordt dood ligt in zonden en misdaden, dat zulk een in de banden des doods in de helle gelegen heeft, dat is niet anders te verwachten; maar dat een wedergeborene, een bekeerde, zoo ver van de rots wordt weggeslagen, dat hij in eene diepte ter nederstort welke hij te voren nooit heeft gekend, ja dat hij in den buik der helle geraakt en als een gebondene van den satan zich niet kan roeren noch bewegen, zich zelven ook met al zijn doen en willen, hoe gaarne hij het ook wenschte, niet meer verlossen kan, — dat verstrekt hem toch wel tot verregeaande smaad en schande.

Jona kwam dus aan het land als een uitgespuwde, als een uitgeworpene van de hel; zijne heiligheid had hij in de hel moeten achterlaten, en daar lag hij op het drooge als louter speeksel en slijk. De hel had hem niet willen vrijlaten, intusschen zij had wel moeten gehoorzamen, want het gebod des levens was gekomen op het gebed des ellendigen; zoo stiet zij hem dan uit, stortte daarbij echter ten laatste nog al haren zwadder over hem uit. Zoo lag hij daar dan als eene ontijdig geborene vrucht, niet waard een mensch te heeten, gelijk een jong der hinde, uit de moeder als weggeworpen, verlaten van die het had gebaard, als een hulpeloos kind, dat niet weet wat aan te vangen; — maar neen, een kind denkt niet — hij lag daar, hij een wijs, een verstandig, een nadenkend man, een man die God kende, die met den Heere en met de engelen had omgang gehad, die verlicht was, die den Geest Gods had ontvangen, — en deze nadenkende man was overstort en overdekt met allerlei slijk uit den afgrond, zoodat hij voor de menschen zich moest schamen en wegloopen, of wel met het diepe gevoel: Ik ben het niet waard dat men mij aanneemt, hunne hulp afsmeeken gelijk de ellendigste bedelaar het niet behoeft te doen. Waar hij zich ook mogt

aanmelden, hij moest zijne kleederen uittrekken, naakt staan, en blijde zijn zoo iemand hem uit liefde met eenig water ter zijner reiniging en met een kleed ter zijner bedekking mogt tegemoet komen.

Hoe gaarne had ik zijne gesprekken gehoord, die hij met vromen en goddeloozen, met rijken en armen van geest, met huichelaars en opregten, met ketters en dwalenden, met hooge heiligen en kleine kinderen in de genade, zal gehouden hebben, nadat hij zoo wonderdadig verlost was uit de kaken des doods. Ja, ik had gewenscht zijn getuigenis te hooren van zich zelve en van de genade Jesu, als ook de antwoorden, die hij den menschen gaf, toen hij, zoo ganschelijk onkenbaar geworden, voor het eerst weer menschen zag. Natuurlijk was hunne vraag: »Wie zijt gij, en van waar komt gij, en waardoor ziet gij er zoo uit?» Zoo heeft hij dan de geheele waarheid moeten zeggen, en ook belijden, hoe hij heilig heeft willen zijn, hoe hij echter daarbij heeft gezondigd, hoe hij nu niet meer heilig is, maar bekennen dat God alléén heilig is en dat hij derhalve nu in der waarheid heilig is, hoe hij er ook moge uitzien, omdat het heil des Heeren is.

Mijne Geliefden! Ik heb u medegedeeld, hoe Jona aan het land gekomen is: hij kwam op het drooge als een uitgeworpene der hel. Het is voor Jona een groot geluk geweest dat hij over boord geworpen en voor een tijd door de hel is verslonden geworden, want het is toch beter voor een' tijd dan eeuwig. Het is een groot geluk voor hem geweest dat het hem ontdekt werd hoe alle vleesch, zelfs dat van een profeet Gods, zich niet onder het Woord der genade wil buigen, want in zulk een' weg heeft hij de zalige heerschappij der genade leeren kennen, en is onder deze heerschappij geborgen geworden. Hoe verschrikkelijk het hem ook in het ingewand van dien visch geweest zij, zoo heeft hij het soms in die hel nog goed gehad, want midden in zijnen angst heeft hij het eens uitgeroepen: Nogtans zal ik den tempel uwer heiligheid weder aanschouwen, en alzoo heeft hij dus in alle angst en benaauwdheid

den Geest des gebeds, des onuitsprekelijken zuchtens tot God rijkelijk ontvangen, en heeft het in dien weg geleerd en ondervonden dat de genade haren troon te midden onzer verlorenheid heeft opgericht. Ook is het een groot geluk voor hem geweest dat hij zoo hard uitgestooten en gansch met slijk overdekt op het drooge gekomen is, want deze zijne smaad en schande heeft hij zijn geheele leven door niet weder kunnen vergeten; het was uit met zijn roem, en God had de eer.

Hij was daarenboven ook gelukkig dat hij juist zóó op het drooge kwam als hij gekomen is, namelijk dat het geschiedde op het bevel des Heeren tot den visch, want daardoor had hij geleerd dat wij, wie wij ook zijn, niets tot onze zaligheid kunnen toebrengen. Van dat oogenblik af was hij de regte man om te prediken: De Heere alleen doet het, God alleen maakt zalig uit zijn vrij welbehagen, doch wij willen nooit of nimmer zijne zaligheid, maar druischen altijd met onzen raad tegen Hem in.

Nu is het evenwel niet alleen om den wille van Jona opgeteekend dat hij als een uitgeworpene der hel aan het land en op het drooge is gekomen, maar ook om onzentwille. Wie in het denkbeeld verkeert, dat na zijne bekeering zijne zaligheid nu van zijne eigene heiligheid en zijne goede werken afhangt, hij late dezen hoogmoed varen, en hij, die denkt met God te kunnen doen wat hij wil, en te kunnen loopen zoo als hij wil, omdat God hem toch wel moet zalig maken, die wete, dat daar boven Een is die sterker is dan hij. Diegene echter, welke in eene hel van nood, van zonde en aanvechtingen ligt, hij neme ter harte dat die God, die Jona uit den buik des grafs verlost, ook nu nog leeft, en dat Hij het kermen wel hoort en zelfs alle vrijheid geeft, in zulk eene hel te bidden: „Verlos mij van bloedschulden, o God, gij God mijns heils” en al is het in een schreeuw der onmagt, uit te roepen: „Nogtans zal ik u loven; verblijd u niet over mij, o mijne vijandin! wanneer ik gevallen ben zal ik weder opstaan; wanneer ik in duisternis zal gezeten zijn,

zal mij de Heere een licht zijn. Ik zal des Heeren gramschap dragen, want ik heb tegen Hem gezondigd, totdat Hij mijnen twist twiste, en mijn regt uitvoere: Hij zal mij uitbrengen aan het licht; ik zal mijn lust zien aan zijne gerechtigheid." En gij, die verstaat wat het is, als een uitgeworpene der hel aan het land te zijn gekomen, laat u dáárdoor, dat de duivel u voortdurend aan eigen roem wil doen vasthouden, den roem der almachtige genade niet ontrooven, welke zich aan onzen dood niet stoort, maar genadig is omdat zij genadig is. Gode en den Lamme zij de roem onzer zaligheid nu en eeuwiglijk! Amen.

V.

LEERREDE

OVER

HET DERDE HOOFDSTUK VAN DEN PROFEET JONA.

Wat ook de menschelijke wijsheid moge inbrengen tegen de eeuwige waarheid: dat de mensch met zijn willen en loopen niets tot stand brengt, dat men alleen aan de hand der genade bekwaam is tot alle goed werk, op zich zelve echter daartoe geheel onbekwaam is en blijft, — zoo zal toch de menschelijke wijsheid gedurig te schande moeten worden en God zal regt behouden in al zijne woorden. Daarbij blijft het, wat Jeremia de profeet betuigd heeft: „Ik weet, Heere! dat bij den mensch zijn weg niet is; het is niet bij eenen man, die wandelt, dat hij zijnen gang rigte *). Iedere poging van den menschelijken wil, om zijn leven en zijn' weg in eigene hand te houden, zal niet anders te weeg brengen dan de oude waarheid zooveel te helderden te doen uitkomen, dat de Heere alles gewrocht heeft om zijn zelfs wil en dat het hart des menschen wel zijnen weg overdenkt, maar de Heere zijnen gang stiert †). Hij mag met regt gelukkig heeten, die de wet zijns Gods hoog in eere houdt en zich zelve voor die heilige wet heeft weggegooid, voor het heilige, regtvaardige en voortreffelijke gebod zijns Gods. Want voor de wet Gods moet hij tot deze belijdenis komen, welke de apostel Paulus

*) Jerem. 10, 23. †) Spreuken 16, 49.

ook van zich zelve heeft afgelegd: „Het goede, dat ik wil, doe ik niet, maar het kwade, dat ik niet wil, dat doe ik. Want hetgeen ik doe, dat ken ik niet.” *) Zoo lang nu de wereld heeft gestaan, zijn, nadat Adam overtreden heeft dit de zonden der menschen, waarmede zij den Heere moeite gemaakt hebben, dat zij altijd wijzer hebben willen zijn dan God, en dat iedereen deze gedachte gekoesterd heeft: Wanneer ik het doen niet kan overzien, niet in de hand kan houden, als het niet zóó geschiedt dat ik het als goed kan beoordeelen, zoo kan het doen ook niet goed zijn; als ik niet werk, dan werkt God ook niet, als ik niets doe, zoo is en wordt er niets gedaan. Men bouwe met zijn verstand ook nog zoo hoog bij de wet, om zich een naam te maken, toch zal God de Heere dien bouw tot een Babel doen zijn, zoodat ten laatste de een den ander niet verstaat en allen zich over en weder aanvallen, elkander bijten en verslinden zullen totdat men van elkander verteerd zal zijn †). Hoe ook miskend, toch zal zij blijven, de heilige waarheid, dat men met zijne werken eener Wet zich doodwerkt: en dat men daarentegen leven, in- en uitgang heeft bij de Genade alleen. Ja zij zal staan blijven, de heilige waarheid: „Uit genade zijt gij zalig geworden door het geloof, en dat niet uit u, het is Gods gave; niet uit de werken, opdat niemand roeme. Want wij zijn zijn maaksel geschapen in Christus Jesus tot goede werken, welke God voorbereid heeft, opdat wij in dezelve zonden gewandeld hebben” §). Men smade deze waarheid door den naam van lijdelijk Christendom: dat lijdelijke Christendom geeft alleen blijvende vrucht en is alleen ten leven werkzaam, dewijl het in God bestaat en werkzaam is; — terwijl een zoogenaamd werkzaam Christendom slechts den dood vrucht brengt, want God weet daar niets van. In de nieuwe schepping, in de schepping der genade, in de schepping welke in Christus Jesus is, heeft de mensch, heeft vleesch

*) Rom. 7. †) Gal. 5. §) Eph. 2: 8—10.

volstrekt geene beteekenis meer; het is God die daar alles alleen om zijns naams wille doet, en Hij zelf werkt en brengt te weeg in en door den mensch. Daar alleen gaat het dan ook heerlijk toe, trouwens de mensch moge daarbij steeds iets anders in den zin en in het hoofd hebben, ook wel allerlei andere overleggingen, wegen en gedachten in het hart omdragen dan die, welke God heeft 1), evenwel gaat het goed, ja het gaat alleen goed dáár, waar de Geest in de raderen is. Het derde hoofdstuk van den profeet Jona geeft ons daar overvloedig bewijs voor; en daarbij de uitlegging en meening des heiligen Geestes u te ontvouwen, kan niet anders dan tot verheerlijking Gods en tot troost der armen strekken.

Het derde hoofdstuk van den profeet Jona nu luidt als volgt :

1. En het woord des Heeren geschiedde ten anderen maal tot Jona/ zeggende: 2. Maak u op/ ga naaz de groote stad Nineve; en predik tegen haar de prediking/ die Ik tot u spreek. 3. Toen maakte zich Jona op/ en ging naar Nineve/ naar het woord des Heeren. Nineve nu was eene groote stad Gods/ van drie dagreizen. 4. En Jona begon in de stad te gaan/ eene dagreis; en hij predikte/ en zeide: Nog veertig dagen/ dan zal Nineve worden omgekeerd. 5. En de lieden van Nineve geloofden aan God; en zij riepen een vasten uit/ en bekleedden zich met zakken/ van hunnen grootsten af tot hunnen kleinsten toe. 6. Want dit woord geraakte tot den Koning van Nineve/ en hij stond op van zijnen troon/ en deed zijn heerlijk overkleed van zich; en hij bedekte zich met eenen zak/ en zat neder in de asch. 7. En hij liet uitroepen/ en men sprak te Nineve/ uit bevel des Konings en zijner grooten/ zeggende: Laat mensch noch beest/ zund noch schaap/ iets smaken/ laat ze niet weiden/ noch water drinken. 8. Maar mensch

1) Jesaja 55: 8, 9.

en beest zullen met zakken bedekt zijn/ en zullen strek tot God roepen; en zij zullen zich bekeeren/ een iegelijk van zijnen boozen weg/ en van het geweld/ dat in hunne handen is. 9. Wie weet/ God mogt zich wenden/ en berout hebben; en Hij mogt zich wenden van de hittigheid zijns toorns/ dat wij niet bezingen! 10. En God zag hunne werken/ dat zij zich bekeerden van hunnen boozen weg; en het beroutde God over het kwaad dat Hij gesproken had hun te zullen doen/ en Hij deed het niet.

Wij behandelen naar aanleiding van dit hoofdstuk:

1°. Gods herhaald bevel aan Jona.

2°. Hoe Jona opging en predikte naar Gods wil.

3°. De vrucht der prediking.

I.

En het woord des Heeren geschiedde ten anderen maal tot Jona/ zeggende: Maak u op/ ga naar de groote stad Nineve; en predik tegen haar de prediking/ die Ik tot u spreek.

Gij hoort het, Geliefden! het woord des Heeren geschiedde ten anderen maal tot Jona. Dat zelfde woord kwam tot hem hetwelk vroeger tot hem gekomen was. De raad Gods moet door ons uitgediend, zijn wil door ons gedaan worden; zijne bevelen hebben wij op te volgen, zijne wet te vervullen. Jona had eerst naar vleeschelijke gezindheid geoordeeld, en vleeschelijke gezindheid onderwerpt zich der wet Gods niet; zij kan het ook niet, want het doen van Gods wil kan alleen naar Geest verstaan worden. Vroeger had Jona gedacht: „Wat zal het baten of ik al predik, God is immers toch al te goedertieren om datgene uit te voeren waarmee Hij dreigt”. Toen had hij echter niet aan het middel gedacht waardoor deze goedertierenheid verheerlijkt wordt, niet gedacht aan de

kracht en werking van dat middel; hij had de zaak Gods naar vleeschelijke gevolgtrekkingen beoordeeld, maar niet naar de regelmaat en magt des Woords.

Wat had het hem nu echter gebaat dat hij God zoo had tegengestaan? Ten laatste moet hij nu toch datgene doen wat God wil en beveelt. Al zijne wijsheid heeft hem tot niets ge-diend, dan dat hij daardoor voor zich zelve in den hoogsten nood en in gevaar voor ligchaam en ziel geraakte. Hoeveel nood, vreesselijken angst en droefheid zou hij zich hebben kunnen besparen, bijaldien hij dadelijk Gods bevel gehoorzaamd had, toen het ten eersten maal tot hem kwam. Voorwaar, het is geen gering bewijs der genade en lankmoedigheid Gods, dat God hem in iederen nood behouden, genadiglijk daaruit verlost heeft en nu ten anderen maal met zijn bevel tot hem gekomen is. Aan vele anderen viel zulk eene genade niet ten deel, de Israëlieten bijvoorbeeld, welke met eene hooge hand uit Egypte uitgevoerd waren, zij vielen in de woestijn om hunne ongehoorzaamheid; nu heeft God echter Jona niet laten varen, hem wegens zijne zonde en zijn' opstand niet naar verdienste gestraft, veeleer is Hij weder tot hem gekomen, toen hij als een uitgespuwde en uitvaagsel der helle daar op den oever lag, en heeft hem bevolen: Maak u op, sta op, ga!

Hebben wij daaruit niet te leeren dat al onze tegenstand tegen het woord der genade ons niets baat? Wij kennen ze wel, de geboden, de regten en inzettingen Gods. Wij weten het zeer goed dat alles ten laatste daarop doelt en daartoe zamenloopt, dat wij God zouden kennen, Hem alleen dienen, Hem liefhebben en vreezen. Wij weten het wel wat goede werken zijn, namelijk dat wij met onzen naaste zoo omgaan als God met ons omgaat. Dit verstand gaf God ons, dat wij weten dat het geloof alleen het eenige hoogste en beste goede werk is, ja het goede werk van alle goede werken, hetwelk alleen den hoogen God behagen kan; ook dit is ons niet onbekend, dat God almachtig is en dat wij ons niet voor wijzer moeten

houden dan Hij, maar Hem hebben te gehoorzamen, wanneer Hij met zijn woord tot ons komt. Bovendien ondervinden wij het wel elken dag, dat wij, bij al onze kennis van goed en kwaad, toch eigenlijk niet weten wat goed of wat kwaad is in Gods oogen. Zijn wij dan bij deze ondervinding en kennis niet ten hoogste dwaas en strafbaar voor God, dat wij ons aanmatigen Hem te willen voorschrijven hoe wij moeten gaan, staan en liggen, hoe wij Hem hebben te vreezen, te dienen en te gehoorzamen, hoe wij vroom en bekwaam ten goede, hoe wij regtvaardig en heilig zullen zijn? Immers weten wij dat wij zijn woord op te volgen hebben, dat woord alleen te gelooven en het aan Hem hebben over te laten wat er de gevolgen van zijn zullen. Wij kunnen het lang uithouden met het wringen en plooiën aan Gods woord en wet, wij kunnen lang volhouden met godgeleerde beschouwingen, alleen om ons van Gods wil en zijn bevel verre te houden; intusschen zal men niet in de ruste Gods ingegaan zijn, men zal niet in waarheid vrede met God hebben, niet in waarheid een goed geweten tot God hebben, zoolang men half het Evangelie en half de wet, half de genade en half het werk aan de hand houdt. De heilige God handhaaft zijn regt door zijne wet, Hij wil dat zijn heilige wil gedaan zij: — zoo blijft ons niets overig, dan dat wij ons geheel en al, en zoo als wij zijn, aan zijne genade hebben overgegeven, opdat Hij zelf door de hand des Geestes het regt zijner wet bij ons vervuld hebbe, het doen van zijnen wil. Jona zij ons een voorbeeld zoowel ter waarschuwing als ter vertroosting: ter waarschuwing, opdat wij verstaan mogen dat wij met al ons loopen, met al ons willen des werks, met al onze waanwijsheid van werken en zelfheiliging, het tot niets anders brengen, dan ons zelve van het roeischip in de zee, en van de zee in de hel te werken, en ten laatste als een uitgeworpene in alle ellende ter neder te liggen, in een' toestand dat alle poging en alle zure arbeid en al het loopen zoodat de voeten er bij doorgaan, niet dan nuttelooze

en verloren arbeid is. Jona zij ons tegelijk een voorbeeld, dat wij vrucht genoeg zullen dragen, duurzame vrucht, wanneer wij den ouden dooden man, de wet met hare werken, er aan geven, en ons zelven als dooden beschouwen bij deze wet, ons echter houden aan het woord van den Zoon des levenden Gods, Trouwens dan is ons al het werk uit de hand genomen, zoodat wij het niet kunnen bekijken, ook niets meer hebben, maar het schip op Gods genade moeten laten drijven; intusschen daar zal geen nood noch gevaar bij zijn. Adam heeft het in zijne hand gehad, het geheele leven, en toen ging het verloren; — dat wij het nu niet andermaal zouden verliezen, dáárvoor heeft God gezorgd; Hij heeft alle dingen, het gansche leven en de godzaligheid, het gansche volbrengen van zijnen wil in Christus hand gegeven, opdat wij, gedreven door zijnen geest, in volslagene afhankelijkheid van Hem zouden wandelen, opdat er eene eeuwige volharding voor ons zoude zijn. Daarom luidt ook het woord tot Jona: Maak u op, ga, gij uitgeworpene der hel, maak u op! hoe lam gij ook zijn moogt van al het gestooten- en geworpen-zijn, ga/ in mijne kracht door mijnen geest, naar de groote stad Nineve; nu moogt gij toezien, of zulk een nietsbeduidend man, zulk een aardworm als gij zijt, die met uwe kennis van goed en kwaad mij zoo hevig in den weg stond, nu wat zult tot stand brengen, nu gij gezien hebt hoe slecht gij mijne wegen hebt verstaan. Zult gij wat groots kunnen voortbrengen voor zulk eene groote stad, een groot woord van menschelijke welsprekendheid, of groote kracht des woords en een grooten naam van heiligheid? Naar Nineve moet gij heen, hoewel gij meent dat Samaria of Jerusalem beter zou passen voor u en voor mij, — en niets zult gij daarbij in uwe hand of magt hebben, niet eens eene toespraak in uwen mond, gij moogt nu gaan, zonder te weten wat gij te zeggen zult hebben; als gij daar ter plaatse zult aangekomen zijn, zal ik u de prediking in den mond geven, en niet wat gij wilt, maar wat Ik wil — dat zult gij aldaar prediken. Predik tegen haar de prediking, die ~~Ik~~ tot u spreke.

Zoo was dan Jona alles uit de handen genomen. Waar hij heen wilde is hij niet gekomen, en waar hij niet heen wilde, dáár moest hij heen. Wat hij heeft willen prediken heeft hij niet kunnen prediken, en wat hij niet heeft willen prediken heeft hij moeten prediken. Dit is doorgaans zoo Gods weg. Wat gij wilt zeggen en bij u zelve overlegt te zullen zeggen, daar komt niets van, en waar gij niet aan gedacht hebt, dat komt naar buiten. Wanneer gij bidden wilt, komt er niets van, evenmin als wanneer gij heilig wilt zijn en goede werken doen; — maar wanneer gij niet wilt en wat gij niet wilt, dat zal God u doen bidden, Hij zal u ook doen heilig zijn en werken laten doen naar zijnen wil en naar zijn welbehagen, zoodat gij niets daarvan zien zult; alleen zult gij Gods genade en trouw ondervinden, ook zien wat zijn woord daarstelt, het moge naar uwen zin zijn of niet. Wat God heilig heet, moet gij heilig laten blijven, en waar Hij u heen wil hebben, zult gij wel heen komen. Hooren wij slechts wat volgt:

II.

toen maakte zich Jona op/ en ging naar Nineve naar het woord des Heeren. Nineve nu was eene groote stad Gods/ van drie dagreizen. En Jona begon in de stad te gaan/ eene dagreis; en hij predikte/ en zeide: Nog veertig dagen/ dan zal Nineve worden omgekeerd.

Jona heeft zonder twijfel niet anders kunnen doen; God zal hem iederen anderen weg afgesneden hebben. Men houdt zijne gelofte wel, en is wel gehoorzaam als de Heere den mensch gehoorzaam maakt, en men is dan ook geheel vrijwillig gebonden onder den wille Gods, zoodat men niet anders wil al kon men anders, en niet anders kan, al wilde men ook anders. Jona ging naar Nineve gelijk Petrus in later tijd naar Cornelius ging, die eerst ook niet had gewild en meende tot zijn volk te moeten prediken, dit volk was

toch vooral en alleen het volk Gods, en het kon toch nooit regt ernst bij God zijn, dat hij bij de onheilige heidenen zoude inkeeren. Maar God onderwees hem wel anders, daarom zegt hij in zijne verantwoording tot de geloovigen uit de besnijdenis: Wie was ik toch die God kon weeren. Evenzoo hier met Jona: al had hem vroeger zulk een weg naar Nineve ook nog zoo tegengestaan, nu moest hem die wel aanstaan, en hij is gehoorzaam geworden sedert hij ondervonden heeft dat hij met al zijne inbeelding van gehoorzaamheid een opstandeling geweest was tegen den wille Gods. Want het is nu eenmaal zóó; zoolang men bij den ouden man, de wet, leeft, wil men Gode steeds gehoorzaam zijn en zoekt allerlei werken op, om hem deze gehoorzaamheid te bewijzen. Gedurig komt men ook met zulke doode werken bij God en vraagt: Heb ik dat niet goed gedaan, wilt Gij mij niet helpen, dat ik meer en meer tot volmaaktheid breng wat ik ter uwer eere heb aangevangen? Moet men dan echter van God ten antwoord krijgen: Uwe werken deugen niet, zij zullen u niet houden, Ik heb u immers reeds lang mijnen wil bekend gemaakt — dan wil men zich aan dien wille Gods niet onderwerpen en vliedt daarvoor weg en wil het niet weten dat eigene vroomheid de weg is, die den mensch goeddunkt in zijne eigene oogen, dat dit echter ten laatste alles wegen des doods zijn. Is men daarentegen van God onderwezen, door zijne getrouwe verootmoediging, dat alle gehoorzaamheid, die wij voor gehoorzaamheid houden, echter eene gehoorzaamheid naar eigene keuze, — niet anders is dan Phariseïsme, eigenwilligheid en ongehoorzaamheid, zoo maakt men zich op en gaat als een ongehoorzame en nogtans vrijwillig den weg, dien God ons beveelt. Daar gaat men dan echter, men weet zelf niet hoe, de voeten en het aangezicht bedekt met de bereidwilligheid des Geestes, en gaat op den weg, welken men anders voor onheiligheid hield en ook nu nog wel voor onheiligheid zou willen houden, ware niet het verstand gevangen genomen onder de gehoorzaamheid Christi, zoo dat de weg heilig zijn

moet omdat God het zoo wil en bevolen heeft. Zóó gaat dan ook Jona naar Nineve; al is het dat een geheel volk, hetwelk zich zelve heiligt, en daarbij ook zijn eigen hart hem zeggen: Hoe, profeet, gaat gij naar eene stad die zoo goddeloos is? Maar welke stad of welk mensch zou niet goddeloos zijn in de oogen van Hem, die een apostel heeft laten neder-schrijven van zijn trouwen knecht Abraham, dat hij een goddelooze geweest is, en die van zijne engelen betuigt: »Zie, op zijne knechten zou hij niet vertrouwen; hoewel Hij in zijne engelen klaarheid gesteld heeft. Hoeveel te min op degenen die leemen huizen bewonen, welker grondslag in het stof is.» *) Als God in zijne ontferming een mensch aanziet, hem in zijnen Christus aanziet, zoo zal deze mensch in den Heere, die zijne gerechtigheid voor God is, regtvaardig zijn, ook rondom heilig, ondertusschen blijft zulk een mensch op zich zelve een goddelooze, en indien hij zich boven eenen tolnaar verheft, zoo zal hij een gruwel zijn in de oogen desgenen die zich niet schaamt een God van zondaren en van al wat verloren is, te heeten. Of was Nineve goddelooser dan Jerusalem of Samaria? Het zal eenmaal op den grooten dag des oordeels blijken wat goddelooser is geweest, Nineve of de hoogstgeroemde steden dezes tijds; zooveel is zeker, dat de Heere zelf gezegd heeft: dat de mannen van Nineve, dewijl zij zich op de prediking van Jona bekeerd hebben, het oordeel beter zullen kunnen verdragen dan Jerusalem, en het is opmerkelijk genoeg dat wij van dezelfde stad, waarvan de Heere zelf getuigt: »Hunne boosheid is opgeklommen voor mijn aangezicht,» hier lezen: »Nineve nu is eene groote stad Gods» en dat er bijgevoegd wordt, om het regt duidelijk te maken welke groote stad zij nu geweest is: »van hize dagretzen.» Ofschoon wel is waar de duivel daarin heerschappij voerde, zoo bleef zij evenwel eene stad Gods, want de aarde is des Heeren en hare volheid, en ofschoon zij groot was in

(*) Job 4, 18, 19.

goddeloosheid, zoo was zij, juist wijl zij eene stad Gods was, zoo veel te meer een voorwerp waaraan zich de almachtige genade kon verheerlijken. Onze groote God en Zaligmaker, die zich niet schaamt dezulken broeders te noemen, welke wel een' gansch anderen naam verdienden, schaamt zich evenmin eene stad de zijne te noemen, ook zelfs dan, wanneer Hij die om hare goddeloosheid moet omkeeren. Voor Hem is niets te goddeloos wanneer Hij zich ontfermen wil, en Hij doet de wonderen zijner zaligheid juist overvloeijen dáár waar niets is en alles verloren is

En hoe heerlijk wordt nu hier Gods wil volvoerd juist door zulk een', die van zich zelven niets anders wist te zeggen dan dat hij een ongehoorzame en wederspannige was geweest. Hoe heerlijk wordt Gods wil volvoerd juist door zulk een' die zich tot alles onmagtig en onbekwaam gevoelt! Daar staan zijne voeten in de poorten dezer groote stad Gods. Hoe zonderling te moede zal hij geweest zijn; hoe zal hij welligt zich met een dier vergeleken hebben, dat weggeleid en geslagt wordt ten nutte van anderen, en hij moet in eigene oogen geweest zijn als een werktuig in de hand Gods, hetwelk, wanneer de bekwame meesterhand het niet opneemt en er haar werk mede volbrengt, geen geluid noch stem van zich laat hooren.

Wat zal nu Jona prediken, nu hij in de groote stad binnetreden is! Het is voor hem bijkans om in onmagt te vallen bij het aanschouwen van zulk eene menigte menschen, zulk een zielental! Maar de Heere had hem gezegd: »Predik tegen haar de prediking, die Ik tot u spreek, en hij zoude de waarheid der belofte ondervinden: »Doe uwen mond open, Ik zal dien vervullen.» Jona was begonnen een derdedeel der stad door te gaan, en ziet, de Heere opent hem den mond, »Nog veertig dagen, dan zal Nineve worden omgekeerd.» Dit woord is uit den mond, is van de tong, en als een bom is het onder het volk losgebarsten, ja als een onweder, zoodat alles begint te beven en te sidderen.

Deze prediking was niet uit den wil des menschen voortgekomen. Met tegenstreven sprak hij het woord „omgekeerd worden” uit, want in zijne ziel stormde het: „Er komt toch niets van.” En het beslissende tijdperk van 40 dagen! — God alleen kon het hem ingeven dezen tijd te bepalen.

Zullen wij dit, wat met Jona voorgevallen is, niet ter harte nemen? Leeft gij bij de wet, bij den ouden man, dien Christus heeft gedood en onvruchtbaar gemaakt, zoo zult gij veel van gehoorzaamheid voorgeven, maar er zal niets van worden. Drijft gij op genade, bevindt gij u in de hand uws Heeren, zoo weest niet bezorgd voor werk en heiligheid, de Heere zal u de heiligheid doen vinden waar gij die in het geheel niet verwacht, en Hij zal u werken genoeg naar zijnen wil op de hand leggen, ja wel meer dan u lief zal zijn; want waar de werken Gods gedaan worden, daar gaat de mensch ten onder met zijn geloof, met zijn willen, met zijnen naam, met zijne bekwaamheid, en hij moet op de hand des Heeren zien, en dag aan dag van Hem het bevel afwachten, zoodat hij zich wel uit de voeten zou willen maken, zoo de Heere hem niet vasthield; en zoo is bijgevolg wat de mensch alsdan doet, alleen het werk des Heeren. Daarom gaat het echter ook goed, gelijk wij dit op treffende wijze zien aan de vrucht, welke de prediking van Jona heeft teweeg gebragt.

III.

De vrucht was heerlijk. Er kwam geloof, nadat verdoemenis en ondergang gepredikt waren, er kwam bekeering, verslagenheid, berouw, verootmoediging in zak en asch. Het woord der prediking geraakte tot den Koning; deze liet menschen en vee, rijken en armen, ouden en jongen vasten, zich met zakken bekleeden, sterk roepen tot God, en een iegelijk moest zich bekeeren van zijnen boozen weg, en van het geweld dat in zijne handen was. Zoo gaf alles wat in de stad was Gode de eer en deed wat God wilde: alles regtvaardigde God,

veroordeelde zich zelven en zijne booze wegen, verliet die en wanhoopte niet aan Gods ontferming. Zoo betoonden zij het begin van hoop, hetgeen daarin bestaat dat men niet vertwijfelt. Zij lieten God daarbij in zijn regt en in zijne vrijmagt, hen te behouden of te verderven; maar hoe stellig ook de uitspraak Gods geweest was: »Nog veertig dagen, dan zal Nineve worden omgekeerd'', zoo gaven zij het toch niet op en lieten niet af met sterk roepen bij God aan te houden om verlossing, hulp en genade, en zij vatteden van hem deze goede gedachte op: Wie weet, God mogt zich wenden en berouw hebben; en Hij mogt zich wenden van de hitte van zijns toorns, dat wij niet vergingen. Dat was de vrucht van de prediking des woords. De menschen te Nineve geloofden aan God, en toen God hunne werken zag, dat is dus hun opregte geloof, dat zij zich bekeerden van hunnen;boozen weg, zoo berouwde het Hem over het kwaad dat Hij gesproken had hun te zullen doen, en Hij deed het niet. En zoo was dan de groote stad Gods van het verderf en den ondergang voor ditmaal verlost.

Het menschelijk verstand, door den duivel gaande gemaakt, heeft hier vele vragen op te werpen, ja helaas het verstand der Christenen, die daarin door de Nineviten beschaamd worden, gelijk ook Jona zelf door de Nineviten beschaamd werd; hij toch had zich verzet tegen den wille Gods, tegen het woord der genade, maar de Nineviten vreesden voor het woord Gods en geloofden Hem. Het verstand komt al spoedig met de vraag te berde: Was deze bekeering der Nineviten oprecht? Zoo is dan het verstand steeds dáárop uit, de heerlijkheid der werken welke in God gedaan zijn te verkleinen, om daarentegen zijne eigene werken als volkomen aan te prijzen. Wat doe ik echter met eene vraag, die geen antwoord waardig is? God is geregtvaardigd, dat is genoeg; en toen God de werken der Nineviten zag, berouwde het Hem over het kwaad dat Hij gesproken had hun te zullen doen. Het verstand brengt echter iedere waarachtige boete en bekeering in verdenking, terwijl

daarentegen de bekeering des vleesches nooit in verdenking komt maar ten hoogste geprezen, en spoedig door allerlei dag- en tijdschriften der Christelijke wereld rond verteld wordt, en is er iemand die het waagt zulke bekeeringen te verdenken, die mag geen goed Christen meer heeten. Het verstand meent toch dat Nineve niets van God heeft kunnen afweten, omdat het verstand niet aan den Heiligen Geest wil gelooven, die de geheele wereld bestraft en alom den levendigen God en zijne gerechtigheid voor de gewetens handhaaft. Het verstand verdiept zich in allerlei overleggingen, hoe dit alles toch overeen te brengen is met Gods raadsbesluit, omdat het nooit kan begrijpen dat Gods raadsbesluit door de prediking van boete en bekeering, maar nooit zonder deze prediking, zijne vervulling erlangt, gelijk het ook niet begrijpen kan dat Gods toorn geene hartstogt in God is, maar zijne allerheiligste en onwankelbare wil, de zonden te oordeelen en te straffen, — en dat zijne dreigingen, welke zijn woord met zich brengt, daar waar zij in ernst worden opgevat, in waarheid slechts eene krachtige opwekking tot bekeering zijn en eene openbaring zijner ontferming. Wanneer God zegt, „gij zult sterven en niet leven”, zoo bekeert u van uwe ongerechtigheid en houdt God zijnen-Christus voor, zoo zult gij leven en zijn liefelijk aangezicht in alle eeuwigheid zien.

Doch genoeg over het verstand. Het derde Hoofdstuk van den profeet Jona bewijst treffend en overtuigend genoeg voor de geheele wereld wat ik in mijne inleiding betuigde: Dat men namelijk, hoe onbekwaam ook in zich zelve, nogtans tot alle goed werk toebereid zal zijn, zoo men aan de hand der genade gaat. „Alzoo dat het u aan geene gave ontbreekt, verwachtende de openbaring van onzen Heere Jesus Christus; welke God u ook zal bevestigen tot het einde toe, om onstraffelijk te zijn in den dag onzes Heeren Jesus Christus.” Zoo schreef Paulus aan de Corinthiërs. Wie wil liefde, hoop, geloof, zachtmoedigheid, ootmoedigheid, kuischheid, opregt-

heid, wie begeert en strekt zich uit tot allerlei goede werken, heiligheid en vrucht, om daaruit zich van zijne zaligheid te kunnen verzekeren; wie wil gebed en godvruchtigen wandel, wie wil een hart dat eerlijk en goed, dat zonder bedrog is; in één woord, wie wil onbestraffelijk den wille Gods gedaan hebben, ook zich over de kenteekenen aan zich kunnen verblijden dat hij een kind Gods is en in Gods wegen wandelt: hij geve het alles uit zijne hand! Laat los, zegt de Heere, en gij zult losgelaten worden. Wie aan den Zoon Gods gelooft, heeft eeuwig leven; wie eeuwig leven heeft, heeft de werkingen, de bewegingen, het doen en daarstellen van hetgeen dat leven eigen is, als van zelve. Jona wilde ook eerst zijnen weg in eigene hand houden en wijzer zijn dan God, en daardoor geraakte hij in de hel; toen hij echter niets meer had, niets meer wist dan den Heere en diens woord, toen ging het zóó goed dat wij aan hem een voorbeeld hebben, dat wel geheel éénig in de Schrift is; want eene groote stad Gods kwam tot geloof en bekeering door ééne enkele prediking, waarop Jona waarlijk niet had kunnen studeren om die gereed te maken, en door één enkelen gang, welken de profeet niet eens had willen volbrengen.

Voorwaar het is eene hagchelijke zaak en schijnt een sprong te zijn in de diepte der hel, om als een goddelooze regtvaardig en zalig te worden en het »kunnen en moeten» geheel te hebben opgegeven, want dan moet men alléén van de genade afhangen. Maar het woord, het woord van genade — kan dat magteloos zijn, is dat niet integendeel almachtig? Wel hem, die zich daaraan heeft overgegeven, ik bedoel aan het woord, en niet aan zijne bevinding. Het woord, het schept voor zich heen — en wie als een uitgeworpene der hel op Gods woord doorgaat en op zijn woord het net uitwerpt, al is het ook in de diepte, alwaar naar alle verstand niets te vangen is, hij zal het schip wel in de haven brengen tot zinkens toe beladen met werken, die in God gedaan zijn. De visschen heeft echter de Heere

gegeven, de mensch heeft ze niet geschapen, en is het dan den mensch eenigzins tot roem of heeft hij daarmee iets verdiend, dat hij ze gevangen heeft? En wie zorgt nog naderhand dat het net niet scheurt? — Allé dingen zijn uit God, Gode en den Lamme alleen zij de eer van nu aan tot in eeuwigheid. Amen.

VI. LEERREDE

OVER HET

VIERDE HOOFDSTUK VAN DEN PROFEET JONA *).

Naar aanleiding van het derde Hoofdstuk van onzen profeet, hebben wij het vernomen: het gaat goed, ja verwonderlijk goed als een menschenkind zich onder het woord der genade buigt; want het woord schept alle dingen vóór hem heen en stelt het alles daar voor hem, zoodat de mensch, hoe zwak ook en tot alles onbekwaam, den goeden, welbehagelijke en volkomenen wil Gods doet. Wij hebben voorts vernomen: wanneer wij door de onderwijzing des Geestes gelooven dat wij van de wet los en haar afgestorven zijn, en dat wij eens anderen mans zijn geworden, namelijk desgenen die van den dooden opgewekt is, zoo dragen wij, die vroeger den dood vruchten gedragen hebben, dadelijk Gode vrucht, ja eene vrucht die geheel overeenkomstig de wet is zoo als zij geestelijk oordeelt. Wij hebben het vernomen: Gaan wij aan de hand der genade, zoo zijn alras alle schoone Christelijke deugden en goede werken bij de hand, zoo is de vrucht des-Geestes ongetwijfeld aanwezig, als daar is liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, goedertierenheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid, matigheid, en alzoo is geene wet tegen ons †).

*) Gezongen Ps. 84, vs. 1—3; Ps. 119, vs. 87; Ps. 147, vs 6.

†) Gal. 5, vs. 22—23.

Laten wij dit echter indachtig blijven dat het vrucht des Geestes is, de vrucht welke wij Gode brengen : »Ik zal Israël zijn als de dauw, hij zal bloeijen als de lelie. Uwe vrucht is uit Mij gevonden,» — dit is het woord onzes Heeren Christus bij den profeet Hosea *) Want de vrucht des Geestes wast waarlijk niet op onzen akker. Wat wij Gode aangenaam zijn, dat zijn wij aangenaam alleen in de genade van Jesus over ons; wat wij hebben, hebben wij alleen in de gemeenschap Christi, wat wij Gode aanbrengen is alleenlijk uit God, door Hem en tot Hem. Het groote woord blijft onverwrikt vast voor ellendigen die op den Heere wachten : »Ik ben uw God» maar ook dit woord : »Gij schapen, schapen mijner weide, gij zijt menschen.» Zijn wij van gedachte dat wij iets kunnen en moeten nadat wij tot bekeering zijn gekomen, zoo moeten wij ons bitter teleurgesteld vinden. Wij hebben ons, zoo lang de verlossing onzes ligchaams nog niet ten volle gekomen is, met onze ons aangewezen plaats; dat wij »menschen» zijn, tevreden te houden, en aan de genade Jesu Christi hebben wij de kroon en de heerschappij te laten; wie het anders wil, kan geen vrede hebben. De geheele heilige Schrift, ja ieder hoofdstuk in dezelve strekt tot bewijs, dat alleen de gerechtigheid Christi voor God geldt, en dat onze ongerechtigheid de gerechtigheid nog zooveel te meer verheerlijkt. Het ligchaam is dood om der zonde wille en slechts de geest is leven en vrede om der gerechtigheid wille. Is echter Christus in ons, zoo zal de geest desgenen, die Jesus uit den dooden opgewekt heeft ook onze sterfelijke lichamen levendig maken naar zijnen wil en wanneer Hij wil. Wat moet de apostel Paulus antwoorden op de vraag van het bevreesde hart, ja ook op de vraag van het trotsche hart : Indien gij leert dat wij geheel in overeenstemming met de wet zijn als ons de gerechtigheid des geloofs door God wordt toegekend, waar blijft gij dan met uwe menschelijke ellende, waaraan gij toch rijkelijk uw aandeel hebt?

*) Cap. 14, vs. 6, 9.

Zal hij die ellende ontkennen en zeggen dat die ellende er niet meer is? In geenen deele. De wet des Geestes des levens in Christus Jesus, zoo antwoordt hij, heeft ons vrijgemaakt van de wet der zonde en des doods. En wat de ellende aangaat: »Wie zal verdoemen, zegt hij, Christus is hier; die gestorven is, ja dat meer is, die ook opgewekt is, die ook ter regterhand Gods zit, die ook voor ons bidt. Die Hij te voren gekend heeft, die heeft Hij ook te voren verordineerd, den beelde zijns Zoons gelijkvormig te worden, opdat Hij de eerstgeborene zij onder vele broederen." Zal Hij nu de eerstgeboren zijn, zoo is Hij ook de erfgenaam, en dat zij onze blijdschap en roem, dat wij zijne medeerfgenamen zijn. Want aldus vloeit ons alles toe uit de rijke schatten zijner genade, en alzoo staat onze troost vast, de troost van al degenen die bij zich zelve zuchten, verwachtede de aanneming tot kinderen, namelijk de verlossing huns ligchaams. Want diegenen welke daarnaar verlangen, belijden daardoor dat zij in zich zelve menschen zijn en niets meer; — dat bekennen zij echter niet met onverschilligheid, en zoo hebben zij dan den troost der Schrift in hunne aanvechting, dat zij dáárom niet verdoemd worden omdat zij zich menschen betoonen, dat integendeel de Heer ze draagt in zijn geduld en zijne lankmoedigheid, en vaderlijk verschoonend met hen omgaat. Zulk eenen troost verleene de Heere ons ook heden bij de overweging van het vierde Hoofdstuk van den profeet Jona, hetwelk luidt als volgt.

1. Dit verdroot Jona met groot verdriet/ en zijn toorn ontstak. 2. En hij bad tot den Heere/ en zeide: Och Heere! was dit mijn woord niet/ als ik nog in mijn land was? Daarom kwam ik het voor/ bluggende naar U: want ik wist/ dat Gij een genadig en barmhartig God zijt/ lankmoedig en groot van goedertierenheid/ en barmhertig over het kwaad.
3. Nu dan/ Heere! neem toch mijne ziel van mij: want het is mij beter te sterben dan te leven. 4. En

de Heere zeide: Is uw toorn billijk ontstoken? 5. Jona nu ging ter stede uit/ en zette zich tegen het oosten der stad; en hij maakte zich aldaar een verdek/ en zat daar onder in de schaduw totdat hij zag/ wat van de stad zou worden. 6. En God/ de Heer/ beschikte een' wonderboom/en deed hem opschieten boven Jona/ opdat er schaduw mogt zijn over zijn hoofd/ om hem te redden van zijn verbriet. En Jona verblijdde zich over den wonderboom met groote blijdschap. 7. Maar God beschikte een' worm des anderen daags in het opgaan van den dageraad; die stak den wonderboom dat hij verborde. 8. En het geschiedde/ als de zon oprees/ dat God eenen stillen oostenwind beschikte; en de zon stak op het hoofd van Jona/ dat hij aanmachtig werd; en hij wenschte zijner ziel te mogen sterben/ en zeide: Het is mij beter te sterben dan te leven. 9. Toen zeide God tot Jona: Is uw toorn billijk ontstoken over den wonderboom? En hij zeide: Billijk is mijn toorn ontstoken ter dood toe. 10. En de Heere zeide: Gij verschoont den wonderboom/ aan welken gij niet hebt gearbeid/ noch dien groot gemaakt die in éenen nacht werd/ en in éenen nacht verging; 11. En ik zou die groote stad Nineve niet verschoonen? waarin veel meer dan honderd twintig duizend menschen zijn/ die geen onderscheid weten tusschen hunne regterhand/en hunne linkerhand;daar toe veel ver.

Wij zien in dit hoofdstuk:

- 1°. Hoe het Jona verdroot dat God niet deed, wat Hij hem had laten prediken.
- 2°. Dat Jona in zijn verkeerden weg voor God voortgaat, dat hij zich zelven in het gelijk stellende Gods deugden aantast, en den Heere bidt zijne ziel van hem weg te nemen.

- 3°. Dat God hem daarop in bedenking geeft, of hij wel billijk in toorn ontstoken is.
- 4°. Dat Jona daar echter geen acht op slaat en zich buiten de stad een verdek bouwt om te zien of God toch niet misschien nog zijne prediking zal waar maken.
- 5°. Dat God aldaar een' wonderboom boven zijn hoofd laat opgroeijen en denzelfden dag ook weer verdorren, waarbij Jona zoo van eigenliefde vervuld is, dat hij liever den wonderboom had laten blijven ten zijnen nutte, dan de Nineviten tot verheerlijking van Gods barmhartigheid.
- 6°. Dat Jona zelfs over het verlies van dezen boom zoo radeloos wordt, dat hij zich op nieuw den dood toewenscht.
- 7°. Hoe God de Heere in zijne groote lankmoedigheid hem aan dien wonderboom leert dat Jona, als het op de toepassing aankomt, Gods wegen en wezen in het geheel niet verstond en Gode ten eenemale ongelijkvormig was.

I.

Dit verdroot Jona niet groot verdriet en zijn toorn ontstak.

Wat verdroot Jona en waarom ontstak zijn toorn? Dáárom werd hij uitermate verdrietig, dáárom werd hij toornig, omdat Gode het kwaad berouwde dat Hij gesproken had; en Hij het niet deed. Wat? Jona, een profeet Gods, een bode des vredes, wordt toornig omdat God niet doet wat Hij gepredikt heeft?! Hij heeft dus het door hem gesproken woord meer lief dan het behoud eener gansche stad! Ja, mijne geliefden! het is in de daad zoo. Stond het niet geschreven, wie zoude het gelooven? Daaraan weten wij nu dat wij Gods woord voor ons hebben; want hier worden ons de heiligen Gods afgeschilderd gelijk zij in waarheid geweest zijn, en niet zoo als

vleesch gewoon is zich dezelve voor te stellen. Als de mensch om zijner zonden wille in nood en bekommring verkeert dan denkt hij: Ware ik als deze of gene heilige, ja dan zou ik volmaakt zijn, dan zou ik weten dat God een welgevallen aan mij heeft. Welnu, wil men dáárin op de heiligen Gods gelijken namelijk een zondaar te zijn gelijk zij zondaars geweest zijn, dan zal men ook spoedig datgene zijn, wat zij als heiligen Gods zijn geweest. De mensch denke echter aan den Heiligen God en aan zijne genade, en niet aan de wet en de heiligmaking des vleesch. Want ook Jona heeft het wel van zich ondervonden dat hij in zich zelve voor de wet Gods niet deugde, ofschoon hij een profeet Gods was, ofschoon hij door en door bekeerd en uit de hel uitgezet was. „De wet is geestelijk, maar ik ben vleeschelijk,” dat heeft ook hij van zich zelve moeten belijden.

Versta Jona echter wel! hij was geen duivel, die uit duivelsche eerezucht liever eene groote stad Gods ongelukkig zou zien, dan dat hij er niet de man bij zou blijven. Hij was omtrent zijnen God in de war geraakt, hij verstond diens weg niet meer. God had hem laten prediken zonder eenig voorbehoud: „Nog veertig dagen, dan zal Nineve worden omgekeerd.” Dat was toch Gods woord, en nu kwam er niets van! Zoo stond hij dan daar als een leugenaar; hij was trouw aan God geweest, had zijne boodschap getrouw volbragt, en nu was God hem ontrouw geworden, gelijk hij meende, want nu deed Hij toch niet wat Hij hem had laten prediken. Zulk een gedrag van God verstond hij even zoo min als Job het kon verstaan hoe God met hem handelde. Daarover had hij nu wel is waar niet zoo onthutst, niet zoo toornig moeten worden, dat de Heere nu anders handelde; want wanneer een gezant de last zijns Konings volvoerd heeft, zoo heeft hij het verdere toch geheel aan den wil des Konings over te laten. Maar Jona dacht: Neen, heeft God door mij dood en ondergang doen prediken, dan moet het ook komen wat ik gepredikt heb; en daarbij zag hij geheel al over het hoofd wat de

prediking had uitgewerkt, of wel hij wilde het niet voor vol erkennen. Toen kon hij dan met Agur zeggen: Ik ben onvernuftiger dan iemand, en ik heb geen menschenverstand; en ook hem golden de woorden, welke de Heer tot Job sprak: Wie is hij, die den raad verduistert met woorden zonder wetenschap? Bij het terugdenken aan zijnen toorn zal hij ook met Asaph uitgeroepen hebben: Toen was ik een groot beest bij u; want Jona is wel het sterkste toonbeeld van hetgeen de Heere gezegd heeft: Uit het hart des menschen komt voort..... onverstand.

Is het alleen om den wille van Jona geschreven dat hij zoo onthutst, zoo toornig geweest is omdat God de groote stad niet omkeerde en dat hij zijnen profeet als een' leugenaar voor zijne prediking liet zitten? — Mijne Geliefden, Wat denkt menigeen uwer? Ja, denkt hij, heb ik maar eerst eens zulke ondervindingen gehad als Jona, als Hiskia, als Abraham, dan zal ik toch een ander man zijn. Ik zeg u echter, de mensch blijft een mensch, en dat is nu de bedoeling des Heiligen Geestes, om ons dit ook van Jona mede te deelen. Het is echter de gruwelijkste aller zonden als wij God de wet willen voorschrijven in zijne wegen en zijn doen; dat deed Jona, en dat kunnen wij ook niet nalaten, wat wij ook mogen ondervonden hebben, wie wij ook zijn mogen. Dit onverstand is den mensch eigen. Wat hij zegt, wat hij leert en volhoudt, dat moet gelden, en, weet hij dat het Gods woord is wat hij leert, zoo zou hij veel liever alles verwoest zien, dan dat God niet juist zóó zoude doen als Hij het hem te leeren gegeven heeft. In heiligen ijver voor het Woord zouden wij alles uitroeijen. Het moet zóó toegaan als wij meenen dat het heilig is, anders breekt onze toorn los. En dat niet alleen — maar gaat het niet zóó als wij meenen dat het gaan moet, zoo verbeelden wij ons nog bovendien het hoogste regt te hebben om ons zeer te beklagen, breken alles aan stukken en zouden liever van hier weg willen dan langer hier op aarde te blijven, waar wij toch niets kunnen uitrigten dan voor

iedereen tot speelbal te verstrekken. Daarom begon Jona te bidden:

II.

En hij bad tot den Heer en zeide: Och Heere! was dit mijn woord niet / als ik nog in mijn land was? Daarom kwam ik het voor blugtende naar Tarsis; want ik wist / dat Gij een genadig en barmhartig God zijt / lafmoedig en groot van goedertierenheid / en berouw hebbende over het kwaad. En dan / Heere! neem toch mijne ziel van mij: want het is mij beter te sterben dan te leven.

Menigeen wil een ander mensch zijn dan hij is, om bij de wet zich anders te betoonen dan God wil dat hij zijn zou. Bij de wet namelijk moeten wij onbekwaam zijn en blijven, en slechts in de genade hebben wij ons te verheugen, welke ons bekwaam zal maken tot zulke werken, waarvan de roem alleen Gode zal toekomen en niet ons. Zoo wil menigeen ook het gebed in zijne hand hebben en zoude gaarne heerlijk tot God kunnen bidden; maar het gebed moeten wij ook niet in onze hand hebben, veeleer geeft de Heere ons een »Onze Vader», waarbij wij telkens bidden moeten dat onze naam, ons rijk, onze wil gansch onnut en te niet worden, zoodat er niets uit voortkome, en ook bekennen moeten dat wij ons dagelijksch brood niet eens weten te verkrijgen, veeleer aan de verzoeking de hand toereiken als God ons niet bewaart, en ons den duivel overgeven zoo de Heere ons niet van hem verlost. Wij behoorden toch niet langer het gebed in eigene hand te willen houden; want al onze gebeden deugen niets. Zóó waar is het, wat Paulus schrijft: Wij weten niet wat wij bidden zullen, gelijk het betaamt. — Wij bezitten twee gebeden van Jona. Beide werden met een diep geroerd gemoed gebeden. Het eerste geschiedde uit den buik van den visch, toen lag Jona in de hel, dat was een goed gebed; maar dat bad hij zelf niet, dat bad de Heilige Geest hem voor en hij zeide

het hem na; van dit gebed verstond Jona niet eens alles, toch heeft de Heere het verhoord en de vervulling doen komen. Hier nu hebben wij een ander gebed, maar dat was een slecht gebed, waarbij Jona in tegenovergestelden zin niet wist wat hij bad. Had God nu niet zijn gebed uit de hel uitsluitend laten gelden, zoo zou Jona er slecht aan toe geweest zijn, want met dit laatste gebed stootte hij zijn geheelen goeden weg omver, die door de hel gegaan was, en wierp de zaligheid Gods weg, tot welke hij uit die hel was gekomen. Och Heere, zegt hij, was dit mijn woord niet, als ik nog in mijn land was? Daarom kwam ik het voor, vlgtende naar Tarsis. Daar is nu op eens zijne geheele redding uit het ingewand van den visch niets voor hem. Hij vergeet ten eenemale de reiniging zijner vorige zonden. Eene slechte dankbaarheid voor zijne verlossing! Hij gedenkt zoo weinig aan zijne ongehoorzaamheid, dat hij die veeleer regtvaardigt voor God. Hij heeft gelijk gehad dat hij van des Heeren aangezicht gevlugt is en zich op de groote zee begeven heeft, hij staat rein in zijne woorden, welke hij voor God uitsprak toen hij nog in zijn land was; hij betoont zich een vergetelijk hoorder, een kind dat nog melk van noode heeft, een ongeoeffende van zinnen, die geene vaste spijs verdragen kan, een slechte discipel des Heiligen Geestes, daar hij meent dat de Heer de deugden zijner goedertierenheid verheerlijkt zonder dat door het woord de gerechtigheid verheerlijkt zij, in welke alleen de Heer die deugden aan de menschen kinderen te genieten geeft. Het komt dus dáárop neder dat hij gelijk heeft gehad en dat God verkeerd gehandeld heeft; en nu wil hij nog bovendien in den hemel, en niet langer hier op zijne post blijven, want God heeft hem voor niets laten loopen, lijden en prediken.

Maken wij het wel beter, die wij den Heere kennen en als door een wonder aan de kaken der hel ontkomen zijn? Laten wij God danken dat hij zich niet heeft geschaamd een' grooten heilige ons naar waarheid te laten afschilderen, opdat wij

vervuld mogen worden met den troost: dat Hij niet met ons doet naar onze zonden. Bidden wij tot Hem om geopende oogen en zelfkennis, zoo zullen wij datzelfde gedrag dagelijks bij ons zelven terugvinden. Schamen wij ons voor God dat wij zoo altijd gelijk willen hebben, want daarin zijn wij waarlijk even als de kinderen die altijd denken dat zij het beter weten dan hunne ouders. Wij menschen hangen telkens van den indruk van het oogenblik af, en als het ons niet naar onze denkbeelden gaat, zoo beginnen wij ook dadelijk voor God te morren, en dat morren moet dan gebed heeten: „Och Heere, waarom zoo of zoo!” Dan roepen wij God tot verantwoording op, zijn de geheele verlossing niet meer indachtig, denken niet meer aan den duizendvoudigen nood van ligchaam en ziel, hoe wij daarbij geworsteld hebben, hoe wij zijn verlost geworden en welke geloften wij Gode gedaan hebben? ja wij hebben alsdan geen hart noch geene oogen voor zijne wonderen, en daar het ons niet oogenblikkelijk zóó gaat als wij ons voorgesteld hebben, zouden wij van hier willen scheiden: Laat mij sterven, wat doe ik langer hier beneden? Of ons dit nu waarlijk ernst is, dat is weer eene andere vraag. Maar de dood is ons menigmaal liever dan Gods weg en doen, dewijl wij niets daarvan verstaan. Elias, ofschoon hij nog kort te voren met alle magt gepredikt had „de Heer is God” — zoodra hij vernam dat het slachten der Baälpriesters en de verheerlijking Gods hem zóó weinig geholpen had, dat de goddelooze Izebel hem dadelijk naar het leven stond, heeft zich niet anders gedragen.

III.

Maar groot is de lankmoedigheid, het geduld des Heeren; en hoe verkeerd, hoe zondig, hoe oproerig Jona's gebed ook is, God geeft hem toch antwoord op zijn slechte gebed. De Heer handelt even als eene verstandige moeder: Hij slaat er niet op los, maar geeft toch ook niets toe waar het de gerechtigheid geldt. Zoo lezen wij: *En de Heer zeide: Als um*

toorn billijk ontstoken? Bij zulk een antwoord had Jona stof tot nadenken. Ja, zoo handelt de groote God met zijne kinderen. Hij kon ons met éénen slag van zich stooten in onze verkeerdheid en ons in zijnen toorn een eeuwig stilzwijgen opleggen. Maar Hij doet ons niet naar onze zonden en is gedachtig dat wij stof en asch zijn. Hij slaat ons niet dood omdat wij hem niet verstaan, Hij verstoot ons niet omdat wij meenen dat wij in billijkheid op zijne wegen allerlei aanmerkingen kunnen maken. Gij kent dezen Heer, die tot Jona zeide: Is uw toorn billijk ontstoken? Hij is dezelfde van wien betuigd wordt dat hij al onze zonden op zich heeft genomen, en dat Hij den broederen in alles is gelijk geworden, opdat hij een barmhartig en getrouw hooge priester zou zijn om de zonden des volks te verzoenen. Hij geeft zelfs acht op de uitingen der verkeerdheid der zijnen, op hunne verkeerde gebeden en onderrigt ze met alle toegeefelijkheid, maar tevens met den hoogsten ernst, zoodat een menschenkind alle reden heeft bij zijne antwoorden en onderwijzingen in één te zinken. Jammer maar dat de mensch in zijnen verkeerden zin geen acht geeft op het onderwijs zijns Gods, en de Heer heeft vele moeite met hem, eer Hij hem overtuigd heeft dat de billijkheid en de gerechtigheid steeds van de zijde des Heeren zijn en daarentegen louter onbillijkheid en onverstand van de zijde des menschen.

Jona sloeg daar ook geen acht op; hij meende toch dat zijn toorn billijk ontstoken was. Tot hiertoe had hij toegezien hoe het in de stad gesteld was, hoe daar alles, van den Koning af tot den bedelaar toe, in zak en assche lag; alles was verbrijzeld en verslagen, het woord van den profeet had met magt gewerkt, het had wonderen gedaan. Maar dat alles stond den profeet niet aan, want van het woord van ondergang kwam niets, zijn woord, zijne prediking werd gelogenstraft: ja hij is billijk ontstoken, naar hij meent. En zonder op Gods antwoord, op zijne verschoonende en onderwijzende vraag te letten, verlaat hij de stad.

IV.

Jona nu ging ter stad uit/ en zette zich tegen het oosten der stad; en hij maakte zich albaar een verdek/ en zat daaronder in de schaduw tot dat hij zag/ wat van de stad zou worden.

Is het mogelijk? zou men kunnen vragen, heeft Jona zulk een hard hart, dat hij zoo weinig acht slaat op de stem des Heeren, op het onderwijs des Heiligen Geestes? Ach ja, als God spreekt: Ik zal het steenen hart uit u wegnemen en u een vleeschen hart geven, dan zal het wel voor God waarachtig zijn en hebben wij het te gelooven dat Hij het steenen weggenomen en een vleeschen in ons geschapen heeft. Een teeder hart zal er wel zijn, ook een medelijdend, barmhartig hart, de volle liefde des naasten wanneer de Heere het gezegd heeft; wij echter moeten niets daarvan zien, niets daarvan in onze magt hebben, integendeel het ondervinden dat wij in ons zelve het onbarmhartige, liefdelooze steenen hart behouden hebben. Want dat was toch ten uitersten liefdeloos van Jona, dat hij daar ging nederzitten en afwachten of dan toch de stad niet eindelijk zou ondergaan, zoodat dan al het schreijen en hevig roepen der mannen van Nineve, ook van hunne kleine kinderen en het arme vee, hun toch niets zou geholpen hebben. - Daarenboven stelde hij zich in zijne gemeenlijkheid aan de vreeselijkste zonnehitte bloot. Nu Nineve niet in de hitte des toorns omkwam, wilde hij zich zelve door de hitte der zón laten plagen en daaraan sterven, of God moest de stad omkeeren. Wilt hem de hitte echter al te erg is, maakt hij zich aldaar een verdek en zet zich daaronder in de schaduw neder; zoo is hij dan voor de zonnehitte toch eenigzins beveiligd, maar Nineve moet volstrekt omgekeerd worden, omdat hij dit gepredikt heeft.

Maken wij het op onze beurt beter? Als wij de menschen

de waarheid voor te houden hebben, dan komen wij met Gods woord en dreigen en dwingen met dit woord; wat het woord nu uitwerkt heden of morgen, daar slaan wij geen acht op, maar het moet juist zoo geschieden als wij gezegd hebben en wij zouden het onkruid met de tarwe willen uitroeijen.

Daar zit Jona dan nu en wacht af of nu het vuur niet weldra van den hemel zal nederkomen. Heeft het niet den schijn als ware hij de duivel? O hoe weinig was hij Gode gelijkvormig! Hoe scheen niet ten volle dit woord op hem van toepassing te zijn: Al ware het dat ik al het geloof had, zoodat ik bergen verzette, en de liefde niet had, zoo ware ik niets. Verbeeldt u een mensch, die zelf een zondaar is, die overigens toch wist dat niemand iets ontvangen kan tenzij het hem van boven gegeven zij — een mensch dien zooveel vergeven was — hij kon die groote magtige stad overzien, welke in zak en assche lag, en zijne ingewanden rommelen niet over de duizenden ongelukkige menschen; hij zou gezegd hebben »ja zóó is het goed» wanneer de gansche stad in vlammen ware opgegaan! Neen, deze Jona moet voor de vierschaar der philanthropen veroordeeld worden. Jammer maar dat de philanthropen geheele landen en rijken, als ook geheele gemeenten in het ongeluk en het verderf storten, wanneer men niet naar hunne philanthropie regeren en wandelen wil. Jona wordt echter den aangevochtenen, die geene liefde in zich vinden, tot troost voorgehouden, opdat zij weten dat de menschen Gods »menschen» zijn en opdat zij ophouden de liefde in eigene hand te willen hebben. Want de liefde die de geloovigen hebben, is in Christus Jesus en wordt slechts naar Gods wil werkzaam als de Geest in de raderen is; zonder dat brengen zij met alle liefde toch niets tot stand; want zonder God werkt hunne liefde toch altijd verkeerd, en is al onze goeddadigheid niets en onze barmhartigheid slechts onbarmhartigheid.

Het was dan toch ook eene zware zaak voor Jona; liet

God zijn woord niet komen, hetwelk hij gepredikt had, zoo was het Gods woord niet en zoo was hij geen man Gods; dan was God ook niet met hem, zijn gansche weg was dan verkeerd, hij zat dan in zonden en ketterij; hij mogt dan al gemeend hebben dat hij het regte geloof had, maar nu bleek het genoegzaam dat zijn geheele weg op inbeelding berustte, nu was dan God tegen hem en vóór de Nineviten, zoo was hij dan niet verlost maar lag nog in de duisternis.

Zóó is de mensch, ondanks alle ondervinding die hij maakt heeft; dewijl hij niet acht geeft op alles wat er ligt tusschen den grondslag of zijn punt van uitgang, en het slot of doeleinde waarheen zijne beweging hem leidt, zoo veroordeelt hij God en zijnen eigenen weg of den stand des naasten en den God zijns broeders. Het moet alles zóó komen en zóó zijn als hij meent.

V.

Maar de groote huisvader weet wel wat hij in zijne kinderen gelegd heeft en hoe Hij hen leeren moet dat zij tevrede worden met al zijne wegen, zich diep schamen voor hunnen God en slechts zooveel te meer Hem als den alleen wijzen helper en Heere verhoogen en groot maken. Het verdek dat Jona zich gebouwd had, gaf hem toch ter naauwer-nood schaduw genoeg tegen de zonnehitte, en hoe meer de zon hem stak en hoe langer tevens de omkeering van Nineve achterwege bleef, zooveel te verdrietiger en toorniger moest Jona worden. Daarop lezen wij nu: **En God de Heere beschiſte een wonderboom/ en deed hem opschieten boven Jona/ opdat er schaduw mogt zijn over zijn hoofd/ om hem te redden van zijn verdriet. En Jona verblijdde zich over den wonderboom met groote blijdschap.** God de Heere, die hemel en aarde heeft geschapen, kan wel spoedig iets laten te voorschijn komen daar waar anders niets groeit; zoo overschaduwde Hij zijn kind met een' wonderboom. Dat gaf Jona groote

blijdschap, hij was nu beter voor de hitte beschut, hij kwam in eenigzins beteren luim, en kon nu met wat meer geduld de omkeering der stad afwachten. Zoo geeft een vader wat speelgoed aan zijn kind om hem voor een oogenblik zijn leed te doen vergeten. Jona zal nu welligt gedacht hebben: Laat Nineve nu nog maar een oogenblik overeind blijven, ik verheug mij dat ik het ten minste hier iets beter kan uithouden, en zijn ijver voor Gods woord en waarheid begint eenigzins te bekoelen, nu hij zelf door den schaduwrijken boom wordt afgekoeld; zoo legt hij zich dan weltevreden ter rust, hij heeft den schoonsten dag zijns levens genoten. Maar de Heer, die den visch beschikte om hem van den verkeerden weg te verlossen, die den boom had gegeven om Jona te laten proeven en smaken hoe goed het een mensch is van zijn kwaad te worden verlost, beschikte een worm den anderen daags in het opgaan van den dageraad; die stak den wonderboom/ dat hij verdorpe — en ziet, op eens waren alle blijde verwachtingen des profeten verdwenen, en de zon begon te branden met haren vollen gloed. Maar daar bleef het niet bij: hij ontving schok op schok. Nu is niet alleen het verdek bedorven, niet alleen zijn schaduwrijk verblijf verwoest, maar het geschiedde als de zon oprees/ dat God een stillen oostewind beschikte; en de zon stak op het hoofd van Jona/ dat hij aanmechtig werd. Deed God dit nu van harte? O, Hij plaagt of bedroeft zijne menschenkinderen niet van harte. Maar wij willen niet dienaren des woords maar meesters des woords zijn. Menigmaal heeft het den schijn alsof de Heere zeer hard en onbarmhartig met zijne kinderen omgaat. Heeft Hij hun zoo even iets gegeven, waarover zij zich verblijden, zoo duurt het niet lang of de stille verzengende oostewind is opgekomen, en het schijnt niet meer waar te zijn wat God beloofd heeft: De zon zal u 's daags niet steken noch de maan des nachts. Licht het dan nu aan God of aan ons? Heeft Hij er ook reden toe dat Hij ons laat klagen; Hij heeft mijne wegen toegemuurd, met uitgehouwene steenen, Hij heeft mijne paden verkeerd.

Hij is ook een loerende beer, een leeuw in verborgene plaatsen. Hij heeft mijne wegen afgewend, en Hij heeft mij in stukken gebroken; Hij heeft mij woest gemaakt *). Waartoe dat omverwerpen onzer blijdschap, waartoe de verzengende oostewind, waartoe dat kastijden en steken? — Dat is de liefde en trouw des Heeren, om ons te leeren dat Hij het alleen is en dat wij niets zijn, al zijn wij ook een profeet, een man Gods, al zijn wij ook een der allerheiligsten. De hand in den boezem! In Christus Jesus is leven en aan Hem is de vrucht, en al het overleggen, doen, denken en willen is naar Gods wet alléénlijk in Hem. Maar *wij*! — Met alle gaven des Geestes weten wij, wanneer het aan ons overgelaten wordt, niets uit te rigten, en wat wij vermogen is alleen dit, dat wij allerlei verkeerdheid aan den dag leggen: anders kunnen wij niets. Mogten wij het echter maar in waarheid van ons willen weten! Het is wel vóór en na: Gods woord, Gods woord! evenwel zoeken wij wat de eigenwijsheid en eigenliefde ons influisteren, en hebben wij dat in onze handen, welnu, dan laten wij het overige voor hetgeen het is. Dat laat God echter zoo niet bij ons doorgaan, het moet ons bekend, ons ontdekt en ook door ons erkend worden, opdat geen vleesch roeme voor Gods aangezicht, en dat God als God, als alleen wijze en eeuwige Koning erkend zij en blijve, als een God die alleen verstaat zalig te maken. Daartoe komt dan die verzengende oostewind, daartoe moet ons gedurig de zon op het hoofd steken, zoodat wij aanmechtig worden.

VI.

Verstaan wij dat in het begin onzes wegs, verstaan wij dat in de aanvechting? — Ach, evenzoo min als Jona. *Hij* menschte zijner ziel te mogen sterben en zeide: *Het is mij beter te sterben dan te leven.* — Was dat nu lijdzaamheid

*) Klaagl. 8: 9—11.

onder de roede Gods, was dat nu eene Christelijke verootmoediging, eene waarachtige overgave onder Gods slaande hand? Voorzeker niet. De huichelaars hebben, wel is waar, steeds zoovele deugden, dat zij van al het vrome vleesch worden aanbeden; de opregten daarentegen kunnen geene deugd huichelen, zij geven zich zoo als zij zijn, en de heiligen betoonen op alle wijzen dat zij menschen zijn. Hij weet van geene Christelijke onderworpenheid, nu hij den wonderboom niet meer heeft, wil hij volstrekt dood zijn, en of God hem al onderwijst met de vraag: **Is uw toozn billijk ontfloken over den wonderboom?** Zoo heeft hij voor zulk onderwijs zelfs geen besef meer; **billijk/** antwoordt hij, **is mijn toozn ontfloken/ter dood toe.** Dat is nu, niet geschreven tot troost van hen die in hunne lichtzinnigheid zeggen: »Ik wenschte dat ik dood was», namelijk omdat zij hunne begeerlijkheden niet naar de lust hunner harten kunnen verkrijgen, maar tot troost der aangevochtene en bekommerde gemoederen, opdat zij toch verstaan dat het niet billijk is, zóó zeer op hunne vleeschelijke plannen te staan; en dat niets hun overkomt dat niet uit de hand komt van een genadigen en trouwen vader, die voor hen, hoe smartelijk vele zaken hun ook zijn mogen, zoodat zij den dood boven het leven verkiezen, toch alle dingen ten goede doet medewerken. Dit toeh is iets dat alle heiligen ter harte hebben te nemen, dat zij dáárom zich den doód toewenschen, omdat zij de wegen Gods niet begrijpen. Wel is waar moet een menschenkind zich voor God verootmoedigen dat hij zich zoo wederspanning tegen God verheffen kan, maar daarom moet hij de hoop der zaligheid niet laten varen. Ten laatste zal hij zich toch schamen, dat hij zoo in het geheel niets van Gods wegen geweten, en die wegen voor en na heeft afgekeurd, gelijk dit de zonde en het onverstand van alle heiligen is; evenwel zal hij ten laatste ook heilig daarover lagchen, dat de Heere het roer in zijne hand gehouden en hem gedragen heeft in zijnen schoot gelijk een herder het pasgeboren lam.

VII.

Want zoo handelde de Heere ook met Jona.

De Heeresprak: *Gij verſchoont den wonderboom/ aan welken gij niet hebt gearbeid/ noch dien groot gemaakt; die in éénen nacht werd/ en in éénen nacht verging; en ik zou die groote ſtad Nineve niet verſchoonen? waarin veel meer dan honderd en twintig duizend menſchen zijn die geen onderſcheid weten tuſſchen hunne regterhand/ en hunne linkerhand; daartoe veel vee?*

Deze toespraak des Heeren is alles afdoend, een kind kan ze verſtaan: — een menſch Gods tot alle goed werk volkomenlijk toebereid, draagt leed over een wonderboom, welken hij niet geplant noch groot gemaakt heeft, een boom die op eenen avond ontsproot en des morgens vroeg verdwenen was; en hij draagt geen leed over zulk eene groote ſtad Gods als Nineve was. Ware Nineve verwoest geworden, zoo had hij God geprezen — nu de wonderboom vergaat, wenscht hij zich den dood; Gods vuur zou hij over de Nineviten hebben laten komen, de gansche hitte zijns toorns, alsof dat vuur niet brandde — en nu de hitte hem een weinig op het hoofd brandt, wil hij niet langer leven. Wat hij, uit Gods mond, van ondergang geprofeteerd heeft, moet ſnel vervuld worden, maar of God daardoor geregtvaardigd en de naaste juist door dit woord verlost wordt, is iets waarnaar hij niet vraagt. Alzoo heeft hij dan in het geheel geene liefde Gods en des naasten in zich, ofschoon hij een profeet des Heeren is. De Heere beſchaamt hem zelfs daarmede, dat hij geene liefde tot de kleine kinderen heeft, dat hij ook niet aan het vee gedacht heeft en dus alleen aan zich zelve, ja een profeet draagt meer leed over een wonderboom dan over eene groote ſtad!

En met deze onderwijzing en vraag des Heeren waarover nog veel te zeggen ware, ſluit het boek van Jona. Geen enkel woord tegenrede meer van Jona, in het geheel geene

verdere geschiedenis van hem, hoe dan nu zijn uiteinde geweest is; ook geen woord meer van de Nineviten. **Daartoe** **brei** **bre** — ziedaar het laatste woord des boeks.

De meening des Heiligen Geestes hebt gij vernomen: alleen in Christus Jesus is een mensch voor God regtvaardig: God regtvaardigt een goddelooze, deze goddelooze gaat alleen aan de hand der genade den weg van Gods geboden en is als zoodanig heilig; het woord, waarin hij opgenomen is, werkt alles uit vóór hem heen en doet louter wonderen. Slechts door diepe wegen, door de hel heen, maakt de mensch deze ondervindingen ter zaligheid, en aan de hand zijns Gods doet hij den goeden, welbehagelijken en volmaakten wil Gods van harte. Dat is echter alles werk en vrucht des Heiligen Geestes, en geene wet is tegen zulk eenen mensch in Christus Jesus. Daarentegen is en blijft hij door en door een mensch, die van Gods woord en wegen hoegenaamd geen verstand heeft, en daarom op zich zelve voor de wet volstrekt niet deugt. Gaat het niet zoo als hij het zich heeft voorgesteld, zoo raakt hij ras weder het spoor bijster, hij meent in zijn regt te zijn, en dat God met hem niet handelt zoo als het behoorde, hij geeft er in zijne moedeloosheid alles aan, zijn weg, zijn leven zijne zaligheid. Slechts met het zichtbare is een mensch zoo als hij op zich zelve is, tevreden, en heeft hij het goed, dan laat hij de geheele wereld gaan zoo als zij kan. God de Heere echter laat de zijnen niet in zulk een verkeerden zin, maar onderwijst ze als een goed en liefhebbend huisvader; zij worden dan meer en meer beschaamd over al hunne aanmatiging en over dat wat zij gezocht hebben, en moeten ten laatste bekennen: God is alleen wijs, ook alleen goed, Hij alleen heeft de kennis des goeds en des kwaads, ik ben niet gelijk God.

Ik besluit mijne toespraken met de opmerking, hoe goed het is dat wij menschen, al zijn wij ook profeten des Heeren, niet God zijn, en Gods magt en heerschappij niet in eigene hand hebben; anders ware de Kerk en de wereld reeds lang te gronde gegaan, en het eene kind Gods zoude het andere in

den afgrond slepen; nu blijft het echter aan het woord overgelaten om met joden en barbaren, met kuischen en met hoeren, met eerlijken en met tollenaars, met heiligen en met zondaren, bijgevolg ook met een iegelijk van ons te handelen naar zijne wijsheid en naar zijn welbehagen.

Jona en Job raakten omtrent de leidingen huns konings het spoor bijster, doordat zij niet begrepen dat een goed krijgsknecht de trouw des konings niet moet verdenken, al moet hij ook door een kogelregen heen, welken de koning zelf verordend heeft — en wie is er die den grooten God in zijn doen verstaat? Slechts Eén is er geweest die Hem verstond, die Hem kende, die Hem niet verdacht, ofschoon de Vader Hem nog aan geheel andere dingen had prijsgegeven: zijn naam is Jesus Christus. Door Hem zij God geprezen dat wij bij het noodgeschrei, »Ik ellendig mensch, wie zal mij verlossen van het lichaams dezès doods», geene verdoemenis te verwachten hebben.

De heiligen der wereld kunnen met hunne theologie van werken, heiligheid en deugd den profeet Jona niet verstaan; maar de heiligen Gods kennen zich zelve wel dat zij niet beter zijn; zij verheugen zich over Gods troostwoord: »Gij zijt menschen, maar ik ben uw God.» En wie onder u zulke heiligen zijt, o verheugt u over het onuitsprekelijke geduld, de lankmoedigheid der liefde, waarmede God ons in zijne tucht heeft genomen. Zijn er bij ons ingewanden van barmhartigheid, zoo zijn zij er in Christus Jesus — anders zijn er niet eens ingewanden bij ons voor de stomme dieren, voor het schepsel Gods, dat geene onsterfelijke ziel heeft, hoeveel spinder voor die welke onsterfelijke zielen hebben. Het is uit met allen roem des vleeschés! Wie zich beroemt, die beroeme zich in den Heere alleen. Zijne is de gerechtigheid, de wijsheid en sterkte, bij Hem alleen de trouw, de liefde, de genegenheid tot het verlorene, en zoo zal door ons zijn raad volbragt worden, dat Hij alleen er de eer van hebben zal. Bij ons de beschaming, bij Hem de barmhartigheid en goedertierenheid! Amen.

SLOTLEERREDE.

Wij hebben de beschouwing der geschiedenis van Jona ten einde gebracht. Wij willen geen afscheid nemen van den profeet zonder nog een woord gezegd te hebben dat u zeer noodig is. Het zou toch menige ziel tot groote schade verstrekken zoo de vogelen des hemels, d. i. de duivel, het zaad, dat met deze geschiedenis uitgestrooid is, wegnam, of wanneer het zaad alleen opschoot om spoedig daarna door de zonnehitte verdord te worden, of zoo de begeerlijkheid der oogen, de begeerlijkheid des vleesches en de grootschheid des levens, benevens de lust tot het vergankelijke en ijdele, dat zaad verstikten. Het is bij u niet alles goede aarde waar het woord Gods komt. Om de toepassing van het woord Gods op ons zelve is het te doen. De woorden Gods zijn als de baren der zee: iedere baar, iedere golf, slaat met kracht om alle vleesch in de diepte te storten, tot dat de mensch, overtuigd van eigene verlorenheid en van de gerechtigheid Gods, des Heeren sterkte heeft aangegrepen en geborgen is in die gerechtigheid, die alleen voor God geldt.

In den hoogsten graad verootmoedigend waren de laatste woorden uit den mond des Heeren tot den Profeet: **En daartoe bracht u.** Hoe langen tijd zal hij de weêrklank gehoord hebben dezer woorden, die bij hem alle aanmatiging moesten nederwerpen! De dieren golden bij den Heere meer dan Jona en zijn verkeerde wil. Deze woorden moeten ook ons in de ooren klinken. »Gij zult van schaamte en schande uwen mond niet opendoen, wanneer ik u alles zal vergeven hebben», zoo luidt des Heeren verbond met zijn volk. God is vrijmagtig

in al zijn doen. Hij is Schepper der dieren zoowel als der menschen; Hij hoort de jonge raven die tot Hem roepen evenzoo zeker als de jonge kindertjes in de wieg. Voor den mensch in genade zal alles dienstbaar zijn, de dieren niet alleen, maar ook de engelen, de magtige troongeesten; daarentegen zal God, als de mensch in aanmatiging zich verheft, zóó weinig onderscheid maken tusschen menschen en dieren, dat Hij veeleer aan de dieren boven de menschen den voorrang zal geven.

Jona heeft de meening des Heeren gevoeld; daarom laat hij geen geluid meer van zich hooren. Staat een mensch voor God schuldig, is hij tot deze belijdenis gekomen: Tegen U, U alleen heb ik gezondigd en gedaan dat kwaad is in uwe oogen opdat Gij regt behoudt in uwe woorden en rein blijft als Gij geoordeeld wordt, — zoo laat hij aan God het laatste woord, hij zwijgt, hij zinkt weg voor het woord des Heeren, hij gelooft en aanbidt. Jona stond nu ten derden male voor Gods aangezicht in het volle bewustzijn: »Bij mij is het niet; Gij Heere alleen zijt heilig». — Waar lag nu de grond, dat hij niet ter neder geslagen werd op den weg, toen hij voor God vlood, waar de grond dat de Heere den visch verschaftte, dat hij bad en geloofde, in het ingewand van den visch, en dat de visch hem op het drooge moest werpen, en waar de grond dat de Heere hem zijnen tegenzin in het leven en zijn' toorn niet toerekende, en dat Jona niet omkwam toen hij de laatste woorden des Heeren had vernomen? Dezen grond zal ik u aantoonen, want het is niet genoegzaam te zeggen: »De heiligen zijn menschen geweest even als wij,» maar het betaamt ons te weten hoe wij, ofschoon menschen, evenwel regtvaardig en heilig mogen zijn in de oogen Gods: — en dezen grond zal ik u aantoonen, niet alleen opdat gij denzelven moogt kennen, maar opdat gij ook op dezen grond bevonden of verder opgebouwd moogt zijn. God geve dat de geschiedenis van Jona ook bij u hare bijzondere toepassing onuitwischaar moge gevonden hebben.

T E X T :

MATTH. 12 vs. 40.

Want gelijk Jona drie dagen en drie nachten was in den buik van den walvisch/ alzo zal de Zoon des menschen drie dagen en drie nachten wezen in het hart der aarde.

De gelegenheid, bij welke de Heere deze woorden uitsprak was als volgt. Eenigen van de schriftgeleerden en phariseën, getroffen door de woorden des Heeren die wij vs. 33—37 lezen, gevoelden het zeer goed wie de Heere eigenlijk was. Intusschen bogen zij zich niet onder des Heeren woorden, wier kracht en waarheid zij gevoelden; en daar het mensche-lijke hart zeer slim is om de bestraffing te ontduiken en bewijzen der magt te zoeken, terwijl deze zich niet anders wil toonen dan door het woord, opdat men dat woord zoude gelooven, — zoo wilden de phariseën den Heere verzoeken, komen tot Hem en zeggen vleijenderwijze, alsof zij de waarheid gaarne zouden aannemen zoo zij slechts de volle overtuiging er van konden verkrijgen: »Meester! wij wilden van u wel een teeken zien.” Hadden zij dit teeken verkregen, zij zouden evenwel niet geloofd hebben, want de phariseën hadden nog zoo even van een magtig teeken kennis gekregen. Er werd tot Hem gebracht een van den duivel bezeten, die blind en stom was; en hij genas hem, alzo dat de blinde en stomme beide sprak en zag. Toen de phariseën dit hoorden zeiden zij, met verachting des volks dat zich daarover ontzette, en met verachting des Heeren: Deze werpt de duivelen niet uit dan door Beëlzebul, den overste der duivelen. Nu waren er toch eenige onder de phariseën, die dachten, als zij het zelve eens zien konden, dan zouden zij kunnen beoordeelen of dan zijne teekenen, en bijgevolg ook de waarheid die uit zijnen mond kwam, werkelijk van God waren, en dan zouden zij het

bepalen of zij hem voor den Messias houden zouden of niet. Waar het hun echter om te doen was, dat was: zich van de magt des woords te ontslaan; zij zagen over het hoofd, ja verachtten het krachtigste aller teekenen, des Heeren gedrag hetwelk toch zoo geheel naar het profetische woord was: „Hij zal niet schreeuwen noch zijne stem verheffen, noch zijne stem op de straat hooren laten. Het gekrookte riet zal hij niet verbreken en de rookende vlaswiek zal hij niet uitblussen; met waarheid zal hij het regt voortbrengen.” Het was bij de pharizeën geen honger of bekommernis der zielen, zij waren regtvaardig, zij waren bekeerd, zij waren uitverkoren in hunne eigene oogen, de zaligheid was voor hen vast, zij waren geen gekrookt riet, geen rookende vlaswiek, daarom hoorden zij niets van het woord des levens en meenden dat zij heerlijker en vromer waren dan Jesus; zij dachten zich zelve den hemel en Hem den afgrond nabij, zij zagen niets bijzonders aan Hem, want het woord der gerechtigheid begeerden zij niet.

De Heere doorzag hen, daarom zeide Hij: Het boos en overspelig geslacht verzoekt een teeken, en hun zal geen teeken gegeven worden dan het teeken van Jona den profeet. De Heere noemt de pharizeën ~~hunnig~~/ dewijl zij met hunne eigengerechtigheid den menschen allerlei lasten oplegden, allerlei moeite en werk, waaruit ten laatste niets dan goddeloosheid te voorschijn kwam; en ~~overspelig~~/ omdat zij huichelachtig voorgaven, den Heere hunnen God te willen aanhangen en Hem alleen dienen, terwijl zij ondertusschen aan hunne gierigheid, begeerlijkheid en lust des vleesches waren overgegeven en zoowel geestelijk als ligchamelijk slechts hoererij bedreven. Het teeken dat hun zou worden gegeven, zou zulk een teeken zijn dat zij nimmer zouden kunnen loochenen, en hetwelk hun tot een oordeel verstrekken zoude, wijl de Heere zelf niets daarbij zou werken, maar God de Vader alles, en wijl zij daarin al hun heil hebben en het nogtans van zich stooten zouden.

Jona heeft het zonder twijfel den Nineviten verhaald, dat hij drie dagen en drie nachten in den buik van den walvisch was geweest en door den visch op het drooge was geworpen, of het berigt daarvan was Jona alreede vooruitgelopen en was al door de geheele stad Nineve verbreid geworden vóór dat Jona zelf kwam; het heeft ook voorzeker medegewerkt dat de Nineviten aan God geloofd hebben, toen zij uit den mond van zulk een mensch vernamen: Nog veertig dagen, dan zal Nineve omgekeerd worden. Zoo was dan Jona zelf den Nineviten een teeken en zij bekeerden zich. Van Christus nu zoude de prediking uitgaan: hij is drie dagen en drie nachten midden in de aarde geweest, maar Israël, maar de Phariseën zouden aan deze mare geen geloof slaan. Dit teeken zouden zij echter hebben opdat zij den Heere niets zouden kunnen verwijten, want een teeken zoude het zijn dat Hij overgegeven was geworden om verlorenen te verlossen, dat zij echter in hunne ongerechtigheid zich niet onder zulke verlorenen hadden willen rangschikken.

Dat was des Heeren bedoeling met de woorden: »Gelijk Jona drie dagen en drie nachten was in den buik van den walvisch, alzoo zal de Zoon des menschen drie dagen en drie nachten wezen in het hart der aarde." De Heere heeft dus de geschiedenis van Jona gelezen met toepassing op zich zelve. Ofschoon hij hier slechts vergelijkenderwijze spreekt, zoo duiden toch zijne woorden »de Zoon des menschen" en »in het hart der aarde" op een diepere beteekenis, die daarin opgesloten ligt.

Deze beteekenis moet de gemeente Gods verstaan, en menigeen uwer worde daardoor onderwezen, deze woorden des Heeren evenmin als de geschiedenis van Jona zelve slechts oppervlakkig te beschouwen.

Al het lijden dat de Heere van zich zelve voorzeggd heeft, heeft hij voorspeld op grond van het profetische woord. Om het werk te volbrengen, waartoe Hem de Vader op aarde gezonden had, zocht Hij troost en versterking in het profe-

tische woord. Hij kende zich als den Zoon Gods niet alleen, maar ook als den Zoon des menschen. Als zoodanig had Hij ook den profeet Jona met toepassing op zich zelven gelezen, ook daarin troost en versterking voor zich zelven gezocht. Hij kende zich als den tweeden Adam, die alle zonde, schuld en straf van den eersten Adam op zich genomen had, om die, als hoofd der uitverkorene menschheid, aan het ligchaam zijns vleesches te dragen. Ofschoon een regtvaardig mensch, regtvaardig naar Geest en geheel willens den wil des Vaders te doen, voelde Hij zich, meer dan iemand van ons dit gevoelen kan, een in vleesch gekomenen. Zoo gevoelde Hij zich niet alleen aan de volle tegenwerking des duivels en des doods ten doel gesteld, maar ook aan het volle tegenstreven des vleesches tegen het doen van den wille Gods. Ofschoon Hij niet zelf in een vleesch van zonde was, zoo was Hij toch voor de zonde in gelijkheid van vleesch van zonde, en alleen aan dit vleesch moest de oude Adam, moest de zonde uitwoeden en te niet gemaakt worden; gelijk de apostel Paulus betuigt in het 8^e. Cap. aan de Romeinen, dat God in dit vleesch de zonde heeft veroordeeld. Dit tegenstreven des vleesches tegen den wil van God heeft onzen Heer onbeschrijflijken angst veroorzaakt. De dood van Adam, de afval van Adam, de afval des vleesches van God lag met al zijnen drukkenden last, met al zijne uitwerking op Hem; daarom hooren wij Hem in de Psalmen klagen; »Laat aan mij niet te schande worden die u verwachten, Heere Heere, laat niet schaamrood worden die u zoeken, God Israëls. Benaauwdheid is nabij en er is geen helper". Daarom klaagt hij in den 69^{en}. Psalm: »O God! Gij weet van mijne dwaasheid, en mijne schulden zijn voor U niet verborgen," en Ps. 40: »Kwaden, tot zonder getal toe, hebben mij omgeven, mijne ongerechtigheden hebben mij aangegrepen, dat ik niet heb kunnen zien; zij zijn menigvuldiger dan de haren mijns hoofds." Hieruit kunnen wij afleiden dat er een geweldig tegenstreven was tegen den wille Gods in het vleesch waarin Hij was; want wij kun-

nen dit niet verstaan van zulke dwaasheid, schulden en zonden, welke wij gewoonlijk daarvoor houden, maar van den magtigen tegenstand, welke Hij in het vleesch, waarin Hij voor ons was, waargenomen heeft tegen het doen van den wil des Vaders, dien Hij zoo geheel vrijwillig deed. Welken strijd Hij daarmee gehad heeft, betuigt de apostel tot troost van alle aangevochtenen in den brief aan de Hebreëen, waar hij schrijft dat de Heere in alles den broederen moest gelijk worden, opdat Hij een barmhartig en een getrouw Hoogepriester zou zijn; dat Hij in alle dingen verzocht is geworden even als wij, dat Hij in de dagen zijns vleesch es gebeden en smee kingen tot dengenen, die Hem uit den dood kon verlossen, met sterke roeping en tranen geofferd heeft, en hoewel Hij de Zoon was, nogtans gehoorzaamheid geleerd heeft uit hetgeen Hij heeft geleden *). Wij zien dit ook zeer bijzonder uit de getuigenissen, welke wij bij de Evangelisten vinden: dat onze Heer zich gedurig van de menschen verwijderde, dat Hij menigen kouden nacht op de bergen in het gebed heeft doorgebracht, vooral echter uit datgene wat de Heere gebeden heeft in den Hof Gethsemane en gedurende de drie bange uren aan het kruis.

Bij zulke strijd, smart en schrik, helsche angst en pijn, welke de Heere, zolang hij hier op aarde was in zijne ziel geleden heeft, bij zulk tegenstreven des vleesch es tegen den wil des Vaders in zijne hooge aanvechtingen welke Hij om onzentwille aan zijn vleesch moest verduren, waarbij Hij zoo hevig worstelde en bad, — was het daarbij wel wonder dat Hij, het ongeschapene Woord, die in het geschrevene woord steeds troost en sterkte gezocht had, deze troost en sterkte ook in het boek van Jona heeft gevonden? Hoe ras moest Hij, die vóór alle broederen gezalfd was met den Geest des Heeren, tot dit besluit komen: Het vleesch kan niet anders dan zich opzetten tegen den wille Gods, dat draag ik voor

*) Hebr. 2, 17; 5, 7.

mijne broederen, het vleesch moet in den dood, het moet van de aarde weg, het moet in het hart der aarde, en met de aarde gelijk gemaakt worden. Drie dagen en drie nachten gaat het in de aarde, gelijk Jona drie dagen en drie nachten in den buik van den visch is geweest, maar ten derden dage sta ik wederom op. Ik word wel gedood in het vleesch maar levendig gemaakt in den Geest. Doch ook mijn vleesch zal de verderving niet zien: ten derden dage komt het onsterfelijk en onverderfelijk weder uit de aarde te voorschijn, en zoo zal ik dan in het gedooide ligchaam mijns vleesches, aan de heerschappij desgenen die het geweld des doods heeft, dat is den duivel, en aan de heerschappij der zonde des vleesches alsook des vleesches van zonde, vooral mijne broederen een einde gemaakt hebben.

Dat het met de zaak aldus gesteld is, mijne geliefden! is te klaarblijkelijk dan dat iemand daaraan zou kunnen twijfelen, zoo hij slechts de waarheid liefheeft en met zijn vleesch en zijn wandel naar vleesch wil ten ondergegaan zijn, opdat hij naar Geest moge leven in Christus Jesus.

En daarin ligt ook de grond, waarom Jona driemaal verlost werd, tweemaal van den regtvaardigen toorn Gods en eenmaal uit den buik van den visch.

Dat het vleesch zich tegen den wil van God opzet, komt bij ons voort uit aangeborene vijandschap tegen God, uit ongehoorzaamheid en ongeloof, en wie het ondervonden heeft weet dat er niets is dat zoo zeer den toorn Gods tegen ons moet opwekken dan juist dit tegenstreven tegen Gods allerheiligsten wil, in den welken alleen onze zaligheid ligt. Jona heeft aan dit vleesch toegegeven, en dat doen wij allen, daarom zouden wij allen ook reeds lang verteerd zijn, en zou Jona ook verteerd zijn geworden, zoo niet de grond, waarom wij in Gods groote lankmoedigheid gedragen en van den toorn verlost worden, buiten ons lag. Onzen gezegenden Heiland was de bron van het tegenstreven des vleesches dáárom vreemd, omdat hij de Heilige Gods was, maar toch heeft Hij

om onzentwille het tegenstreven des vleeschelijken zelfde diep gevoeld. Hij alléén heeft aan dit vleesch niet toegegeven, Hij is aan den wil des Vaders gehoorzaam gebleven tot in den dood, ja den dood des kruises. Dit is wat de apostel Paulus betuigt: »Hij is in alle dingen verzocht geweest gelijk als wij, doch zonder zonde». Want al is het dat Hij in de Psalmen over het tegenstreven des vleeschelijken als over zijne zonde, schuld en dwaasheid klaagt, zoo was dat alles Hem toch niet eigen, maar het was de zonde, schuld en dwaasheid van ons vleesch, welke op Hem aanliepen, dewijl Hij voor ons in den vleesch was. Door eeuwigen Geest gaf Hij echter aan dit tegenstreven in geenerlei opzicht toe, maar Hij droeg er de overwinning van weg en Hij gaf zijn vleesch aan dood, vloek en toorn alleen dáárom over, om ook het vleesch zelfde daarvan te verlossen. Aldus heeft Hij alles uit het verderf uit en aan God wedergebracht, en door zijne gerechtigheid voldoening verschaft en ons met God verzoend, zoodat wij in deze gerechtigheid Gode aangenaam en welbehagelijk gemaakt zijn.

Ziedaar dan den grond voor Jona, hierop stond hij zoo veilig en zeker toen, hij de belofte van Christus gekend en geloofd had, en toen, naar de uitspraak van Petrus, de Geest Christi in hem was. Beschouwen wij Jona bij de heilige wet Gods, welke geen mensch op verbeurte zijner ziel overtreden mag, zoo was hij verloren, gelijk wij allen voor deze heilige wet Gods verloren zijn. Want in het begin zijns wegs, welke naar Nineve leidde, was hij ongehoorzaam, en op het einde van dezen weg betoonde hij jegens God en Zijn wil enkel onverstand. De duivel heeft bijgevolg ook volkomen recht gehad hem voor God aan te klagen en hem te wederstaan, opdat hij niet tot de zaligheid Gods kwame, want hoe zou een ongehoorzame en een die hard van hart en onverstandig jegens God is, bij den heiligen en alleen wijzen God mogen wonen, en hoe ware het met Gods heiligheid overeen te brengen, dat Hij zich met zulk eenen nog zou inlaten!

Het ligt in Gods wezen, het ligt in zijne gerechtigheid dat

Hij niets meer cischt dan hetgeen er is, en dat Hij geeft wat er niet is; van den anderen kant ligt het in zijne gerechtigheid dat Hij de innerlijke oproerigheid, den opstand van des menschen Ik, tegen zijnen heiligen en alleen goeden wil, tegen zijne wegen en zijn woord, met den eeuwigen dood moet straffen.

Wij menschen klagen gewoonlijk over zonden des ligchaams, over zonden, die wij niet loochenen kunnen, die ons al te zeer overtuigen dat wij zondaars zijn, en wij zijn niet indachtig dat de wortel aller zonden, de schrikkelijkste aller zonden onze gewapende opstand is tegen Gods woord en wil. Wat nu deze zonde heeft te weeg gebracht, is het allerduidelijkste gebleken bij onze eerste voorouders in het Paradijs.

Hoe God deze zonde, welke wij allen in Adam gezondigd hebben, straffen moet en hoe Hij ze menigmaal gestraft heeft, is ons uit de geschiedenis van den zondvloed bekend; en het gebeurde met Korah en ook zeer bijzonder uit de geschiedenis van Jeruzalems verwoesting. Deze zonde, onzer aller zonde, was ook de zonde van Jona. Waarom heeft de Heer ook niet hem verslagen, waarom ook ons niet tot op den dag van heden?

Jona heeft een borg voor zijne schuld gehad, een' barmhartigen Hoogepriester, verzocht in alle dingen even als hij, den beloofden Messias; deze heeft ook voor Jona de werkingen van het vleesch van zonde in het ligchaam zijns vleesches gedood, verbroken, te niet gemaakt, en Jona bedekt met zijne gerechtigheid. Gedachtig dat Jona stof en assche was, heeft Hij niet met hem gedaan naar zijne zonden, maar Hij heeft zich over hem ontfermd met eeuwige ontferming. Door Hem werd Jona drie maal van den toorn verlost.

En dat niet alleen; maar om den wille des Gezalfden is ook de zalving op Jona gekomen, zoodat hij bij al zijne verkeerdheid evenwel geleid en gedreven is geworden door Gods Geest, om in Gods wil en wegen te wandelen.

Daardoor is het gebeurd dat Jona zich zelven heeft verloochend, en van de liefde des naasten is vervuld geweest, toen

hij de schepelingen om zijnentwille in moeite, in angst en levensgevaar zag, en heeft zich over boord laten werpen.

Door dezen Geest was het ook dat hij het geloof niet er aan gaf, toen hij door de schepelingen in zijne zonden gevonden werd, maar voor de Heidenen zijnen Heere bekende en niet verloochende, toen hij uitriep: »Ik ben een Hebreër en vreeze den God des hemels.»

Door dezen Geest liet hij ook den Heere niet los, toen hij zich in den buik van de hel bevond, en hij was magtig in het geloof en sprak terwijl hij in de duisternis zat: »Evenwel zal ik den tempel uwer heiligheid weder aanschouwen.»

Door dezen Geest was hij het woord des Heeren gehoorzaam toen dit ten tweeden male tot hem kwam, en herschiep door zijne prediking eene hellestad in eene stad, die van den Heere begenadigd was.

Door dezen Geest hield hij aan den Heere vast midden in zijne gemelijkheid en toorn, zocht het bij den Heere, wierp zich zonder huichelarij aan de voeten des Heeren, dien hij niet verstond, toonde zich zoo als hij was, deed niet gelijk Kain, maar als een kind des huizes dat van zijn erfdeel verzekerd is; — maar door dezen Geest zweeg hij ook en deed zijnen mond niet meer open voor den Heere, en zijn zwijgen was eene luide prediking: »Ik ben niet gelijk Gij, maar waar is zulk een God als Gij zijt; mijne bloeme is afgevallen, maar Uw woord bestaat in eeuwigheid.»

Mijne Geliefden! Zóó schrijft de apostel Paulus: »Christus in u, de hope der heerlijkheid. Dezen verkondigen wij, vermanende een iegelijk mensch en leerende een iegelijk mensch in alle wijsheid, opdat wij een iegelijk mensch volmaakt zouden stellen in Christus Jezus.»

Dit, namelijk een iegelijk van u volmaakt te stellen in Christus Jezus, was het doel van mijnen arbeid en streven, terwijl ik u de geschiedenis van den profeet Jona voorhield. Moge deze prediking veel goede aarde gevonden hebben! Er

is waarlijk geen heil in eenig ander, ook is er geen andere naam gegeven onder de menschen, waardoor wij moeten zalig worden, dan de naam van Jezus. En er is in waarheid geene andere volmaaktheid, dan de volmaaktheid in Christus. De ellende en de dood, het schrikkelijke streven des vleesches tegen de zaligheid God, is nu eens vooral in de wereld gekomen. Nu komt het op dit ééne aan: — door deze ellende, door dezen dood, door dezen opstand des vleesches heen, eens op zich zelve verkeerden en verdraaiden mensch, levendig gemaakt, herschapen, verzoend, ongedeerd, heilig en zonder vlek door te dragen, door te redden en tot God, den volzaligen God, gebracht te hebben, zoodat een arme zondaar zijnen God wederzie, van wien hij afgevalen is, en eeuwig, eeuwig voor Hem in zijne heerlijkheid leve en zijne zaligheid geniete. Dit nu is bij het « Doe dat » niet te zoeken, en bij alle werk en wandel naar vleesch niet te vinden; want daarbij blijft de innerlijke goddeloosheid en vijandschap tegen God bestaan, als ook de huichelarij, welke een gruwel begaat juist dan wanneer zij een goed werk volbrengt, gelijk wij aan de schepelingen gezien hebben: zij riepen tot den Heere, zij offerden en deden Hem geloften, en tegelijk vermoordden zij hunnen broeder. Strecken wij ons daarom tot Christus uit en houden wij ons aan Hem met al het vertrouwen onzes harten, zoo zullen wij wel doorkomen, ook alle volmaaktheid hebben bij al onze onvolmaaktheid, ook vol goede werken zijn, zelfs dan wanneer wij zondigen, gelijk wij dit aan Jona gezien hebben: hij vlucht voor God, en toch is er liefde bij hem; hij ligt in de hel, en evenwel is er hoop; hij ligt daar als een uitgeworpene, toch is er geloof; hij verstaat ten laatste niets meer van God, en in al deze zijne verkeerdheid worstelen geloof, liefde en hoop in hem, totdat hij uitsluitel heeft omtrent Gods handelwijze met hem en met Nineve, en zoodra hij uitsluitel heeft, schuilt hij aan de moederborst zijns Gods en, als een pas geboren kind, zuigt hij melk en honig uit de liefelijkheid en goedertierenheid des Heeren.

Het goede en dierbare profetische woord troost overal alle aangevochtenen die tot den Heere komen en Hem vragen: „Ben ik heilig, gelijk gij gezegd hebt, waarom stooten zich dan twee in mijn binnenste zoo geweldig, dat ik daarvan iederen dag mijne pijn, angst en smart heb en wel zou willen uitroepen: Neem die twee uit mij weg of laat mij sterven.” Dan troost hen echter het woord: „Laat mijne genade u genoeg zijn; gij zijt nogtans heilig en blijft Mij heilig, en gaat in mijn' weg: Ik zelf leid u.” Ten laatste hebben alle heiligen Gods niets meer te zeggen, dan: „Gij hebt het gedaan. Ik dank God door Jesus Christus, mijnen Heer.” Ondertusschen zuchten zij: „Ik ellendig mensch, wie zal mij verlossen van het ligchaam dezes doods?” En zulke heiligen, welke in zich zelve slechts arme zondaars zijn, hebben van den profeet Jona, voornamelijk uit het laatste hoofdstuk, rijken troost des harten, want dat is onze levensgeschiedenis: Wij begrijpen den Heere niet, worden vol toorn en ontevredenheid, zouden wel willen sterven, en de Heere brengt ons gedurig tot een aanbeddend zwijgen, naar zijne oneindige barmhartigheid en trouw. Dat alles doet Hij om zijns lieven Zoons wille, die zelf onze zonden gedragen heeft op het hout, opdat wij, der zonde afgestorven zijnde, der gerechtigheid zouden geleefd hebben.

O dat gij allen dit laatste woord „gerechtigheid” ter harte wildet nemen! De regter staat voor de deur. Wij zijn dáárdoor nog niet gelijk wij zijn moeten, omdat wij ons laten vóórzeggen: Wij zijn menschen, ik ben een mensch en niets meer: — neen wij moeten der gerechtigheid geleefd hebben! Dat zal de groote hoogernstige vraag zijn ten dage zijner verschijning: Hebt gij der gerechtigheid geleefd? Wie op dien dag, den dag des oordeels over alle goddeloosheid, den dag der verdoemenis van allen die niet tot den Heere bekeerd werden, met een goed geweten voor Hem wil staan, die hebbe gezocht geregtvaardigd te zijn in het bloed des Heeren, die hebbe gezocht, gevonden te zijn in Christus Jesus; alleen

die in Hem gevonden is, leeft der gerechtigheid, want hij verlaat zich niet op eene gerechtigheid als uit werken eener wet, maar op de gerechtigheid uit het geloove Jesu Christi, in welke alleen men zijne vrucht, de heiligmaking, heeft. In Hem is de volmaaktheid, en de verlossing uit de zonde des vleesch es en de bevelking des Geestes. Maakt u op, gij die niet tot Hem bekeerd zijt, maakt u op tot Hem en kust Hem, opdat de mannen van Nineve niet ook u veroordeelen. En gij, die voor zijn woord beeft, gij die biddende tot Hem zucht:

Verlos mij van den booze." ziet op Hem en neemt de toevlugt tot Hem, die gezegd heeft: »Kómt tot mij allen die belast en beladen zijt, en ik zal u rust geven voor uwe zielen."

Hij, die ons het profetische boek van Jona heeft gegeven, en het ons gaf opdat wij in zijn hart zouden zien, Hij, de barmhartige God en Heiland zijns volks, Hij achterhale een ieder uwer, die voor Hem wegvliedt; Hij openbare zich aan een iegelijk uwer, die in de hel zijner ellende en zijner verlorenheid tot Hem roept en schreit; Hij zelf neme u, die onder zijn woord u buigt, en leide u zóó dat gij wonderen van goede werken doet, ofschoon gij er niets van verstaat, en Hij onderwijze een iegelijk morrend kind zooals Hij alléén weet te onderwijzen, en make het stil aan de borsten zijner algenoegezzaamheid en rijke genade.

Gods wil wordt geschuwd, de zee woelt, de diepte dreigt, de hel spert hare kaken op — maar hij gaat, door den Almagtigen aangegord; Gods weg wordt niet begrepen, de mensch wil van den hem aangewezen post af; — wie echter in Christus Jesus gevonden is, — volkomen en onbeschadigd komt hij door alles heen, en dit lied verleert hij nimmer. »Gij hebt ons gewasschen van onze zonden in Uw bloed."

Den drieénigen God zij eere voor zijne drievoudige en eeuwige verlossing van al diegenen, wien het, ofschoon zij ook vol van onverstand zijn, om het woord te doen is. Amen.